

Nazwa przedmiotu ANATOMIA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr hab. Adam Kosiński, lek. medycyny Claude Mawa				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Wiedza z anatomii na poziomie szkoły średniej				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	2
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, dyskusja, pokaz	15	1	
Rok / semestr	I / 1			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRAW1 mianownictwo anatomiczne			A.W1	
IRAW2 budowę ciała ludzkiego w ujęciu topograficznym oraz czynnościowym			A.W2	
IRAW3 anatomiczne podstawy badania przedmiotowego			A.W3	
Umiejętności (student potrafi):				
IRAU1 lokalizować poszczególne okolice ciała i znajdujące się w nich narządy oraz ustalać położenie narządów względem siebie			A.U1	
IRAU2 wykazywać różnice w budowie ciała oraz w czynnościach narządów u osoby dorosłej i dziecka			A.U2	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	

Treści programowe:

1. Osteologia, połączenia kości.
2. Anatomia układu mięśniowego.
3. Układ krążenia – ważniejsze tętnice i żyły. Układ chłonny.
4. Budowa serca.
5. Anatomia układu oddechowego (budowa i topografia poszczególnych struktur).
6. Anatomia układu pokarmowego (struktura i topografia cewy pokarmowej oraz narządów gruczołowych).
7. Struktura układu moczowego; anatomia narządów płciowych.
8. Budowa układu nerwowego ośrodkowego.
9. Budowa układu nerwowego obwodowego.
10. Narząd wzroku, narząd słuchu.
11. Układ dokrewny, powłoka wspólna.
12. Różnice w budowie ciała u osoby dorosłej i dziecka.
13. Różnice w czynnościach narządów u osoby dorosłej i dziecka.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRAW1	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRAW2	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRAW3	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRAU1	Zaliczenie na zajęciach praktycznych
Umiejętności	IRAU2	Zaliczenie na zajęciach praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet po wskazaniu przez nauczyciela.

A. Literatura podstawowa:

1. Gołąb B.: Podstawy anatomii człowieka. Wydawnictwo PZWL, Warszawa (najnowsze wydanie)
2. Netter F.: Atlas anatomii człowieka. Polskie mianownictwo anatomiczne. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław (najnowsze wydanie)

B. Literatura uzupełniająca:

1. Sokołowska-Pituchowa A.: Anatomia człowieka. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2014 (i nowsze)
2. Narkiewicz O., Moryś J.: Anatomia człowieka, tom 1-3. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2010 (i nowsze)
3. Bochenek A., Reicher M.: Anatomia człowieka tom 1-5. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2010 (i nowsze)
4. Sobotta J., Paulsen F., Waschke J.: Atlas anatomii człowieka Sobotta, tom 1-3. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 2012 (i nowsze)

Kontakt

Nazwa przedmiotu BADANIA NAUKOWE W RATOWNICTWIE MEDYCZNYM				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
kierunek		stopień		profil
RATOWNICTWO MEDYCZNE		PIERWSZY		PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Przemysław Wołoszyn				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, dyskusja, praca w grupach,	30	3	3
praktyczne	-	0	0	
Rok / semestr	III / 6			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRBW49 podmiot, cel, obszar badań naukowych			-	
IRBW50 metody i techniki prowadzenia badań naukowych			-	
IRBW51 zasady etyki w prowadzeniu badań naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej			-	
Umiejętności (student potrafi):				
IRBU23 krytycznie analizować publikowane wyniki badań naukowych			-	
IRBU24 przeprowadzać badanie jakościowe, posługując się narzędziami badawczymi			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
Treści programowe:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nauka - rodzaje, funkcje nauki. Zasady poznania naukowego. 2. Etapy i zasady badania naukowego. 3. Przedmiot badań naukowych w ratownictwie medycznym. 4. Faza koncepcji badań: temat, cel, problemy badawcze, hipotezy badawcze. 				

5. Metody, techniki i narzędzia badawcze. Dobór grupy i terenu badań.
6. Faza wykonawcza badań naukowych. Metody analizy wyników badań i opracowywania materiału badawczego.
7. Etyczne i deontologiczne zasady badań naukowych.
8. Rodzaje czasopism naukowych - charakterystyka punktacji czasopism: IF, KBN, IC.
9. Analiza artykułu naukowego zgodnie z przyjętymi kryteriami.
10. Formułowanie celu badań i problemów badawczych na wybranych przykładach tematów badań.
11. Dobór grupy do badań: losowy, celowy, incydentalny.
12. Metody badań, techniki badawcze i narzędzia badawcze – charakterystyka i zasady konstruowania narzędzi badawczych.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRBW49	Projekt indywidualny na zadany temat
Wiedza	IRBW50	Projekt indywidualny na zadany temat
Wiedza	IRBW51	Projekt indywidualny na zadany temat
Umiejętności	IRBU23	Projekt indywidualny na zadany temat
Umiejętności	IRBU24	Projekt indywidualny na zadany temat
Kompetencje społeczne	IRE8	Projekt indywidualny na zadany temat

Kryteria oceniania.

Warunki zaliczenia projektu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Za projekt można uzyskać łącznie 60 punktów: 30 – zawartość merytoryczna, 20 – sposób prezentacji, 10 – dodatkowe elementy.

A. Literatura podstawowa:

1. Dutkiewicz W.: Podstawy metodologii badań. Wydawnictwo Stachurski. Kielce 2001
2. Nowak S.: Metodologia badań społecznych, PWN, Warszawa 1985

B. Literatura uzupełniająca:

1. Sztumski J.: Wstęp do metod i technik badań społecznych, PWN, Warszawa 1984

Kontakt

Nazwa przedmiotu BIOCHEMIA Z ELEMENTAMI CHEMII				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr hab. Ewa Koc-Żórawska				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Wiedza na poziomie szkoły średniej				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	2
praktyczne	ćwiczenia audytorijne, ćwiczenia w pracowni, dyskusja	15	1	
Rok / semestr	I / 1			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRAW30 budowę organizmu pod względem biochemicznym i podstawowe przemiany w nim zachodzące w stanie zdrowia i choroby			A.W30	
IRAW31 budowę i mechanizmy syntezy oraz funkcje białek, lipidów i polisacharydów oraz interakcje makrocząsteczek w strukturach komórkowych i pozakomórkowych			A.W31	
IRAW32 równowagę kwasowo-zasadową oraz mechanizm działania buforów i ich znaczenie w homeostazie ustrojowej			A.W32	
IRAW33 podstawowe szlaki kataboliczne i anaboliczne oraz sposoby ich regulacji			A.W33	
Umiejętności (student potrafi):				
IRAU10 obliczać stężenia molowe i procentowe związków oraz stężenia substancji w roztworach izosmotycznych jedno- i wieloskładnikowych			A.U10	
IRAU11 przewidywać kierunek procesów biochemicznych w zależności od stanu energetycznego komórek			A.U11	
IRAU12 posługiwać się wybranymi podstawowymi technikami laboratoryjnymi			A.U12	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	

Treści programowe:

14. Podstawowe pojęcia z zakresu biochemii.
15. Podstawowe składniki chemiczne żywych organizmów.
16. Węglowodany: glukoza, produkty cyklu Krebsa, pomiar glikemii, hipoglikemia i hiperglikemia, insulina, glikogen, interpretacja wyników pomiarów.
17. Białka: podział, ważniejsze białka proste i złożone, elektroforeza wybranych białek krwi, hiperglobulinemia i hipoglobulinemia, interpretacja wyników. Glikoproteidy ciężkowe, hormony cyklu miesiączkowego, hormony tarczycy. Enzymy: enzymy wątrobowe, enzymy trzustkowe, enzymy mięśnia sercowego.
18. Tłuszcze: biochemiczne wskaźniki miażdżycy, cholesterol, HDL, LDL, trójglicerydy. Ocena wyników chorych z zawałem mięśnia sercowego, by-pass'em, udarem niedokrwiennym mózgu, miażdżycą kończyn.
19. Witaminy – występowanie i rola w organizmie.
20. Równowaga kwasowo – zasadowa, pH krwi i innych płynów ustrojowych.
21. Gospodarka azotowa ustroju – mocznik, kreatynina, kwas moczowy, choroby nerek, dna moczanowa.
22. Szlaki kataboliczne i anaboliczne oraz sposoby ich regulacji.
23. Stężenia roztworów, sposoby wyrażania, przeliczanie jednostek.
24. Obliczenia chemiczne. Podstawowe reakcje chemiczne.
25. Podstawowe techniki laboratoryjne.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRAW30	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRAW31	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRAW32	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRAW33	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRAU10	Zaliczenie na zajęciach praktycznych
Umiejętności	IRAU11	Zaliczenie na zajęciach praktycznych
Umiejętności	IRAU12	Zaliczenie na zajęciach praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie samooceny oraz obserwacji na zajęciach
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie samooceny oraz obserwacji na zajęciach

Kryteria oceniania.

Warunki zaliczenia egzaminu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5];
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet po wskazaniu przez nauczyciela.

A. Literatura podstawowa:

3. Berg J., Stryer L., Tymoczko J.L., Gatto G.J.: Biochemia, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2019
4. Hamer B.D., Hooper N.M., Houghton J.D.: Biochemia. Krótkie wykłady. Wydawnictwo PWN, Warszawa 2019
5. Kędryna T.: Chemia ogólna z elementami biochemii. Wydawnictwo Zmiast korepetycji. Kraków 1998 i nast.
6. Persona A.: Chemia repetytorium tom I i II. Medyk 2012

B. Literatura uzupełniająca:

5. Konarska L.: Molekularne mechanizmy przekazywania sygnałów w komórce. Wydawnictwo PWN, Warszawa 1995
6. Darewicz M., Niklewicz M.: Chemia organiczna z biochemią: przewodnik do ćwiczeń. Olsztyn 2003

Kontakt

Nazwa przedmiotu BIOFIZYKA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	Profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr hab. Ewa Koc-Żórawska				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Wiedza na poziomie szkoły średniej				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	2
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, dyskusja	15	1	
Rok / semestr	I / 1			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRAW28 naturalne i sztuczne źródła promieniowania jonizującego oraz jego oddziaływanie z materią			A.W28	
IRAW29 prawa fizyki wpływające na przepływ cieczy, a także czynniki oddziałujące na opór naczyniowy przepływu krwi			A.W29	
Umiejętności (student potrafi):				
IRAU8 wykorzystać znajomość praw fizyki do określania wpływu na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, przyspieszenie, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące			A.U8	
IRAU9 stosować zasady ochrony radiologicznej			A.U9	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
Treści programowe:				
26. Podstawowe pojęcia z zakresu biofizyki.				
27. Biofizyka jako nauka stosująca metody fizyki do analizy struktur i procesów biologicznych.				
28. Wstęp do teorii błędów i pomiarów. Wielkości fizyczne, podział błędów, teoria Gaussa, zasady zaokrąglania wyników.				
29. Promieniowanie jonizujące – charakterystyka, mechanizmy oddziaływania, występowanie i źródła (naturalne i sztucz-				

ne), izotopy.

30. Pole elektromagnetyczne – charakterystyka, mechanizmy oddziaływania, występowanie i źródła.
31. Biofizyka układu krążenia – ważniejsze funkcje, rola układu tętniczego i żylnego, wpływ pola grawitacyjnego na układ krążenia.
32. Wpływ na organizm czynników zewnętrznych (temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne, promieniowanie jonizujące).

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRAW28	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRAW29	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRAU8	Zaliczenie na zajęciach praktycznych
Umiejętności	IRAU9	Zaliczenie na zajęciach praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie samooceny studenta oraz obserwacji na zajęciach
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie samooceny studenta oraz obserwacji na zajęciach

Kryteria oceniania.

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet po wskazaniu przez nauczyciela.

A. Literatura podstawowa:

7. Pilawski A.: Podstawy biofizyki. PZWL, Warszawa (najnowsze wydanie)
8. Grzesik J.: Biofizyka lekarska. Śląska Akademia Medyczna, Katowice 1994

B. Literatura uzupełniająca:

7. Hrynkiewicz A., Rokita E.: Fizyczne metody diagnostyki medycznej i terapii, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2013

Kontakt

Nazwa przedmiotu BIOLOGIA I MIKROBIOLOGIA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Marcin Żórawski				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Wiedza na poziomie szkoły średniej				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	2
praktyczne	ćwiczenia audytorijne, ćwiczenia w pracowni, dyskusja, praca w grupach	15	1	
Rok / semestr	I / 1			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRAW17 podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii			A.W17	
IRAW18 budowę materiału genetycznego			A.W18	
IRAW19 epidemiologię zarażeń wirusami i bakteriami oraz zakażeń grzybami i pasożytami			A.W19	
IRAW20 zasady postępowania przeciwepidemicznego			A.W20	
IRAW21 genetyczne mechanizmy nabywania lekooporności przez drobnoustroje i komórki nowotworowe			A.W21	
IRAW22 inwazyjne formy lub stadia rozwojowe wybranych pasożytniczych grzybów, pierwotniaków, helmintów i stawonogów			A.W22	
IRAW23 zasady funkcjonowania układu pasożyt – żywiciel i podstawowe objawy chorobowe wywoływane przez pasożyty			A.W23	
IRAW24 objawy zakażeń jatrogennych, drogi ich rozprzestrzeniania się i patogeny wywołujące zmiany w poszczególnych narządach			A.W24	
IRAW25 zasady dezynfekcji, sterylizacji i postępowania antyseptycznego			A.W25	
IRAW26 podstawy diagnostyki mikrobiologicznej i parazytologicznej			A.W26	
IRAW27 podstawy rozwoju oraz mechanizmy działania układu odpornościowego, w tym swoiste i nieswoiste mechanizmy odporności humoralnej i komórkowej			A.W27	

Umiejętności (student potrafi):

IRAU7 rozpoznawać zarażenia wirusami i bakteriami oraz zakażenia grzybami i pasożytami, z uwzględnieniem geograficznego zasięgu ich występowania

A.U7

Kompetencje społeczne (student jest gotów do):

IRE 7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń

III.1.3.5

Treści programowe:

1. Systemy przepływu informacji w organizmie człowieka – nośniki informacji biologicznej i jej kodowanie oraz przetwarzanie, sterowanie i regulacja (sprzężenia zwrotne), odbiorniki informacji, złożoność równoległych i wielopoziomowych sieci operacyjnych w organizmie człowieka, zasada optymalizacji, homeostaza, neurodynamika.
2. Molekularne podłoże funkcjonowania organizmu człowieka – budowa i rola biologiczna podstawowych grup związków organicznych, przemiany materii i energii.
3. Molekularne podłoże procesów genetycznych – DNA i RNA, kod genetyczny, transkrypcja, translacja, organizacja materiału genetycznego (geny-jednostki transkrypcyjne), ekspresja genów i regulacja ekspresji genów, elementy epigenetyki – transpozony, mutacje genowe i chromosomowe, DNA mitochondrialne i jego zawartość.
4. Budowa komórki i funkcje organelli komórkowych, mechanizmy transportu przez błony biologiczne, pobudliwości i reaktywności komórek i organelli.
5. Cykl komórkowy i jego regulacja. Mitoza i mejoza (spermatogeneza i oogeneza).
6. Różnicowanie i specjalizacja komórek. Apoptoza i nekroza. Procesy starzenia się i ich podłoże molekularne.
7. Systematyka drobnoustrojów chorobotwórczych.
8. Budowa, fizjologia i klasyfikacji bakterii. Genetyka bakterii. Bakteryjne czynniki etiologiczne zakażeń u człowieka (bakterie Gram-dodatnie i Gram-ujemne, mykobakterie, mykoplazmy, chlamydie, riketsje).
9. Podstawy diagnostyki bakteriologicznej: zasady hodowli i identyfikacji bakterii, oznaczanie lekowrażliwości.
10. Budowa i replikacji wirusów. Systematyka wirusów chorobotwórczych dla człowieka. Postacie zakażeń wirusowych i patomechanizm zakażeń. Właściwości biologiczne i chorobotwórcze wirusów DNA i RNA. Zasady diagnostyki wirusologicznej.
11. Systematyka grzybów. Mykologia ogólna. Epidemiologia grzybic ze szczególnym uwzględnieniem czynników predisponujących do rozwoju zakażeń grzybiczych. Determinanty patogenności u grzybów. Leki przeciwgrzybiczne.
12. Czynniki etiologiczne grzybic powierzchniowych i głębokich (narządowych). Podstawy diagnostyki mykologicznej: izolacja i identyfikacja grzybów, mykoserologia.
13. Wybrane zagadnienia z parazytologii ogólnej. Definicja pasożytnictwa. Mechanizmy obronne zachodzące w układzie żywiciel-pasożyt.
14. Epidemiologia, patogenezą i profilaktyka chorób pasożytniczych. Pierwotniaki i robaki pasożytujące w przewodzie pokarmowym człowieka. Pasożyty układu moczowo-płciowego. Pasożyty krwi i tkanek. Pasożyty oportunistyczne.
15. Podstawy diagnostyki parazytologicznej.
16. Immunoprofilaktyka chorób zakaźnych.
17. Sterylizacja i dezynfekcja.
18. Klasyczne i nowoczesne metody diagnostyki mikrobiologicznej.
19. Zakaźne i niezakaźne przyczyny gorączki.
20. Zakażenia układu pokarmowego, oddechowego, moczowo-płciowego. Zakażenia skóry i śluzówek. Neuroinfekcje. Zakażenia uogólnione. Zakażenia szpitalne.
21. Układ odpornościowy, mechanizmy odporności.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRAW17	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW18	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW19	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW20	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW21	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW22	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW23	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW24	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW25	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW26	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW27	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Umiejętności	IRAU7	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Kompetencje społeczne	IRE7	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania

Kryteria oceniania.

Opanowanie całego materiału programowego, powiązanie wiedzy w logiczny układ, wyjaśnianie zjawisk oraz rozumienie związków między nimi, umiejętne wykorzystanie wiadomości, posługiwanie się poprawnym językiem i terminologią – bdb.
Opanowanie materiału programowego w znacznym stopniu, powiązanie wiedzy w logiczny układ, posługiwanie się poprawnym językiem i terminologią – db.

Opanowanie materiału programowego w podstawowym zakresie, wiedza niepowiązana logicznie, nieporadny styl, trudności w formułowaniu odpowiedzi i posługiwaniu się terminologią – dst.

Opanowanie materiału programowego poniżej podstawowego zakresu, brak powiązania wiedzy w logiczny układ, nieumiejętność wyjaśniania zjawisk, liczne błędy i duże trudności w formułowaniu odpowiedzi i posługiwaniu się terminologią – ndst.

A. Literatura podstawowa:

1. Jarygin W.: Biologia. Podręcznik dla studentów kierunków medycznych. PZWL, Warszawa 2003
2. Gajewski A.K., Skierska E. Biologia dla studentów. AWF 1999
3. Buczek J., Buczek K.: Zarys mikrobiologii ogólnej. Białystok-Lublin 2000.
4. Nicklin J., Graeme-Cook K., Killington R., Mikrobiologia. Krótkie wykłady. Wyd. PWN, Warszawa 2020.
5. Salyers A., Whitt D.: Mikrobiologia: różnorodność, chorobotwórczość i środowisko. Wydawnictwa Naukowe PWN, Warszawa 2012.

B. Literatura uzupełniająca:

1. Kawiaka i in., Cytofizjologia, PZWL, 1990
2. Connor M., Ferguson-Smith M., Podstawy genetyki medycznej, PZWL, 1998
3. Singelton P., Markiewicz Z., Bakterie w biologii, biotechnologii i medycynie, Wadwa. Naukowe PWN, Warszawa 2000.
4. Virella G., Mikrobiologia i choroby zakaźne. Urban & Partner, Wrocław 2000

Kontakt

Nazwa przedmiotu CHIRURGIA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) lek. med. Jacek Wiśniewski, mgr Piotr Janiewicz				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Procedury ratunkowe wewnątrzszpitalne				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	45	2,25	
Rok / semestr		II / 4		
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny		obowiązkowy		
Język, w jakim prowadzone są zajęcia		polski		
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW102 przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach wymagających interwencji chirurgicznej, z uwzględnieniem odrębności chorób wieku dziecięcego			C.W67	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU93 asystować przy czynnościach przygotowawczych do transplantacji narządów			C.U24	
IRCU94 zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe w stanach nagłych wymagających interwencji chirurgicznej			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

1. Wywiad z chorym i świadkami zdarzenia.
2. Badanie fizykalne chorego. Prowadzenie dokumentacji medycznej.
3. Organizacja bloku operacyjnego. Instrumentarium chirurgiczne.
4. Diagnostyka różnicowa schorzeń chirurgicznych. Nowoczesne metody diagnostyczne w ostrych schorzeniach jamy brzusznej.
5. Postępowanie ratunkowe w schorzeniach chirurgii ogólnej, onkologicznej. Zapalenie otrzewnej, rodzaje, przyczyny, patogeneza, objawy, ogólne zasady leczenia.
6. Krwotok zewnętrzny i wewnętrzny. Rana, rodzaje, zaopatrzenie, profilaktyka TCA.
7. Przepuklina, rodzaje, powikłania. Niedrożność mechaniczna, porażenna jelit.
8. Nowotwory układu pokarmowego. Choroby nienowotworowe układu pokarmowego.
9. Ciała obce przewodu pokarmowego.
10. Postępowanie ratunkowe w schorzeniach chirurgii naczyniowej.
11. Choroba zakrzepowo-zatorowa. Zator tętnicy płucnej. Zator tętnic obwodowych.
12. Tętniak aorty. Profilaktyka choroby zakrzepowo-zatorowej.
13. Schorzenia chirurgiczne tarczycy, przynależnych i nadnerczy.
14. Obrażenia narządów jamy brzusznej.
15. Obrażenia narządów miednicy mniejszej.
16. Ocena ciężkości urazu.
17. Odmienności leczenia chirurgicznego u dzieci w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego.
18. Podstawowe zagadnienia transplantologii.

Zajęcia praktyczne:

1. Zasady organizacji pracy w oddziale chirurgicznym. Propedeutyka chirurgii, aseptyka i antyseptyka.
2. Wywiad i badanie fizykalne poszkodowanego w schorzeniach i stanach nagłych pochodzenia chirurgicznego.
3. Technika badania fizykalnego pacjenta w schorzeniach i stanach nagłych pochodzenia chirurgicznego.
4. Rozpoznawanie najczęstszych klinicznych objawów i zespołów patologicznych w schorzeniach pochodzenia chirurgicznego.
5. Formułowanie diagnozy ratowniczej, ustalenie celu i planu postępowania ratunkowego, wdrożenie interwencji oraz ewaluacja osiągniętych celów w przypadkach stanów nagłych chirurgicznych.
6. Analiza obowiązującej dokumentacji.
7. Badania diagnostyczne schorzeń chirurgicznych.
8. Analiza przypadków chirurgicznych.
9. Obserwacja i ocena podstawowych parametrów życiowych pacjenta po zabiegu operacyjnym.
10. Przygotowanie chorego do zabiegu operacyjnego - ocena i rozpoznawanie stanu zagrożenia życia.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW102	Egzamin ustny
Umiejętności	IRCU93	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU94	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet po wskazaniu przez nauczyciela.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową

Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPIP Warszawa

Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów

Ocena dobra: 10 – 8 punktów

Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów

Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów

A. Literatura podstawowa:

1. Góral R. (red.): Zarys chirurgii – podręcznik dla studentów medycyny. PZWL 1992
2. Noszczyk W.: Chirurgia – repetytorium. PZWL, Warszawa 2019
3. Condon R. E., Nyhus L. M. (red.): Kompendium postępowania chirurgicznego. PZWL 1995
4. Driscoll P., Skinner D., Earlam R.: ABC postępowania w urazach (red. naukowa wydania polskiego J. Jakubaszko), Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2003
5. Wardrope J.: Leczenie ran i oparzeń. Wydawnictwo Lekarskie PZWL
6. Głuszek S. (red.): Chirurgia: podręcznik dla studentów wydziałów nauk o zdrowiu. Wydawnictwo Czelej, Lublin

B. Literatura uzupełniająca:

1. Łapiński Z. (red.): Chirurgia – podręcznik dla studentów medycyny. PZWL

2. Kusz D. (red.): Kompendium Traumatologii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa
3. Peitzman Andrew B., Rhodes Michael, Schwab C. William: Chirurgia stanów nagłych. Medipage 2010
4. Kulig J., (red.), Nowak W.: Ostry brzuch. PZWL - Wydawnictwo Lekarskie 2007

Kontakt

Nazwa przedmiotu CHOROBY TROPIKALNE				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Paweł Grzesiowski				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Procedury ratunkowe wewnątrzszpitalne, Chirurgia, Medycyna ratunkowa, Medycyna katastrof				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	3
praktyczne	ćwiczenia audytorijne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	30	2	
Rok / semestr	III / 6			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW115 podstawowe zagadnienia z zakresu chorób tropikalnych			-	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU104 zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby tropikalnej			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	
Treści programowe:				
Zajęcia teoretyczne:				

1. Najważniejsze egzotyczne choroby pasożytnicze.
2. Drogi zakażenia. Diagnostyka.
3. Przebieg kliniczny tych chorób.
4. Profilaktyka zdrowotna.
5. Najważniejsze choroby infekcyjne przebiegające z wysoką gorączką, zaburzeniami świadomości, cechami skazy krwotocznej, niewydolnością nerek, zaburzeniami oddychania, biegunką.

Zajęcia praktyczne:

1. Prezentacja wybranych chorób tropikalnych.
2. Drogi zakażenia. Diagnostyka.
3. Przebieg kliniczny.
4. Profilaktyka zdrowotna.
5. Postępowanie ratunkowe w przypadku podejrzenia występowania choroby tropikalnej.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW114	Egzamin ustny
Umiejętności	IRCU104	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet pod wskazaniu przez nauczyciela.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całko-	wymagani ukierunkowania w	wymaga stałego naprowa-

	wicie samodzielnie	niektórych działaniach	dziania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Boroń-Kaczmarek A., Wiercińska-Drapała A.: Choroby zakaźne i pasożytnicze. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2017
2. Cianciara J., Juszczyk J. (red.): Choroby zakaźne i pasożytnicze. Wydanie dwutomowe. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2012
3. Dziubek Z. (red.): Choroby zakaźne i pasożytnicze. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010

B. Literatura uzupełniająca:

1. Fauci AS, Kasper DL, Flisiak R.: Harrison. Choroby zakaźne. CZELEJ, 2012
2. Magdzik W., Naruszewicz-Lesiuk D. i Zieliński A. (red.). Choroby zakaźne i pasożytnicze – epidemiologia i profilaktyka.
3. Wydawnictwo Medyczne Alfa Medica Press, Bielsko-Biała, 2007
4. Knap P., Myjak P. (red): Malaria w Polsce i na świecie - wczoraj i dziś. Alfa Medica Press, Bielsko-Biała 2009

Kontakt

Nazwa przedmiotu CHOROBY WEWNĘTRZNE Z ELEMENTAMI ONKOLOGII				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) lek. med. Krystyna Karaś				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej,				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykląd informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	45	2,25	
Rok / semestr	I i II / 2,3			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW8 uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych nowotworów			C.W14	
IRCW9 stany zagrożenia w chorobach nowotworowych i hematologicznych, zaburzeniach układu krzepnięcia, zespole wykrzepiania wewnątrznaczyniowego i ostrej białaczce			C.W23	
IRCW10 wybrane choroby przewodu pokarmowego			C.W31	
IRCW11 leki stosowane w nagłych chorobach internistycznych			C.W35	
IRCW12 rodzaje badań obrazowych oraz obraz radiologiczny podstawowych chorób wewnętrznych i onkologicznych			C.W40	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU6 oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego w chorobach wewnętrznych			C.U1	
IRCU7 przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta z chorobami wewnętrznymi			C.U4	
IRCU8 podawać pacjentowi leki stosowane w chorobach wewnętrznych			C.U20	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE5 holistycznego i indywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

1. Czynniki ryzyka chorób internistycznych. Organizacja opieki internistycznej.
2. Wczesne rozpoznawanie i postępowanie w stanach nagłych.
3. Rodzaje badań diagnostycznych w chorobach internistycznych.
4. Przyczyny, rozpoznawanie, leczenie oraz opieka nad pacjentami z chorobami układu krążenia.
5. Przyczyny, rozpoznawanie, leczenie oraz opieka nad pacjentami z chorobami układu oddechowego.
6. Przyczyny, rozpoznawanie, leczenie oraz opieka nad pacjentami z chorobami nowotworowymi.
7. Etiopatogeneza, objawy kliniczne, przebieg oraz leczenie wybranych chorób tkanki łącznej.
8. Etiopatogeneza, rozpoznawanie, objawy kliniczne, leczenie farmakologiczne i dietetyczne pacjenta z chorobami układu kostno-stawowego.
9. Podstawy rozpoznawania, leczenia oraz opieki nad pacjentami z chorobami przewodu pokarmowego.
10. Etiopatogeneza, leczenie farmakologiczne i dietetyczne, rokowanie oraz opieka nad pacjentami z chorobami układu wewnątrzwydzielniczego.
11. Etiopatogeneza, rozpoznawanie, leczenie oraz opieka nad pacjentami z chorobami nerek i dróg moczowych.
12. Epidemiologia, profilaktyka, objawy, powikłania oraz leczenie wirusowych zapaleń wątroby.
13. Etiopatogeneza, objawy kliniczne, przebieg oraz leczenie wybranych chorób alergicznych.
14. Patogeneza, rozpoznawanie i leczenie najczęściej występujących chorób układu krwiotwórczego.
15. Etiopatogeneza schorzeń wieku podeszłego: cukrzyca, chorób serca, nadciśnienia tętniczego, miażdżycy, zespołów otępiennych, zespołu Parkinsona, depresji.

Zajęcia praktyczne:

1. Zasady organizacji pracy w oddziale chorób wewnętrznych, procedury obowiązujące w oddziale.
2. Wywiad i badanie fizykalne chorego w schorzeniach i stanach nagłych pochodzenia wewnętrznego.
3. Zapoznanie z dokumentacją medyczną obowiązującą w oddziale. Analiza dokumentacji medycznej pacjenta.
4. Badania diagnostyczne w schorzeniach internistycznych. Udział w diagnozowaniu pacjenta w oddziale internistycznym. Przygotowanie chorego do badań, opieka w trakcie oraz po badaniach i zabiegach diagnostycznych wykonywanych u pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia zgodnie z obowiązującymi procedurami w oddziale. Analiza i interpretacja wyników badań.
5. Planowanie postępowania diagnostyczno-terapeutycznego z uwzględnieniem obowiązujących procedur w oddziale internistycznym, realizacja planu i udokumentowanie.
6. Ocena niebezpieczeństwa powikłań wynikających z badań specjalistycznych, leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego, leczniczo-pielęgnacyjnego z uwzględnieniem ryzyka wynikającego z unieruchomienia chorego w łóżku, planowanie interwencji ratowniczych.
7. Ocena ryzyka wystąpienia i rozpoznawanie stanów zagrożenia życia u chorych w przebiegu choroby. Monitorowanie stanu zdrowia pacjenta.
8. Udział w leczeniu farmakologicznym, dietetycznym, rehabilitacyjnym pacjentów w oddziale internistycznym.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW8	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRCW9	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRCW10	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRCW11	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRCW12	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Umiejętności	IRCU6	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU7	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU8	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi,

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową

Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarskich. CKPPiP Warszawa

Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów

Ocena dobra: 10 – 8 punktów

Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów

Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów

A. Literatura podstawowa:

1. Kokot F.: Ostre stany zagrożenia życia w chorobach wewnętrznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2015, wydanie 3
2. Zespół Advanced Life Support Group (red. wyd. pol. Jakubaszko J.). Medycyna ratunkowa - nagłe zagrożenia zdrowotne pochodzenia wewnętrznego. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2014, wydanie 2
3. Mattu A., Brady W. EKG w medycynie ratunkowej. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2006, wydanie 1
4. Width M., Reinhard T. (red. wyd. pol. Chojnacki J., Klupińska G.). Dietetyka kliniczna. Wyd. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2014, wydanie 1 polskie.

B. Literatura uzupełniająca:

1. Szczeklik A. (red.): Choroby wewnętrzne. Tom 1 i 2. Medycyna Praktyczna, Kraków 2017
2. Daniluk J., Jurkowska G. (red.): Zarys chorób wewnętrznych dla studentów pielęgniarstwa. Wyd. Czelej, Lublin 2005
3. Aktualne wytyczne i standardy postępowania opracowane przez Towarzystwa Naukowe i Grupy Ekspertów w danej dziedzinie chorób wewnętrznych.
4. Hryniewiecki T. (red.): Stany nagłe 3. Wyd. Medical Tribune Polska, Warszawa 2014, wydanie 3

5. Sosada K.: Ostre stany zagrożenia życia w chorobach wewnętrznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2016, wydanie 1.
6. Allan M., Spencer J. (red. wyd. pol. Kokot F): Crash Course – wywiad i badanie przedmiotowe. Wyd. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2005, wydanie 1.
7. Mattu A., Brady W. (red. wyd. pol. Wranicz J.K.): EKG w medycynie ratunkowej 2. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2011, wyd. 1.
8. Gawęcki J., Grzymisławski M. Żywnienie człowieka zdrowego i chorego. Wyd. PWN, Warszawa 2017, wyd. 3.

Kontakt

Nazwa przedmiotu CHOROBY ZAKAŻNE				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek	stopień	profil	
	RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) lek. med. Anna Skalska-Wołoszyn, dr Krystyna Paszko				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej,				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytorjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	45	2,25	
Rok / semestr	I i II / 2,3			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW27 przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania profilaktycznego w najczęstszych chorobach bakteryjnych, wirusowych, pasożytniczych i grzybicach, w tym zakażeniach pneumokokowych i meningokokowych, wirusowym zapaleniu wątroby, nabytym niedoborze odporności AIDS, sepsie i zakażeniach szpitalnych			C.W34	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU18 oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego w chorobach zakaźnych			C.U1	
IRCU19 przeprowadzić badanie przedmiotowe pacjenta z chorobami zakaźnymi			C.U4	
IRCU20 podawać pacjentowi leki stosowane w chorobach zakaźnych			C.U20	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

1. Aktualne zagrożenia epidemiologiczne. Bioterroryzm.
2. Gorączki krwotoczne i nowe choroby wirusowe.
3. Zakażenia HTLV 1, 2, zakażenia wirusami herpes, SARS, grypa.
4. Etiopatogeneza, epidemiologia i leczenie wirusowego zapalenia wątroby.
5. Etiologia, patogeneza, diagnostyka i leczenie ostrej niewydolność wątroby.
6. Etiopatogeneza, diagnostyka i leczenie zakażenia HIV/AIDS.
7. Zakażenia szpitalne i ich konsekwencje.
8. Profilaktyka chorób zakaźnych.

Zajęcia praktyczne:

1. Zasady rozpoznawania, leczenia i zapobiegania chorobom zakaźnym. Immunoprofilaktyka chorób zakaźnych.
2. Procedury izolacji i kwarantanny na wypadek wystąpienia ekspozycji i choroby spowodowanej wysoko zaraźliwymi czynnikami biologicznymi.
3. Profilaktyka poekspozycyjna.
4. Zakażenia szpitalne.
5. Zakażenia przebiegające z bakteriami.
6. Zakażenia układowe (dróg oddechowych, przewodu pokarmowego, układu moczowo-płciowego, ośrodkowego układu nerwowego) o etiologii wirusowej, bakteryjnej oraz grzybiczej.
7. Choroby przenoszone przez kleszcze.
8. Inwazje i choroby pasożytnicze.
9. Zakażenia przewodu pokarmowego.
10. Symptomatologia wybranych chorób zakaźnych.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW27	Egzamin pisemny test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRCU18	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU19	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU20	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga

		ukierunkowaniu	celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPIP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Cianciara J. (red.), Juszczyk J.: Choroby zakaźne i pasożytnicze. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2012
2. Gładysz A. (red.), Knysz B.: Diagnostyka, profilaktyka, klinika i terapia zakażenia HIV/AIDS – współczesne możliwości i problemy. Wydawnictwo Continuo, Wrocław 2009
3. Bartlett J. G., Tomaszewicz K. (red.): Leczenie chorób infekcyjnych. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2006

B. Literatura uzupełniająca:

1. Magdzik W., Naruszewicz – Lesiuk D., Zieliński A.: Choroby zakaźne i pasożytnicze. L-Medicka Press 2004
2. Denys A.: Zakażenia szpitalne. T. 1, 2. Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2013

Kontakt

Nazwa przedmiotu DYDAKTYKA MEDYCZNA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Ewa Wodzikowska				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, dyskusja, scenka, pokaz, praca w grupach	30	3	3
praktyczne	-	0	0	
Rok / semestr	I / 1			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRBW18 metody nauczania i środki dydaktyczne			-	
IRBW19 metody promocji zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji zdrowotnej			B.W40	
Umiejętności (student potrafi):				
IRBU8 planować i organizować proces kształcenia			-	
IRBU9 podnosić swoje kwalifikacje i przekazywać wiedzę innym			B.U12	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
Treści programowe:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cele i zadania dydaktyki medycznej. 2. Style nauczania i style uczenia. Uwarunkowania procesu uczenia się (fizjologiczne, psychologiczne, pedagogiczne). 3. Planowanie i cele kształcenia. 4. Kształcenie medyczne – dobór metod, zasady organizacji. 5. Edukacja zdrowotna – przesłanki metodyczne. 6. Metody nauczania teoretycznego i praktycznego. 7. Środki dydaktyczne, podział, warunki doboru. 8. Ewaluacja procesu kształcenia. 9. Technologie informacyjne w nauczaniu i doskonaleniu zawodowym. 				

10. Innowacyjne techniki uczenia się.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRBW18	Zaliczenie na podstawie projektu grupowego (przygotowanie programu edukacji zdrowotnej w wybranym zakresie)
Wiedza	IRBW19	Zaliczenie na podstawie projektu grupowego (przygotowanie programu edukacji zdrowotnej w wybranym zakresie)
Umiejętności	IRBU8	Zaliczenie na podstawie projektu grupowego (przygotowanie programu edukacji zdrowotnej w wybranym zakresie)
Umiejętności	IRBU9	Zaliczenie na podstawie projektu grupowego (przygotowanie programu edukacji zdrowotnej w wybranym zakresie)
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie projektu grupowego (przygotowanie programu edukacji zdrowotnej w wybranym zakresie)

Kryteria oceniania.

Warunki zaliczenia (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5];
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Za projekt można uzyskać maksymalnie 100 punktów (60 – zawartość merytoryczna, 20 – sposób prezentacji, 20 – zastosowanie innowacyjnych rozwiązań)

A. Literatura podstawowa:

1. Kupiszewicz C.: Dydaktyka. Podręcznik akademicki. Oficyna Wydawnicza Impuls, Warszawa 2012
2. Niemierko B.: Pomiar wyników kształcenia. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2004
3. Okoń W.: Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej. Wydawnictwo Żak, Warszawa 2005

B. Literatura uzupełniająca:

1. Woynarowska B.: Edukacja zdrowotna. Podręcznik akademicki. Wydawnictwo PWN, Warszawa 2010
2. Kupiszewicz Cz.: Podstawy dydaktyki, WSiP, Warszawa 2006

Kontakt

Nazwa przedmiotu EKONOMIA I ZARZĄDZANIE W OCHRONIE ZDROWIA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Wiesław Śniecikowski				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Wiedza z ekonomii na poziomie szkoły średniej				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, dyskusja, praca w grupach,	30	3	3
praktyczne	-	0	0	
Rok / semestr	I / 1			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRBW44 zagadnienia związane z funkcjonowaniem podmiotów systemu ochrony zdrowia oraz z problemami ewaluacji i kontroli w ochronie zdrowia			B.W2	
IRBW45 zasady zarządzania podmiotami systemu ochrony zdrowia			B.W16	
IRBW46 podstawowe zagadnienia dotyczące ekonomiki zdrowia i zarządzania finansami w systemie ochrony zdrowia			B.W28	
IRBW47 podstawowe regulacje dotyczące organizacji i finansowania systemu ochrony zdrowia oraz powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego			B.W39	
IRBW48 zasady zarządzania jakością oraz metody zapewnienia jakości			B.W41	
Umiejętności (student potrafi):				
IRBU21 zastosować w praktyce pojęcia i zasady dotyczące ekonomii i zarządzania w ochronie zdrowia			-	
IRBU22 używać narzędzi kontrolnych oraz metod zapewnienia jakości			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
Treści programowe:				
<ol style="list-style-type: none"> Charakterystyka systemów ochrony zdrowia w Polsce. Ekonomiczna ocena usług zdrowotnych. 				

3. System zabezpieczenia społecznego w Polsce i na świecie.
4. Źródła finansowania opieki zdrowotnej w Polsce.
5. Gospodarka rynkowa. Rynek i prawa rynku. Popyt. Podaż. Czynniki kształtujące popyt, podaż. Prawo popytu. Prawo podaży.
6. Nadużycia w korzystaniu ze świadczeń medycznych ze strony pacjenta i ze strony lekarza.
7. Ewaluacja i kontrola w ochronie zdrowia.
8. Systemy finansowania publicznej i prywatnej ochrony zdrowia: podatkowy i ubezpieczeniowy.
9. Zasady funkcjonowania podmiotów leczniczych w publicznej i prywatnej ochronie zdrowia. Zarządzanie podmiotami systemu ochrony zdrowia.
10. Finansowe aspekty różnych form zatrudniania pracowników.
11. Elementy rachunku kosztów: kryteria, metody, podział.
12. Definicja i składowe zapewnienia jakości w przemyśle i opiece zdrowotnej.
13. Koszty i ryzyko braku zapewnienia jakości.
14. Elementy rachunku kosztów: bilansowanie - przykłady zastosowania, tworzenie budżetu.
15. Analiza decyzyjna.
16. Minimalizacja kosztów.
17. Analiza kosztów i korzyści.
18. Analiza kosztów i efektów.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRBW44	Projekt grupowy na zadany temat
Wiedza	IRBW45	Projekt grupowy na zadany temat
Wiedza	IRBW46	Projekt grupowy na zadany temat
Wiedza	IRBW47	Projekt grupowy na zadany temat
Wiedza	IRBW48	Projekt grupowy na zadany temat
Umiejętności	IRBU21	Projekt grupowy na zadany temat
Umiejętności	IRBU22	Projekt grupowy na zadany temat
Kompetencje społeczne	IRE8	Projekt grupowy na zadany temat

Kryteria oceniania.

Warunki zaliczenia projektu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Za projekt można uzyskać łącznie 60 punktów: 30 – zawartość merytoryczna, 20 – sposób prezentacji, 10 – dodatkowe elementy.

A. Literatura podstawowa:

1. Getzen T., *Ekonomika zdrowia*, PWN, Warszawa 2014
2. Hass-Symotiuk M. [red.], *Rachunkowość i plan kont z komentarzem dla zakładów opieki zdrowotnej*, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 2016
3. Suchecka J., *Ekonomia zdrowia i opieki zdrowotnej*, Oficyna Wolters Kluwer, Warszawa 2015
4. Nosko J. : *Ekonomika i zarządzanie w opiece zdrowotnej*. Instytut Medycyny Pracy, Łódź 2001 Kulik B.T., Latałski M. (red.): *Zdrowie Publiczne*. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2002.

B. Literatura uzupełniająca:

1. Rój J., Sobiech J., *Zarządzanie finansami szpitala*, Wolters Kluwer, Kraków 2016
2. Golinowska S. (red.): *Od ekonomii do ekonomiki zdrowia*, Wyd. Naukowe PWN, 2016

Kontakt

Nazwa przedmiotu ETYKA ZAWODOWA RATOWNIKA MEDYCZNEGO				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Marek Olejniczak				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, dyskusja, praca w grupach	30	3	3
praktyczne	-	0	0	
Rok / semestr		I / 1		
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny		obowiązkowy		
Język, w jakim prowadzone są zajęcia		polski		
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRBW20 główne pojęcia, teorie, zasady etyczne służące jako ogólne ramy właściwego interpretowania i analizowania zagadnień moralno – medycznych			B.W14	
IRBW21 etyczne uwarunkowania wykonywania zawodu ratownika medycznego, z uwzględnieniem miejsca zatrudnienia i pełnionej funkcji			B.W17	
IRBW22 podstawowe pojęcia z zakresu teorii poznania i logiki			B.W18	
IRBW23 etyczne aspekty związane z przeszczepianiem tkanek, komórek i narządów			B.W23	
Umiejętności (student potrafi):				
IRBU10 udzielać informacji o podstawowych zabiegach i czynnościach dotyczących pacjenta oraz informacji na temat jego stanu zdrowia			B.U4	
IRBU11 przestrzegać zasad etycznych podczas wykonywania działań zawodowych			B.U5	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
Treści programowe:				
11. Wprowadzenie do filozofii: kiedy powstała filozofia, czym jest filozofia, filozofia teoretyczna a filozofia praktyczna, metafizyka.				
12. Podstawowe pojęcia z zakresu epistemologii i logiki.				
13. Podstawowe pojęcia i zagadnienia etyki: etyka a moralność, deontologia zawodowa, bioetyka, wartości, normy, cnoty i				

- wady, szczęście, sumienie, czyn ludzki i pojęcie odpowiedzialności, nihilizm, relatywizm i absolutyzm etyczny.
14. Początki refleksji etycznej. Pojęcie cnoty: intelektualizm etyczny – Sokrates, eudajmonizm perfekcjonistyczny – Arystoteles.
  15. Eudajmonizm grecki – hedonizm (Arystyp i Epikur), cynizm, stoicyzm.
  16. Etyka chrześcijańska – pojęcie zła wg św. Augustyna, etyka wg św. Tomasza z Akwinu – teoria cnoty oraz zagadnienie prawa naturalnego.
  17. Utylitaryzm – etyka utilitarystyczna J. Benthama oraz koncepcja etyczna J.S. Milla.
  18. Etyka deontologiczna I. Kanta – zagadnienie uniwersalnego i apriorycznego prawa moralnego; imperatyw praktyczny Kanta i jego implikacje bioetyczne.
  19. Etyka aksjologiczna M. Schelera – pojęcia wartości i etosu; hierarchia wartości; poznawanie wartości i złudzenia aksjologiczne.
  20. Wprowadzenie do bioetyki: potrzeba refleksji bioetycznej, początki bioetyki, najważniejsze nurty w bioetyce współczesnej.
  21. Etyczne aspekty przeszczepiania tkanek, komórek i narządów.
  22. Bioetyka początku życia – antykoncepcja, zapłodnienie in vitro, macierzyństwo zastępcze, aborcja; bioterapia – transplantologia, komórki macierzyste; zagadnienia tanatologiczne: eutanazja, uporczywa terapia, opieka paliatywna.
  23. Etos zawodów medycznych (lekarza, pielęgniarki i położnej, ratownika medycznego, fizjoterapeuty) – deontologia zawodowa, kodeksy etyczne, zagadnienie powołania zawodowego.
  24. Podstawowe prawa pacjenta i dylematy moralne z nimi związane: prawo do autonomii, do informacji, do poszanowania godności i intymności, do tajemnicy, do opieki zdrowotnej, do bezpieczeństwa, do dostępu do dokumentacji medycznej, do skarżenia się.
  25. Obowiązek ratowania życia. Istota odpowiedzialności i jej rodzaje: odpowiedzialność moralna, prawna i zawodowa.
  26. Problem korupcji w ochronie zdrowia: defraudacja, nepotyzm, kumoterstwo, łapownictwo; charakterystyka korupcji w ochronie zdrowia, obszary korupcyjne w ochronie zdrowia.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRBW20	Egzamin ustny
Wiedza	IRBW21	Egzamin ustny
Wiedza	IRBW22	Egzamin ustny
Umiejętności	IRBU10	Egzamin ustny
Umiejętności	IRBU11	Egzamin ustny
Kompetencje społeczne	IRE8	Egzamin ustny

Kryteria oceniania.

Opanowanie całego materiału programowego, powiązanie wiedzy w logiczny układ, wyjaśnianie zjawisk oraz rozumienie związków między nimi, umiejętne wykorzystanie wiadomości, posługiwanie się poprawnym językiem i terminologią – bdb.

Opanowanie materiału programowego w znacznym stopniu, powiązanie wiedzy w logiczny układ, posługiwanie się poprawnym językiem i terminologią – db.

Opanowanie materiału programowego w podstawowym zakresie, wiedza niepowiązana logicznie, nieporadny styl, trudności w formułowaniu odpowiedzi i posługiwaniu się terminologią – dst.

Opanowanie materiału programowego poniżej podstawowego zakresu, brak powiązania wiedzy w logiczny układ, nieumiejętność wyjaśniania zjawisk, liczne błędy i duże trudności w formułowaniu odpowiedzi i posługiwaniu się terminologią – ndst.

A. Literatura podstawowa:

1. Ingram D., Parks J.: Etyka dla zółtdziobów: czyli wszystko, co powinieneś wiedzieć o.... Dom Wydawniczy „Rebis”, Poznań 2003
2. Kodeks etyki zawodowej ratownika medycznego Rzeczypospolitej Polskiej
3. Ślipko Tadeusz SJ: Bioetyka. Najważniejsze problemy. Wyd. Petrus 2009
4. Tatarkiewicz W.: Historia filozofii. (różne wydania).
5. Wojtyła Kard. K.: Elementarz etyczny. Wyd. TUM, Wrocław 2000 (lub inne wydanie).

B. Literatura uzupełniająca:

1. Muszala A. (red.): Encyklopedia bioetyki. Polwen, Radom 2005
2. Woleński J., Hartman J.: Wiedza o etyce. WS PWN, Warszawa – Bielsko-Biała 2008

Kontakt

Nazwa przedmiotu FARMAKOLOGIA I TOKSYKOLOGIA KLINICZNA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) lek med. Anna Skalska – Wołoszyn, mgr Marta Socha				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Farmakologia z toksykologią				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykląd informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	30	1,3	4
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	60	2,7	
Rok / semestr	II / 3,4			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW35 mechanizmy działania podstawowych grup leków i leków podawanych samodzielnie przez ratownika medycznego			C.W18	
IRCW36 metody ograniczania bólu, ze szczególnym uwzględnieniem farmakoterapii dzieci			C.W19	
IRCW37 skale oceny bólu i możliwości wdrożenia leczenia przeciwbólowego przez ratownika medycznego			C.W20	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU27 przeprowadzać analizę ewentualnych działań niepożądanych poszczególnych leków oraz interakcji między nimi			C.U16	
IRCU28 stosować leczenie przeciwbólowe			C.U29	
IRCU29 oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal			C.U30	
IRCU30 szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych i w różnych stanach klinicznych			C.U36	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	

IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

1. Powtórzenie wiedzy z farmakologii.
2. Leki stosowane w farmakoterapii bólu ostrego i przewlekłego. Opioidowe leki przeciwbólowe. Nieopiodowe leki przeciwbólowe.
3. Leki wpływające na czynność układu przywspółczulnego.
4. Leki wpływające na czynność układu współczulnego.
5. Leki wpływające na ośrodkowy układ nerwowy: leki stosowane do przerywania napadów padaczkowych, leki stosowane w stanie padaczkowym.
6. Leki wpływające na układ sercowo-naczyniowy: leki stosowane w ostrej niewydolności krążenia, postępowanie farmakologiczne w ostrej hipotensji, leczenie wstrząsu kardiogenego, postępowanie farmakologiczne w zawale mięśnia sercowego.
7. Leki wpływające na układ sercowo-naczyniowy: stosowane w zaburzeniach rytmu, w obrzęku płuc, leki stosowane w resuscytacji. Leki analeptyczne.
8. Leki stosowane w dychawicy oskrzelowej, w napadzie dychawicy oskrzelowej, w stanie astmatycznym.
9. Leki nasenne i uspokajające.
10. Lekomania. Leki i inne środki wywołujące uzależnienia.
11. Leki podawane w stanach nagłych układu krążenia, układu oddechowego.
12. Leki podawane w stanach nagłych w pediatrii.
13. Działania niepożądane.
14. Leki podawane w przypadku niewydolności nerek i wątroby.
15. Farmakoterapia w poszczególnych grupach wiekowych.
16. Farmakoterapia i płynoterapia we wstrząsie i w oparzeniach (zaburzenia elektrolitowe).
17. Farmakologia krwi - środki krwiopochodne i krwiozastępcze.
18. Leki stosowane w krwotokach i stanach zakrzepowo-zatorowych.
19. Antybiotykoterapia w ratownictwie
20. Choroby metaboliczne.
21. Ciąża, poród, karmienie piersią – leki dozwolone. Choroby przewlekłe w ciąży oraz podczas karmienia.
22. Skale oceny bólu i możliwości wdrożenia leczenia przeciwbólowego.
23. Zagrożenia toksykologiczne.

Zajęcia praktyczne:

1. Źródła informacji o lekach. Pochodzenie leków, nazewnictwo, postacie leków. Rodzaje dawek, obliczanie dawek dla dzieci.
2. Czynniki wpływające na działanie leków (wiek, płeć, stany chorobowe, czynniki genetyczne). Drogi podawania i wydalania leków.
3. Leki stosowane przez ratowników medycznych.
4. Środki odkażające – środki stosowane do odkażania skóry, błon śluzowych i ran, środki stosowane do odkażania narzędzi chirurgicznych i innych przedmiotów oraz pomieszczeń.
5. Rola autakoidów (histaminy, prostaglandyn, leukotrienów) w rozwoju stanów alergicznych. Leki przeciwhistaminowe (H1).
6. Leki przeciwbiegunkowe. Leki stosowane w kolkach jelitowych, wątrobowych, nerkowych.
7. Insulina – cukrzyca, śpiączka cukrzycowa.
8. Środki miejscowo znieczulające. Środki zwiótczające mięśnie poprzecznie prążkowane.
9. Leki psychotropowe, leki psychostymulujące, nootropowe.
10. Przypadki kliniczne- rozwiązywanie problemów związanych z leczeniem pacjentów na podstawie przedstawionych informacji.
11. Skale bólu, leczenie przeciwbólowe.
12. Powikłania polekowe: wstrząs anafilaktyczny, polekowe zaburzenia psychiczne i neurologiczne, powikłania hematologiczne, reakcje skórne, uszkodzenie przewodu pokarmowego (krwotoki).

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW35	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru (MCQ)

Wiedza	IRCW36	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW37	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Umiejętności	IRCU27	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU28	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU29	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU30	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny [3,0]

61-70% punktów – dostateczny plus [3,5]

71-80% punktów – dobry [4,0]

81-90% punktów – dobry plus [4,5]

91-100% punktów – bardzo dobry [5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową

Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa

Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów

Ocena dobra: 10 – 8 punktów

Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów

Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów

A. Literatura podstawowa:

1. Rajtar-Cynke G.: Farmakologia. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2015
2. Mitreęga K. A., Krzemiński T. F.: Farmakologia i farmakoterapia dla ratowników medycznych. Elsevier Urban & Partner, 2017
3. Katzung Bertram G.: Farmakologia ogólna i kliniczna. Tom 1 i 2. Wydawnictwo Czelej, 2012
4. Mutschler: Farmakologia i toksykologia. MedPharm, wyd. III, 2013

5. Pacha J. (red.): Zarys toksykologii klinicznej. Podręcznik dla studentów i lekarzy. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków

B. Literatura uzupełniająca:

1. Podlewscy: Leki współczesnej terapii, 2012.
2. Lullmann H.: Ilustrowane kompendium farmakologii. Wydawnictwo Czelej, 2008
3. Korbut R.: Farmakologia. Wydawnictwo PZWL, 2012

Kontakt

Nazwa przedmiotu FARMAKOLOGIA Z TOKSYKOLOGIĄ				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	Profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) lek med. Anna Skalska – Wołoszyn, mgr Marta Socha				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Biochemia z elementami chemii				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykląd informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, dyskusja	30	2	
Rok / semestr	I / 2			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRAW34 podstawowe zasady farmakoterapii			A.W34	
IRAW35 pochodzenie, rodzaje i drogi podawania leków, mechanizm i efekty ich działania oraz procesy, jakim podlegają leki w organizmie, a także ich interakcje			A.W35	
IRAW36 problematykę za zakresu farmakokinetyki i farmakodynamiki wybranych leków stosowanych w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego			A.W36	
IRAW37 poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania w organizmie i działania niepożądane			A.W37	
IRAW38 wpływ leczenia farmakologicznego na fizjologiczne i biochemiczne procesy zachodzące w poszczególnych narządach			A.W38	
IRAW39 rodzaje leków, które mogą być samodzielnie podawane przez ratownika medycznego, i ich szczegółową charakterystykę farmakologiczną			A.W39	
IRAW40 podstawy farmakoterapii u kobiet w ciąży i osób starszych w stanie zagrożenia życia			A.W40	
IRAW41 różnice w farmakoterapii osób dorosłych i dzieci w zakresie dotyczącym działań ratownika medycznego			A.W41	
IRAW42 wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków			A.W42	

IRAW43 problematykę z zakresu toksykologii, działań niepożądanych leków, zatruc lekami – w podstawowym zakresie	A.W43
IRAW44 objawy najczęściej występujących ostrych zatruc, w tym alkoholami, narkotykami i innymi substancjami psychoaktywnymi, metalami ciężkimi oraz wybranymi grupami leków	A.W44
IRAW45 podstawowe zasady postępowania diagnostycznego w zatruciach	A.W45
Umiejętności (student potrafi):	
IRAU13 wykonywać podstawowe obliczenia farmakokinetyczne	A.U13
IRAU14 stosować właściwe do sytuacji postępowanie epidemiologiczne	A.U14
IRAU15 dobierać leki w odpowiednich dawkach w celu korygowania zjawisk patologicznych w organizmie i poszczególnych narządach	A.U15
IRAU16 posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych	A.U16
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5

Treści programowe:

33. Podstawowe pojęcia z zakresu farmakologii: lek, farmakokinetyka i biodostępność, receptor, agonista, antagonist, częściowy agonista i odwrotny agonista.
34. Komórkowe i molekularne mechanizmy działania leków. Receptory, kanały jonowe, wtórne przekaźniki informacji i wewnątrzkomórkowe miejsca działania leków.
35. Zakażenia bakteryjne, grzybicze i wirusowe. Środki odkażające i antyseptyczne.
36. Autonomiczny układ nerwowy. Leki układu cholinergicznego i adrenergicznego.
37. Ośrodkowy układ nerwowy. Leki psychotropowe, przeciwpadaczkowe, uspokajające.
38. Środki znieczulające miejscowo i ogólnie.
39. Leki przeciwbólowe. Niesterydowe leki przeciwzapalne i opioidy. Leki przeciwgorączkowe.
40. Układ sercowo-naczyniowy. Leki stosowane w niewydolności krążenia. Leki przeciwarytmiczne. Leczenie nadciśnienia tętniczego.
41. Wstrząs – stosowanie leków.
42. Rodzaje leków, które mogą być podawane przez ratownika medycznego. Szczegółowa charakterystyka farmakologiczna tych leków.
43. Postępowanie diagnostyczne w zatruciach. Najczęściej występujące zatrucia i ich objawy.
44. Farmakoterapia w różnych przedziałach wiekowych. Farmakoterapia kobiet w ciąży i osób starszych.
45. Podstawowe obliczenia farmakokinetyczne. Dawkowanie.
46. Toksykologia.
47. Wpływ procesów chorobowych na metabolizm.
48. Działania niepożądane leków. Zatrucia lekami.
49. Źródła informacji o lekach (informatory, bazy danych).
50. Postępowanie epidemiologiczne.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRAW34	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru, MCQ
Wiedza	IRAW35	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru, MCQ
Wiedza	IRAW36	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru, MCQ
Wiedza	IRAW37	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru, MCQ
Wiedza	IRAW38	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru, MCQ
Wiedza	IRAW39	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru, MCQ
Wiedza	IRAW40	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru, MCQ
Wiedza	IRAW41	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru, MCQ

Wiedza	IRAW42	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru, MCQ
Wiedza	IRAW43	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru, MCQ
Wiedza	IRAW44	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru, MCQ
Wiedza	IRAW45	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru, MCQ
Umiejętności	IRAU13	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru, MCQ
Umiejętności	IRAU14	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Umiejętności	IRAU15	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Umiejętności	IRAU16	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi.

A. Literatura podstawowa:

9. Herman Z.B., Kmiecik-Kołada K. (red.): Farmakologia. Podręcznik dla studentów pielęgniarstwa. Śląski Uniwersytet Medyczny, Katowice 2001
10. Mutschler E.: Farmakologia i toksykologia. Podręcznik. Wydawnictwo Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2016
11. Danysz A.: Kompendium farmakologii i farmakoterapii. Wydawnictwo Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2016

B. Literatura uzupełniająca:

8. Rataj-Cynke G. (red.): Farmakologia. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2007
9. Podlewski J.K., Chwalibogowska-Podlowska A.: Leki współczesnej terapii. Medical Tribune Polska, Warszawa 2019

Kontakt

Nazwa przedmiotu FIZJOLOGIA Z ELEMENTAMI FIZJOLOGII KLINICZNEJ				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) prof. dr hab. Tomasz Wierzba, lek. med. Claude Mawa				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Wiedza na poziomie szkoły średniej				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, dyskusja, praca w grupach	30	2	
Rok / semestr	I / 1			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRAW4 podstawowe struktury komórkowe i ich specjalizacje funkcjonalne			A.W4	
IRAW5 fizjologię narządów i układów organizmu			A.W5	
IRAW6 mechanizmy regulacji narządów i układów organizmu oraz zależności istniejące między nimi			A.W6	
IRAW7 funkcje życiowe osoby dorosłej i dziecka			A.W7	
IRAW8 proces oddychania i krążenia oraz procesy neurofizjologiczne			A.W8	
IRAW9 neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych			A.W9	
IRAW10 mechanizm działania hormonów i konsekwencje zaburzeń regulacji hormonalnej			A.W10	
IRAW11 zmiany w funkcjonowaniu organizmu jako całości w sytuacji zaburzenia jego homeostazy, a także specyfikację i znaczenie gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej w utrzymaniu homeostazy ustroju			A.W11	
IRAW12 rolę nerek w utrzymaniu homeostazy organizmu			A.W12	
IRAW13 budowę i funkcje układu pokarmowego, enzymy biorące udział w trawieniu i podstawowe zaburzenia enzymów trawiennych oraz skutki tych zaburzeń			A.W13	
IRAW14 fizykochemiczne podstawy działania narządów zmysłów			A.W14	

IRAW15 składniki krwi, preparaty krwi i krwiozastępcze oraz produkty krwiopochodne	A.W15
IRAW16 uwarunkowania genetyczne grup krwi oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh	A.W16
Umiejętności (student potrafi):	
IRAU3 oceniać czynności narządów i układów organizmu	A.U3
IRAU4 rozpoznawać patofizjologiczne podstawy niewydolności układu krążenia	A.U4
IRAU5 rozpoznawać zaburzenia trawienia, z uwzględnieniem roli enzymów, w tym podstawowe zaburzenia enzymów trawiennych, oraz określić skutki tych zaburzeń	A.U5
IRAU6 rozpoznawać zaburzenia czynności nerek i ich wpływ na homeostazę organizmu	A.U6
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):	
IRE 7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5

Treści programowe:

51. Prawidłowe czynności organizmu człowieka.
52. Funkcjonowanie układu ruchu, układu krążenia, układu oddechowego, układu pokarmowego, układu moczowo – płciowego, układu nerwowego oraz układu dokrewnego.
53. Funkcje życiowe człowieka.
54. Charakterystyka mięśni szkieletowych, gładkich, mięśnia sercowego.
55. Czucie, ruch, percepcja.
56. Integracja oraz kontrola funkcji na różnych poziomach regulacji układu, narządu i komórki.
57. Aktywacja mózgu, sen, czuwanie. Wyższe czynności ośrodkowego układu nerwowego. Fizjologia narządów zmysłów.
58. Fizjologia układu dokrewnego. Neurohormonalna regulacja procesów fizjologicznych.
59. Układ naczyniowy: hemodynamika i autoregulacja tkankowego przepływu krwi. Fizjologia serca.
60. Składniki krwi, preparaty krwi i krwiozastępcze. Produkty krwiopochodne.
61. Uwarunkowania genetyczne grup krwi.
62. Fizjologia układu oddechowego. Krążenie płucne i wymiana gazowa.
63. Fizjologia nerek.
64. Regulacja wodno-elektrolitowa i kwasowo – zasadowa.
65. Układ trawienny: czynności motoryczne i wydzielnicze. Hormony jelitowe. Trawienie i wchłanianie substancji pokarmowych.
66. Fizjologia układu krwiotwórczego.
67. Przemiana materii.
68. Funkcje życiowe osoby dorosłej i dziecka.
69. Układ hormonalny i zaburzenia jego funkcjonowania.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRAW4	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW5	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW6	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW7	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW8	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW9	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW10	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW11	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW12	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW13	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW14	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW15	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRAW16	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Umiejętności	IRAU3	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Umiejętności	IRAU4	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Umiejętności	IRAU5	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Umiejętności	IRAU6	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Kompetencje społeczne	IRE7	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania

Kryteria oceniania.

Opanowanie całego materiału programowego, powiązanie wiedzy w logiczny układ, wyjaśnianie zjawisk oraz rozumienie związków między nimi, umiejętne wykorzystanie wiadomości, posługiwanie się poprawnym językiem i terminologią – bdb.

Opanowanie materiału programowego w znacznym stopniu, powiązanie wiedzy w logiczny układ, posługiwanie się poprawnym językiem i terminologią – db.

Opanowanie materiału programowego w podstawowym zakresie, wiedza niepowiązana logicznie, nieporadny styl, trudności w formułowaniu odpowiedzi i posługiwaniu się terminologią – dst.

Opanowanie materiału programowego poniżej podstawowego zakresu, brak powiązania wiedzy w logiczny układ, nieumiejętność wyjaśniania zjawisk, liczne błędy i duże trudności w formułowaniu odpowiedzi i posługiwaniu się terminologią – ndst.

A. Literatura podstawowa:

12. Traczyk W. Z.: Fizjologia człowieka w zarysie. PZWL, Warszawa 2018

13. Traczyk W. Z. (red.), Trzebski A. (red.): Fizjologia człowieka z elementami fizjologii stosowanej i klinicznej. PZWL, Warszawa 2012

B. Literatura uzupełniająca:

10. Ganong W.F.: Fizjologia, PZWL, Warszawa 2017

11. Gołąb B., Traczyk W.Z.: Anatomia i fizjologia człowieka. Ośrodek doradztwa i Szkolenia. Łódź 1997

Kontakt

Nazwa przedmiotu GINEKOLOGIA I POŁOŻNICTWO				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr hab. Małgorzata Świątkowska-Freund				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej,				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	45	2,25	
Rok / semestr		II / 4		
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny		obowiązkowy		
Język, w jakim prowadzone są zajęcia		polski		
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW101 stany zagrożenia zdrowotnego w ginekologii i położnictwie			C.W101	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU91 oceniać stan noworodka w skali APGAR			C.U6	
IRCU92 przyjmować poród nagły w warunkach pozaszpitalnych			C.U55	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	
Treści programowe:				

Zajęcia teoretyczne:

1. Choroby współistniejące z ciążą, stanowiące zagrożenie dla zdrowia i życia ciężarnej i płodu: cukrzyca, nadciśnienie tętnicze, padaczka.
2. Krwawienie w ciąży wczesnej: poronienie, ciąża pozamaciczna, ciążowa choroba trofoblastyczna.
3. Krwawienie w ciąży późnej: łożysko przodujące, przedwczesne odklejenie łożyska prawidłowo usadowionego.
4. Diagnostyka ginekologiczna: badanie ginekologiczne, metody diagnostyczne - biofizyczne i biochemiczne – interpretacja wyników.
5. Poród prawidłowy- anatomiczne i fizjologiczne uwarunkowania porodu, charakterystyka poszczególnych okresów porodu.
6. Monitorowanie stanu ogólnego i położniczego ciężarnej / rodzącej oraz stanu zdrowia i rozwoju dziecka w przebiegu ciąży fizjologicznej / poszczególnych okresach porodu. Ocena ryzyka położniczego.
7. Zasady postępowania w poszczególnych okresach porodu.
8. Stany nagłe w położnictwie i podstawy udzielania pierwszej pomocy.
9. Fizjologiczne podstawy oceny stanu ogólnego noworodka. Ocena stanu ogólnego noworodka bezpośrednio po porodzie.
10. Zasady postępowania z noworodkami z grup ryzyka oraz w stanie zagrożenia życia – problemy kliniczne związane z nieodpowiednim wiekiem płodowym i nieodpowiednią urodzeniową masą ciała.
11. Zasady postępowania w przypadku podejrzenia wady u płodu i rozpoznania wady u noworodka.
12. Zasady postępowania z ciężarną / rodzącą biorącą udział w katastrofie, wypadku komunikacyjnym.

Zajęcia praktyczne:

1. Stany nagłe w ginekologii: skręt torbieli jajnika, ciąża pozamaciczna.
2. Zespół hyperstymulacji jajników jako powikłanie rozrodu wspomaganego.
3. Anatomiczne i fizjologiczne podstawy porodu.
4. Zasady prowadzenia porodu nagłego i postępowania z rodzącą, położnicą i noworodkiem.
5. Postępowanie z ciężarną / rodzącą z rzucawką – zagrożenia dla matki i dziecka.
6. Postępowanie z ciężarną / rodzącą z urazem.
7. Stany zagrożenia życia w położu: krwotok poporodowy / wstrząs w położnictwie.
8. Zasady postępowania z noworodkiem na granicy możliwości przeżycia.
9. Prognoza terminu porodu i stanu noworodka.
10. Poród prawidłowy – postępowanie w poszczególnych okresach porodu.
11. Diagnostyka w okresie okołoporodowym.
12. Śródporodowe monitorowanie stanu płodu.
13. Powikłania przebiegu porodu.
14. Postępowania profilaktyczne, diagnostyczno-terapeutyczne w wybranych stanach zagrożenia życia w okresie okołoporodowym.
15. Postępowanie z ciężarną, rodzącą biorącą udział w katastrofie, wypadku komunikacyjnym.
16. Postępowaniem z noworodkiem dojrzałym oraz niedojrzałym podczas porodu i bezpośrednio po urodzeniu. Zasady postępowania z noworodkami z grupy ryzyka. Postępowanie z noworodkiem w warunkach pozaszpitalnych z wybranymi wadami wrodzonymi. Postępowanie z noworodkiem w stanie zagrożenia życia – resuscytacja, przygotowanie noworodka do transportu i postępowanie podczas transportu.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW101	Egzamin ustny
Umiejętności	IRCU91	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU92	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet po wskazaniu przez nauczyciela.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPIP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów			
Ocena dobra: 10 – 8 punktów			
Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów			
Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Bręborowicz G.H. (red.): Położnictwo i ginekologia. Tom 1 i 2, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015
2. Dębski R. (red.): Stany nagłe. Położnictwo i ginekologia. Medical Tribune, Warszawa 2012
3. Troszyński M.: Położnictwo – ćwiczenia. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2008
4. Helwich E. (red. wyd. pol.): Resuscytacja noworodka. Wydawnictwo Elsevier, Wrocław 2013
5. Dmoch-Gajzlerska E. (red. wyd. pol.), Woollard M. et al. (red. naukowcy): Stany nagłe w położnictwie. PZWL, Warszawa 2011
6. Oleszczuk J., Leszczyńska – Gorzelak B., Poniedziałek – Czajkowska E.: Rekomendacje postępowania w najczęstszych powikłaniach ciąży i porodu. Wydawnictwo Bifolium, Lublin 2007
7. Troszyński M.: Ćwiczenia położnicze. PZWL, Warszawa 2016
8. Zalebski Z.: Zasady postępowania w nagłych stanach położniczo-ginekologicznych. PZWL, Warszawa 2004

B. Literatura uzupełniająca:

1. Bień A. M. (red.): Opieka nad ciężarną. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009
2. Boyle M.(red.): Stany nagłe w okresie okołoporodowym. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2008
3. Łepecka – Klusek C. (red.): Pielęgniarstwo we współczesnym położnictwie i ginekologii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010
4. Iwanowicz – Palus G. (red.), Makara – Studzińska M. (red.): Psychologia w położnictwie i ginekologii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2019

Kontakt

Nazwa przedmiotu INFORMATYKA I BIOSTATYSTYKA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) mgr inż. Robert Malentowicz				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Wiedza na poziomie szkoły średniej				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, dyskusja	15	1	1
Rok / semestr	I / 1			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRAW46 zasady ergonomii i higieny pracy z komputerem			A.W50	
IRAW47 podstawowe narzędzia informatyczne i metody biostatystyczne wykorzystywane w medycynie, w tym medyczne bazy danych i arkusze kalkulacyjne			A.W51	
IRAW48 podstawowe metody analizy statystycznej wykorzystywane w badaniach populacyjnych i diagnostycznych			A.W52	
IRAW49 możliwości współczesnej telemedycyny jako narzędzia wspomagania pracy ratownika medycznego			A.W53	
Umiejętności (student potrafi):				
IRAU17 dobierać odpowiedni test statystyczny, przeprowadzać podstawowe analizy statystyczne i posługiwać się odpowiednimi metodami przedstawiania wyników			A.U19	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	

Treści programowe:

1. Wstęp i przypomnienie: pliki i katalogi, systemy operacyjnej resetowanie, system Windows i Linux, rodzaje programów. Ergonomia pracy z komputerem.
2. Edytory tekstów i arkusze kalkulacyjne.
3. Sieci komputerowe.
4. Usługi w sieciach informatycznych – pozyskiwanie i przetwarzanie informacji.
5. Opracowywanie danych. Techniki analizy danych. Metody biostatystyczne.
6. Tablice statystyczne.
7. Medyczne bazy danych.
8. Telemedycyna.
9. Etapy opracowania danych statystycznych:
  - a) zapoznanie się ze zbiorem danych,
  - b) wstępna charakterystyka danych czyli m. in. określenie zmiennych objaśniających i wynikowych,
  - c) uzgodnienie statystycznych problemów badawczych – sformułowanie hipotez statystycznych,
  - d) dobór odpowiednich statystycznych metod analitycznych i wykonanie analiz,
  - e) opracowanie wyników w formie graficznej i tabelarycznej,
  - f) interpretacja wyników.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRAW46	Projekt
Wiedza	IRAW47	Projekt
Wiedza	IRAW48	Projekt
Wiedza	IRAW49	Projekt
Umiejętności	IRAU17	Projekt
Kompetencje społeczne	IRE7	Projekt
Kompetencje społeczne	IRE8	Projekt

Kryteria oceniania.

Warunki zaliczenia projektu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Za projekt można maksymalnie uzyskać 100 punktów: 50 – zawartość merytoryczna i poprawność prezentowanych treści, 25 – sposób prezentacji, 25 – stosowanie nowoczesnych metod

A. Literatura podstawowa:

1. Harel D.: Rzecz o istocie informatyki. PWN, Warszawa 2004.
2. Strebe M.: Bezpieczeństwo sieci. PWN, Warszawa 2005.
3. Sikorski W.: Wykłady z podstaw informatyki. PWN, Warszawa 2005.
4. Łomnicki A.: Wprowadzenie do statystyki. Wydawnictwo PWN, Warszawa 2003
5. Petrie A., Sabin C., Moczko J. (red.): Statystyka medyczna w zarysie. PZWL, Warszawa 2006

B. Literatura uzupełniająca:

1. Stanisz A.: Przystępny kurs statystyki z zastosowaniem STATISTICA PL na przykładach z medycyny. Stat Soft, Kraków 2006

Kontakt

Nazwa przedmiotu INTENSYWNA TERAPIA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Andrzej Czerniewski, mgr Dariusz Turczyk				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Procedury ratunkowe wewnątrzszpitalne, Chirurgia				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	20	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	30	2,25	
Rok / semestr	III / 5			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW105 problematykę ostrej niewydolności oddechowej			C.W28	
IRCW106 przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zespole ostrej niewydolności oddechowej, zaostrzeniu przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, astmie, ostrych stanach zapalnych dróg oddechowych i odmie opłucnowej			C.W29	
IRCW107 przyczyny, objawy i postępowanie w ostrej niewydolności nerek			C.W30	
IRCW108 zagadnienia śpiączki metabolicznej i stanów nagłego zagrożenia w endokrynologii			C.W32	
IRCW109 wskazania do stosowania intensywnej terapii i zasady jej zastosowania			C.W69	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU98 zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe wobec chorych ze wskazaniami do stosowania intensywnej terapii			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE6 organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym			III.1.3.4	

IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

1. Wskazania do leczenia w oddziale intensywnej terapii.
2. Sedacja w intensywnej terapii.
3. Ból i jego leczenie.
4. Znieczulenie ogólne i przewodowe.
5. Leczenie ostrej niewydolności krążenia w oddziale intensywnej terapii.
6. Leczenie niewydolności oddechowej.
7. Respiratoroterapia, wentylacja mechaniczna.
8. Śpiączka metaboliczna.
9. Zapobieganie i leczenie ostrej niewydolności nerek w oddziale intensywnej terapii.
10. Płynoterapia i leczenie preparatami krwiopochodnymi i krwiozastępczymi.
11. Rozpoznawanie śmierci m

Zajęcia praktyczne:

1. Postępowanie z chorym w warunkach oddziału intensywnej terapii.
2. Opieka nad chorym w anestezji.
3. Metody diagnostyczne i terapeutyczne stosowane w oddziale intensywnej terapii i na bloku operacyjnym.
4. Kryteria przygotowania chorych do znieczulenia i operacji oraz postępowania okołoperacyjnego.
5. Zadania ratownika medycznego wobec pacjenta z ostrą niewydolnością oddechową.
6. Rola ratownika medycznego w opiece nad chorym leczonym metodą dializy pozaustrojowej.
7. Techniki odsysania pacjenta bez intubacji, zaintubowanego, z rurką tracheotomijną.
8. Zasady wykonywania toalety u pacjenta z założoną rurką tracheostomijną.
9. Toaleta drzewa oskrzelowego u pacjenta zaintubowanego.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW105	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW106	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW107	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW108	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW109	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Umiejętności	IRCU98	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie samooceny i oceny zespołu
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie samooceny i oceny zespołu
Kompetencje społeczne	IRE6	Zaliczenie na podstawie samooceny i oceny zespołu
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie samooceny i oceny zespołu
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie samooceny i oceny zespołu
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie samooceny i oceny zespołu

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Kamiński B., Kübler A.: Anestezjologia i intensywne terapie. Podręcznik dla studentów medycyny. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2002
2. Wołowicka L., Dyk D.: Anestezjologia i intensywne terapie - klinika i pielęgniarstwo. Podręcznik dla studiów medycznych Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007.

B. Literatura uzupełniająca:

1. Rybicki Z.: Intensywne Terapie - Intensywne Terapie Dorosłych. Wydawnictwo Makmed, Lublin 2009
2. Mayzner – Zawadzka E.: Anestezjologia praktyczna. PZWL, Warszawa 2006

Kontakt

Nazwa przedmiotu JĘZK OBCY - ANGIELSKI				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Katarzyna Szewczyńska-Mulcan, mgr Karolina Lasota-Mincewicz				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	-	0	0	5
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, dysku- sja, scenki, praca w grupach, praca w parach	120	5	
Rok / semestr		II i III / 3,4,5,6		
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny		obowiązkowy		
Język, w jakim prowadzone są zajęcia		polski / angielski		
Efekty uczenia się.				Odniesienie do standardu kształcenia.
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRBW52 język angielski na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego				-
Umiejętności (student potrafi):				
IRBU25 porozumiewać się z pacjentem w języku angielskim na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego				B.U16
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych				III.1.3.5
Treści programowe:				
SEMESTR I				
1. Student poznaje zaimki osobowe i dzierżawcze, liczbę mnogą rzeczowników, przedimki określone i nieokreślone („a/an” oraz „the”) i czasownik „to be”. Każde zagadnienie gramatyczne podsumowane jest serią ćwiczeń praktycznych. Student zapoznaje się ze słownictwem dotyczącym firmy, jej załogi, spotkania się z ludźmi, wypełniania formularza, przedstawiania się oraz przeprowadzania rozmów telefonicznych. Ćwiczy umiejętność pozyskiwania oraz sprawdzania informacji. Zastosowuje poznane słownictwo w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).				
2. Student poznaje czas teraźniejszy prosty, przysłowki częstotliwości oraz określenia ilości „a lot of/much”. Każde zagadnienie gramatyczne podsumowane jest serią ćwiczeń praktycznych. Student poznaje słownictwo przydatne podczas krótkiej rozmowy oraz zwroty grzecznościowe. Zastosowuje poznane słownictwo w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).				
3. Student poznaje czasownik modalny „can”, zaimki osobowe w formie dopełnienia. Każde zagadnienie gramatyczne podsumowane jest serią ćwiczeń praktycznych. Student zaznajamia się ze słownictwem związanym z tworzeniem i obsługą wiadomości e-mail oraz podróżowaniem do pracy. Mówi o zwyczajach, nawykach oraz zdolnościach. Zastosowuje poznane słownictwo w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).				

4. Student poznaje zasady dotyczące porównania przymiotników, określenia ilości „much/many/little/few”. Każde zagadnienie gramatyczne podsumowane jest serią ćwiczeń praktycznych. Student systematyzuje i wzbogaca słownictwo związane z człowkiem, pracą oraz czasem wolnym. Pyta o powody pewnych zachowań biznesowych oraz trendy. Zastosowuje poznane słownictwo w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).
5. Student poznaje zaimki wskazujące (bliźsze i dalsze), liczebniki do 100, nazwy dni tygodnia i miesięcy. Każde zagadnienie gramatyczne podsumowane jest serią ćwiczeń praktycznych. Student nabywa słownictwo dotyczące konstruowania notatki służbowej. Próbuje sporządzić prostą notatkę służbową wykorzystując dotychczasową wiedzę. Mówi o swoich życzeniach dotyczących pracy zawodowej. Zastosowuje poznane słownictwo w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).
6. Student poznaje tryb rozkazujący, liczebniki do 1 000, czasowniki modalne „must/not need”. Każde zagadnienie gramatyczne podsumowane jest serią ćwiczeń praktycznych. Student poznaje liczebniki porządkowe, uczy się mówić o porach dnia. Zastosowuje poznane słownictwo w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).
7. Student poznaje zasady dotyczące zastosowania podmiotu „it” w zdaniach bezosobowych oraz wykonuje stosowne ćwiczenia pozwalające zgłębić ten aspekt gramatyczny. Rozmawia na temat pogody i godzin oraz odgrywa biznesową rozmowę telefoniczną. Zastosowanie poznanego słownictwa w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).
8. Student poznaje czas teraźniejszy ciągły i wykonuje praktyczne ćwiczenia gramatyczne utrwalające wybrane zagadnienie. Poznaje słownictwo związane z rodziną i relacjami międzyludzkimi. Zastosowanie poznanego słownictwa w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).
9. Student poznaje budowę i zastosowanie konstrukcji „there is/are” oraz bezokolicznika celu. Każde zagadnienie gramatyczne podsumowane jest serią ćwiczeń praktycznych. Student przypomina i utrwala słownictwo dotyczące żywności oraz zwroty przydatne w restauracji i podczas zakupów. Zastosowanie poznanego słownictwa w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).
10. Student poznaje tryb rozkazujący, zasady dotyczące użycia czasowników „have/has”. Każde zagadnienie gramatyczne podsumowane jest serią ćwiczeń praktycznych.

Powtórzenie omówionych zagadnień.

SEMESTR II

1. Student poznaje konstrukcje wyrażającą przyszłość „to be going to” oraz sposób zapisu i wymowy dat. Każde zagadnienie gramatyczne podsumowane jest serią ćwiczeń praktycznych. Poznaje słownictwo dotyczące wyjazdów wakacyjnych. Zastosowuje poznane słownictwo w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).
2. Student poznaje zasady dotyczące zastosowania konstrukcji bezokolicznikowych oraz wykonuje stosowne ćwiczenia pozwalające zgłębić ten aspekt gramatyczny. Poznaje słownictwo związane z przedmiotami codziennego użytku oraz z wykonywaniem obowiązków domowych. Zastosowanie poznanego słownictwa w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).
3. Student poznaje czas przyszły prosty i wykonuje praktyczne ćwiczenia gramatyczne utrwalające wybrane zagadnienie. Student zapoznaje się ze słownictwem związanym z pracą i domem. Zastosowanie poznanego słownictwa w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).
4. Student poznaje budowę i zastosowanie czasu przeszłego prostego z podziałem na czasownik „to be” oraz pozostałe czasowniki regularne i nieregularne. Każde zagadnienie gramatyczne podsumowane jest serią ćwiczeń praktycznych. Studenci budują dłuższą wypowiedź pisemną – praca w grupach. Zastosowanie poznanego słownictwa w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).
5. Wykonywanie ćwiczeń utrwalających dotychczasowo omówiony materiał. Ćwiczenia gramatyczno-leksykalno-tłumaczeniowe. Tworzenie dialogów i scenek odbywających się zarówno w środowisku pracy, jak i poza nim. Przypomnienie zasad pisania i tworzenia własnej notatki służbowej. Rozmowa na temat aktualnie wykonywanej pracy i obowiązków z nią związanych oraz o planach na przyszłość i czynnościach wykonywanych w przeszłości będących częścią zdobytego doświadczenia zawodowego.

SEMESTR III

1. Student poznaje czas przeszły ciągły oraz zasady dotyczące zastosowania tego czasu. Każdy aspekt zagadnienia gramatycznego podsumowany jest serią ćwiczeń praktycznych. Student zapoznaje się z różnicami w stosowaniu czasowników „say”, „tell” i „speak”. Zastosowuje poznane słownictwo w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).
2. Student poznaje zasady dotyczące zastosowania zdania warunkowego typu pierwszego. Poznaje czasowniki modalne „should” i „have to”. Wykonuje stosowne ćwiczenia pozwalające zgłębić przedstawione aspekty gramatyczne.
3. Student poznaje czas Present Perfect i wykonuje praktyczne ćwiczenia gramatyczne utrwalające wybrane zagadnienie.
4. Student poznaje zasady dotyczące zastosowania i funkcjonowanie zaimków nieokreślonych w odniesieniu do rzeczy, miejsc i ludzi. Każde zagadnienie gramatyczne podsumowane jest serią ćwiczeń praktycznych oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).
5. Powtórzenie oraz utrwalenie materiału omówionego podczas poprzednich zajęć (ćwiczenia praktyczne, tłumaczenia, praca w parach i w grupach). Poszerzenie słownictwa dotyczącego przyszłej pracy zawodowej.

SEMESTR IV

1. Student ćwiczy reakcje językowe, opracowuje dialogi przydatne w określonych sytuacjach społecznych. Przypomina i utrwala wcześniej poznane zwroty i wyrażenia stosowane w mowie potocznej.
2. Student poznaje zasady dotyczące zastosowania konstrukcji „to be about to sth” oraz wykonuje stosowne ćwiczenia pozwalające zgłębić ten aspekt gramatyczny. Mówi o swoich planach, o podejmowaniu decyzji. Zastosowuje poznane słownictwo w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).
3. Student poznaje zasady zastosowania czasownika modalnego „would” i wykonuje praktyczne ćwiczenia gramatyczne

utrwalające wybrane zagadnienie. Przypomina i utrwała wcześniej poznane czasowniki modalne (ćwiczenia praktyczne). Student poznaje zasady stosowania mowy zależnej oraz wykonuje stosowne ćwiczenia pozwalające zgłębić ten aspekt gramatyczny.

4. Student poznaje zasady oraz zastosowanie zdań warunkowych typu drugiego. Uczy się, jak udzielać porad z zastosowaniem konstrukcji „if I were you”. Zastosowuje poznane zagadnienia w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).

5. Ćwiczenia utrwalające materiał gramatyczno-leksykalny omówiony podczas całego semestru (ćwiczenia praktyczne, tłumaczenia, praca w parach i w grupach).

6. Student poznaje zasady dotyczące zastosowania zdań warunkowych typu trzeciego oraz wykonuje stosowne ćwiczenia pozwalające zgłębić ten aspekt gramatyczny. Poznaje słownictwo związane ze środowiskiem, roślinnością oraz ukształtowaniem terenu. Zastosowuje poznane słownictwo w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).

7. Powtórzenie zagadnień gramatycznych omówionych w trakcie całego toku nauczania (ćwiczenia z lukami, tłumaczenia, praca indywidualna, w parach i w grupach). Wprowadzenie podstawowych struktur strony biernej wraz z ćwiczeniami.

8. Powtórzenie zagadnień leksykalnych omówionych w trakcie całego toku nauczania (ćwiczenia z lukami, tłumaczenia, praca z tekstem, dialogi, praca indywidualna, w parach i w grupach). Student poznaje słownictwo i zwroty przydatne podczas spotkań biznesowych oraz negocjacji. Zastosowuje poznane słownictwo w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).

9. Student poznaje podstawowe słownictwo branżowe związane z kierunkiem studiów. Zastosowuje poznane słownictwo w dialogach oraz ćwiczeniach tłumaczeniowych (wyrażenia, zdania oraz tekst i dialogi).

10. Ćwiczenia utrwalające materiał gramatyczno-leksykalny omówiony podczas całego toku nauczania (ćwiczenia praktyczne, tłumaczenia, praca w parach i w grupach). Poszerzenie słownictwa dotyczącego przyszłej pracy zawodowej.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRBW52	Egzamin pisemny i ustny
Umiejętności	IRBU25	Egzamin pisemny i ustny
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie samooceny

Kryteria oceniania.

Warunki zaliczenia (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

A. Literatura podstawowa:

1. Donesch-Jeżo E.: English for nurses. Przegląd Lekarski, Kraków 2002
2. Check your English Vocabulary for Medicine.
3. Oxford English for Careers. Nursing 1. Tony Grice.
4. Oxender, C., Seligson, P.: New English File. Oxford University Press
5. Materiały przygotowane przez prowadzącego

B. Literatura uzupełniająca:

1. Oxford Wordpower, słownik angielsko - polski z indeksem polsko – angielskim

Kontakt

Nazwa przedmiotu KARDIOLOGIA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) lek. med. Krystyna Karaś, mgr Anna Dejevska, mgr Wioleta Wolicka				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej,				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	45	2,25	
Rok / semestr	I i II / 2,3			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW28 przyczyny i rodzaje bólu w klatce piersiowej oraz jego diagnostykę			C.W26	
IRCW29 problematykę ostrego zespołu wieńcowego, zawału serca, nadciśnienia tętniczego, rozwarstwienia aorty, niewydolności krążenia, ostrego niedokrwienia kończyny, obrzęku płuc i zatorowości płucnej			C.W27	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU21 oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego w chorobach kardiologicznych			C.U1	
IRCU22 przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta z chorobami kardiologicznymi			C.U4	
IRCU23 podawać pacjentowi leki stosowane w chorobach kardiologicznych			C.U20	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

1. Choroba niedokrwienna serca. Ostre zespoły wieńcowe.
2. Wstrząs kardiogeny. Kardiogeny obrzęk płuc. Ostra tamponada serca.
3. Zaburzenia rytmu serca i przewodzenia. Ostre stany u chorego z wszczepionym kardiowerterem defibrylatorem lub stymulatorem serca.
4. Nadciśnienie tętnicze. Stany nagłe nadciśnienia tętniczego. Rozwarstwienie aorty.
5. Niewydolność serca.
6. Żyłna choroba zakrzepowo-zatorowa. Zatorowość płucna.
7. Ostre niedokrwienie kończyny.
8. Profilaktyka schorzeń układu krążenia.
9. Kardiologia dziecięca.

Zajęcia praktyczne:

1. Wywiad i badanie fizykalne w kardiologii, ze szczególnym uwzględnieniem stanów nagłych.
2. Symptomatologia i diagnostyka różnicowa stanów zagrożenia życia pochodzenia sercowo-naczyniowego.
3. Diagnostyka stanów nagłych w kardiologii - na miejscu zdarzenia oraz w szpitalnych oddziałach ratunkowych.
4. Zasady kwalifikowania chorego kardiologicznego do zastosowania właściwych metod ratunkowych i dalszego postępowania diagnostyczno-terapeutycznego. Interpretacja podstawowych i specjalistycznych badań dodatkowych w kardiologii.
5. Leki stosowane w stanach zagrożenia życia w kardiologii. Podstawy leczenia przeciwzakrzepowego.
6. Działania ratownicze i elementy procedur specjalistycznych w stanach nagłych w kardiologii – m.in. resuscytacja krążeniowo-oddechowa, monitorowanie czynności układu krążenia, elektrostymulacja, kardiowersja, pierwotna przezskórna interwencja wieńcowa (Percutaneous coronary intervention, PCI), kontrapulsacja wewnątrzortalna (Intra-aortic balloon pump, IABP), sztuczna wentylacja, formy krążenia pozaustrojowego.
7. Elektrokardiograficzne rozpoznawanie chorób serca – wykonywanie i interpretacja zapisów EKG. Zaburzenia przewodzenia i rytmu serca. Ostre stany u chorego z wszczepionym kardiowerterem-defibrylatorem lub stymulatorem serca.
8. Nagłe zatrzymanie krążenia – przyczyny, diagnostyka w miejscu zdarzenia, podjęcie działań ratujących życie, zabezpieczenie na czas transportu, diagnostyka i postępowanie specjalistyczne w warunkach oddziału.
9. Niewydolność serca – przyczyny, patogeneza, obraz kliniczny, rozpoznanie i postępowanie ratunkowe, zabezpieczenie na czas transportu, postępowanie specjalistyczne w warunkach oddziału.
10. Wybrane stany zagrożenia życia pochodzenia sercowo-naczyniowego – definicje, obraz kliniczny, rozpoznanie, postępowanie w pomocy przedszpitalnej oraz postępowanie specjalistyczne w warunkach oddziału.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW28	Egzamin ustny
Wiedza	IRCW29	Egzamin ustny
Umiejętności	IRCU21	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU22	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU23	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Opanowanie całego materiału programowego, powiązanie wiedzy w logiczny układ, wyjaśnianie zjawisk oraz rozumienie związków między nimi, posługiwanie się poprawnym językiem i terminologią – bdb.

Opanowanie materiału programowego w znacznym stopniu, powiązanie wiedzy w logiczny układ, posługiwanie się poprawnym językiem i terminologią – db.

Opanowanie materiału programowego w podstawowym zakresie, wiedza niepowiązana logicznie, nieporadny styl, trudności w formułowaniu odpowiedzi i posługiwaniu się terminologią – dst.

Opanowanie materiału programowego poniżej podstawowego zakresu, brak powiązania wiedzy w logiczny układ, nieumiejętność wyjaśniania zjawisk, liczne błędy i duże trudności w formułowaniu odpowiedzi i posługiwaniu się terminologią – ndst.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Mattu A., Brady W.: EKG w medycynie ratunkowej. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2006
2. Allan M., Spencer J. (red. wyd. pol. Kokot F): Crash Course – wywiad i badanie przedmiotowe. Wyd. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2005
3. Park Myung K.: Kardiologia dziecięca. Wydawnictwo Urban & partner, 2011
4. Sosada K. (red.): Ostre stany zagrożenia życia w chorobach wewnętrznych. PZWL 2016

B. Literatura uzupełniająca:

1. Ponikowski P., Hoffman P.: Kardiologia – Podręcznik Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2019
2. Kokot F. Ostre stany zagrożenia życia w chorobach wewnętrznych. Wyd. PZWL, Warszawa 2015
3. Zespół Advanced Life Support Group (red. wyd. pol. Jakubaszko J.): Medycyna ratunkowa - nagłe zagrożenia zdrowotne pochodzenia wewnętrznego. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2014
4. Wellens H., Conover M. (red. wyd. pol. Ponikowski P.): EKG w stanach nagłych. Wyd. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2009

Kontakt

Nazwa przedmiotu LARYNGOLOGIA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr hab. Krzysztof Oleś				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Procedury ratunkowe wewnątrzszpitalne, Chirurgia				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	45	2,25	
Rok / semestr	III / 6			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW112 wybrane stany nagłe laryngologiczne i zasady postępowania przedszpitalnego w tym zakresie			C.W100	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU101 zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe w stanach nagłych laryngologicznych			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	
Treści programowe:				
Zajęcia teoretyczne:				
1. Wprowadzenie do otolaryngologii.				

2. Duszność, ciała obce.
3. Urazy i krwawienia w ORL.
4. Stany zapalne w ORL i ich powikłania.
5. Ostre zaburzenia słuchu i równowagi.
6. Porażenie fałdów głosowych, zwężenia krtaniowotchawicze.
7. Przetoki tchawiczo – przełykowe.
8. Nagła głuchota, zawroty głowy – ostry napad.
9. Ostre i podostre stany zapalenia uszu, nosa i zatok przynosowych, gardła.
10. Kamica ślinianki.
11. Przewlekłe zapalenie migdałków podniebiennych.
12. Nowotwory krtani, gardła, jamy ustnej, ślinianek, uszu, nosa, kości skroniowej, masywu szczękowositkowego, oczodołu, szyi, podstawy czaszki.

Zajęcia praktyczne:

1. Podstawowe zasady badania otolaryngologicznego.
2. Ocena stanu ogólnego i miejscowego chorego.
3. Podstawowe badania dodatkowe (w tym badania obrazowe) w otolaryngologii.
4. Postępowanie w przypadku krwawień z górnych dróg oddechowych i początkowego odcinka przewodu pokarmowego.
5. Postępowanie w przypadku krwawień z nosa.
6. Aseptyka i antyseptyka.
7. Postępowanie doraźne w urazach głowy i szyi.
8. Postępowanie w stanach nagłej duszności krtaniowej.
9. Postępowanie doraźne w przypadkach stanów zagrażających życiu spotykanych w otolaryngologii.
10. Podstawowe jednostki chorobowe, z którymi może mieć do czynienia ratownik medyczny.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW112	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRCU101	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie samooceny

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu

komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Viktor Achim, Linke Stephanie, Dahlman Cordula: Otolaryngologia Crash Course. Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, 209
2. Janczewski G., Osuch-Wójcikiewicz E. (red.): Ostry dyżur – otolaryngologia. Alfa Medica Press, Bielsko – Biała 2003
3. Janczewski G., Goździk – Żołnierkiewicz T.: Konsultacje otolaryngologiczne. PZWL, 1990
4. Latkowski B. (red.): Otolaryngologia – podręcznik dla studentów. PZWL, 1998

B. Literatura uzupełniająca:

1. Iwankiewicz S.: Otolaryngologia. Podręcznik dla studentów medycyny i stomatologii. Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich

Kontakt

Nazwa przedmiotu MEDYCYNĄ KATASTROF				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) lek. med. Ignacy Baumerg, mgr Piotr Sanecki				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej,				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	20	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	30	2,25	
Rok / semestr	III/ 5			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW30 zasady dekontaminacji personelu, poszkodowanych oraz sprzętu w czasie zdarzeń mnogich i masowych oraz katastrof			C.W21	
IRCW31 zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała doznanyymi w czasie zdarzeń mnogich i masowych oraz katastrof			C.W82	
IRCW32 zagrożenia środowiskowe			C.W85	
IRCW33 rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych			C.W86	
IRCW34 etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach			C.W87	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU24 podjąć właściwe działania ratunkowe podczas zdarzeń mnogich i masowych oraz katastrof			-	
IRCU25 podjąć działania w zakresie dekontaminacji, transportu i ewakuacji pacjenta z obszaru katastrofy			-	
IRCU26 podjąć właściwe działania w czasie skażeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych i nuklearnych			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	

IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
IRE6 organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

1. Fazy akcji ratunkowej. Zasady segregacji w medycynie katastrof.
2. Organizacja i prowadzenie oraz etyczne aspekty akcji ratunkowej.
3. Skażenia chemiczne i promieniotwórcze oraz medyczne czynności ratunkowe podczas tych zdarzeń.
4. Zagrożenie zatruciami BST oraz postępowanie w tych sytuacjach, zagrożenia ekologiczne.
5. Plany zabezpieczenia ratunkowego z uwzględnieniem zabezpieczenia medycznego na wypadek katastrof.
6. Zasady dekontaminacji personelu, poszkodowanych oraz sprzętu.
7. Zasady transportu poszkodowanych.
8. Organizacja szpitala polowego.
9. Segregacja przedszpitalna.

Zajęcia praktyczne:

1. Planowanie miejsca zdarzenia i sposoby poruszania się.
2. Triage – segregacja medyczna.
3. Triage w zatruciach chemicznych i biologicznych.
4. Zasady dekontaminacji w zdarzeniach masowych.
5. Rola łączności w miejscu zdarzenia.
6. Etapy reagowania w czasie katastrofy.
7. Leczenie na miejscu zdarzenia.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW30	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW31	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW32	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW33	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW34	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRCU24	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU25	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU26	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5];
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Goniewicz M. (red.): Medycyna katastrof: problemy organizacyjno–diagnostyczne. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomii i Prawa im. prof. Edwarda Lipińskiego. Kielce 2012
2. Zawadzki A. (red.): Medycyna ratunkowa i katastrof. PZWL, Warszawa 2011
3. Briggs SM, Kathryn H., Brinsfield KH: Wczesne postępowanie medyczne w katastrofach. Podręcznik dla ratowników medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007
4. Styka L: Ewakuacja i transport poszkodowanego. Wyd. Med. Górnicki, Wrocław 2008
5. Zawadzki A (red.): Medycyna ratunkowa i katastrof. PZWL, Warszawa 2011
6. Ciećkiewicz J (red.): Ratownictwo medyczne w wypadkach masowych. Wyd. Med. Górnicki, Wrocław 2010

B. Literatura uzupełniająca:

1. Chomiczewski K., Kocik J., Szkoda M.T.: Bioterroryzm. Zasady postępowania lekarskiego. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2002

Kontakt

Nazwa przedmiotu MEDYCYNĄ KATASTROF				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) lek. med. Ignacy Baumerg, mgr Piotr Sanecki				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej,				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	20	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	30	2,25	
Rok / semestr	III/ 5			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW30 zasady dekontaminacji personelu, poszkodowanych oraz sprzętu w czasie zdarzeń mnogich i masowych oraz katastrof			C.W21	
IRCW31 zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała doznanyymi w czasie zdarzeń mnogich i masowych oraz katastrof			C.W82	
IRCW32 zagrożenia środowiskowe			C.W85	
IRCW33 rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych			C.W86	
IRCW34 etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach			C.W87	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU24 podjąć właściwe działania ratunkowe podczas zdarzeń mnogich i masowych oraz katastrof			-	
IRCU25 podjąć działania w zakresie dekontaminacji, transportu i ewakuacji pacjenta z obszaru katastrofy			-	
IRCU26 podjąć właściwe działania w czasie skażeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych i nuklearnych			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	

IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
IRE6 organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

10. Fazy akcji ratunkowej. Zasady segregacji w medycynie katastrof.
11. Organizacja i prowadzenie oraz etyczne aspekty akcji ratunkowej.
12. Skażenia chemiczne i promieniotwórcze oraz medyczne czynności ratunkowe podczas tych zdarzeń.
13. Zagrożenie zatruciami BST oraz postępowanie w tych sytuacjach, zagrożenia ekologiczne.
14. Plany zabezpieczenia ratunkowego z uwzględnieniem zabezpieczenia medycznego na wypadek katastrof.
15. Zasady dekontaminacji personelu, poszkodowanych oraz sprzętu.
16. Zasady transportu poszkodowanych.
17. Organizacja szpitala polowego.
18. Segregacja przedszpitalna.

Zajęcia praktyczne:

7. Planowanie miejsca zdarzenia i sposoby poruszania się.
8. Triage – segregacja medyczna.
9. Triage w zatruciach chemicznych i biologicznych.
10. Zasady dekontaminacji w zdarzeniach masowych.
11. Rola łączności w miejscu zdarzenia.
12. Etapy reagowania w czasie katastrofy.
7. Leczenie na miejscu zdarzenia.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW30	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW31	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW32	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW33	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW34	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRCU24	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU25	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU26	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5];
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

- Goniewicz M. (red.): Medycyna katastrof: problemy organizacyjno–diagnostyczne. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomii i Prawa im. prof. Edwarda Lipińskiego. Kielce 2012
- Zawadzki A. (red.): Medycyna ratunkowa i katastrof. PZWL, Warszawa 2011
- Briggs SM, Kathryn H., Brinsfield KH: Wczesne postępowanie medyczne w katastrofach. Podręcznik dla ratowników medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007
- Styka L: Ewakuacja i transport poszkodowanego. Wyd. Med. Górnicki, Wrocław 2008
- Zawadzki A (red.): Medycyna ratunkowa i katastrof. PZWL, Warszawa 2011
- Ciećkiewicz J (red.): Ratownictwo medyczne w wypadkach masowych. Wyd. Med. Górnicki, Wrocław 2010

B. Literatura uzupełniająca:

- Chomiczewski K., Kocik J., Szkoda M.T.: Bioterroryzm. Zasady postępowania lekarskiego. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2002

Kontakt

Nazwa przedmiotu MEDYCYNA SĄDOWA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr hab. Ewa Koc -Żórawska				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Procedury ratunkowe wewnątrzszpitalne, Chirurgia				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	2
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	15	1	
Rok / semestr	III / 6			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW114 podstawowe zagadnienia z zakresu medycyny sądowej			C.W108	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU103 wykorzystać w praktyce wiedzę z zakresu medycyny sądowej			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	
Treści programowe:				
Zajęcia teoretyczne:				
1. Traumatologia sądowo-lekarska. Uszkodzenia ciała spowodowane działaniem czynnika mechanicznego. Obrażenia				

- ciała.
2. Uduszenie gwałtowne. Powieszenie, zadzierzgnięcie.
3. Działanie prądu, wysokiej, niskiej temperatury.
4. Rodzaje obrażeń (w tym rany cięte, klute, postrzały z broni palnej).
5. Dzieciobójstwo.
6. Oględziny zwłok na miejscu ich ujawnienia. Pośmiertne badania obrazowe.
7. Technika sądowo - lekarskiej sekcji zwłok. Neurotraumatologia sądowo - lekarska.
8. Problemy wypadkowości drogowej.
9. Podstawowe zagadnienia z zakresu kryminalistyki.
10. Wypadek, samobójstwo, zabójstwo.
11. Zgony z przyczyn chorobowych samoistnych. Błąd medyczny.
12. Opiniowanie w sprawach karnych i cywilnych.
13. Toksykologia sądowo - lekarska, problemy metodyczno - opiniodawcze.
14. Genetyka sądowa.

Zajęcia praktyczne:

1. Odpowiedzialność karna i zawodowa.
2. Przemoc w rodzinie.
3. Stwierdzenie zgonu. Oględziny zwłok w miejscu ich ujawnienia.
4. Ustalanie czasu i przyczyny śmierci.
5. Identyfikacja zwłok i szczątków ludzkich. Antropologia sądowa.
6. Toksykologia sądowo-lekarska.
7. Alkohologia.
8. Genetyka sądowa.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW114	Egzamin ustny
Umiejętności	IRCU103	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet po wskazaniu przez nauczyciela.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
---------------	----------	----------	----------

zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPIP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Raszeja S., Nasiłowski W., Markiewicz J.: Medycyna Sądowa. Podręcznik dla studentów. Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 1990
2. Żaba C. (red.): Wybrane zagadnienia z medycyny sądowej. UM Poznań, 2014

B. Literatura uzupełniająca:

1. Di Maio V., Di Maio D. (red. wyd. pol. Świątek B): Medycyna Sądowa. Wydawnictwo Elsevier Urban & Partner Wrocław 2003

Kontakt

Nazwa przedmiotu MEDYCYNA TAKTYCZNA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek	stopień	profil	
	RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Andrzej Czerniewski				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Procedury ratunkowe wewnątrzszpitalne, Chirurgia, Medycyna ratunkowa, Medycyna katastrof				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	4	0,25	1
praktyczne	ćwiczenia audytorijne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	12	0,75	
Rok / semestr	III / 6			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW116 podstawowe zagadnienia z zakresu medycyny taktycznej			-	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCUI05 wykorzystać w praktyce wiedzę z zakresu medycyny taktycznej			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	
Treści programowe:				
Zajęcia teoretyczne:				

1. Uwarunkowania opieki nad poszkodowanym w warunkach konfliktu zbrojnego, specyfika obrażeń. Historia opieki nad poszkodowanym na polu walki. Komitet TC3.
2. Organizacja wojskowej służby zdrowia MON i NATO. Protokół MARCHE. Zagrożenia CBRNE.
3. Fazy opieki w nad poszkodowanym na polu walki: Opieka pod Ogniem (Care Under Fire).
4. Fazy opieki w nad poszkodowanym na polu walki: Polowa opieka nad rannym (Tactical Field Care).
5. Fazy opieki w nad poszkodowanym na polu walki: Ewakuacja taktyczna (Tactical Evacuation) i Przedłużona opieka polowa (PFC). Farmakoterapia, dokumentacja.

Zajęcia praktyczne:

1. Sprzęt rekomendowany przez Komitet TCCC. Skład zestawów medycznych, indywidualne zestawy medyczne.
2. Przyczyny zgonów do uniknięcia na polu walki. Wojskowe kursy kwalifikacyjne dla ratowników medycznych.
3. Opieka Pod Ogniem (CUF).
4. Polowa opieka nad rannym (TFC).
5. Opieka podczas ewakuacji.
6. Przedłużona opieka polowa (PFC).
7. Segregacja w warunkach konfliktu zbrojnego.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW116	Egzamin ustny
Umiejętności	IRCU105	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet po wskazaniu przez nauczyciela.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia	nie zawsze uwzględnia sytu-	nie bierze pod uwagę sytu-

	sytuację pacjenta, osiąga cel	cję pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	acji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPIP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Makowiec P., Czerwiński M.: Podstawy ratownictwa taktycznego. Difin 2014
2. Podlasin A.: Taktyczne ratownictwo medyczne. PZWL 2015

B. Literatura uzupełniająca:

1. <https://books.allogy.com/web/tenant/8/books/b729b76a-1a34-4bf7-b76b-66bb2072b2a7/>
2. <https://deployedmedicine.com/content/40>
3. https://wckmed.wp.mil.pl/plik/file/2019/WYTYCZNE_TCCC_2019_interaktywna_ksiazka/index.html

Kontakt

Nazwa przedmiotu MEDYCZNE CZYNNOSCI RATUNKOWE				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Andrzej Czerniewski, mgr Piotr Sanecki, mgr Przemysław Hońko, mgr Rafał Śledziński, mgr Marzena Konkel				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Farmakologia z toksykologią, Patologia, Pediatria, Choroby wewnętrzne z elementami onkologii, Neurologia, Psychiatria, Choroby zakaźne, Kardiologia				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	120	5	12
praktyczne	ćwiczenia audytorijne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	188	7	
Rok / semestr	II i III / 3,4,5,6			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW70 zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych			C.W24	
IRCW71 zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe			C.W25	
IRCW72 zasady udzielania pierwszej pomocy pacjentom nieurazowym			C.W42	
IRCW73 zasady ewakuacji poszkodowanych z pojazdu			C.W43	
IRCW74 zasady udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków			C.W44	
IRCW75 zasady i technikę wykonywania opatrunków			C.W45	
IRCW76 zasady przygotowywania do zabiegów medycznych w stanach zagrożenia życia			C.W46	
IRCW118 zasady postępowania z pacjentem z założonym cewnikiem zewnętrznym			C.W47	
IRCW119 zasady wykonywania toalety drzewa oskrzelowego u pacjenta zaintubowanego			C.W48	
IRCW120 zasady wykonywania toalety u pacjenta z założoną rurką tracheostomijną i pielęgnacji tracheostomii			C.W49	
IRCW121 zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu			C.W53	

IRCW122 wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń	C.W54
IRCW123 technikę oznaczania stężeń parametrów krytycznych	C.W72
Umiejętności (student potrafi):	
IRCU60 oceniać stan pacjenta w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych	C.U1
IRCU61 przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe	C.U4
IRCU62 przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych	C.U7
IRCU63 oceniać stan świadomości pacjenta	C.U8
IRCU64 układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń	C.U9
IRCU65 przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu	C.U10
IRCU66 monitorować czynności układu oddechowego z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii	C.U11
IRCU67 interpretować wyniki badań pacjenta z przewlekłą niewydolnością oddechową	C.U12
IRCU68 wykonywać elektrokardiogram i interpretować go w podstawowym zakresie	C.U13
IRCU69 monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi	C.U18
IRCU70 podawać pacjentowi leki i płyny	C.U20
IRCU71 zakładać zgłębnik dożołądkowy	C.U22
IRCU72 zakładać cewnik do pęcherza moczowego	C.U23
IRCU73 przygotowywać pacjenta do transportu	C.U26
IRCU74 identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego	C.U27
IRCU75 monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych	C.U28
IRCU76 monitorować czynności życiowe pacjenta podczas badania diagnostycznego	C.U32
IRCU77 interpretować wyniki podstawowych badań toksykologicznych	C.U33
IRCU78 wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby	C.U37
IRCU79 wykonywać kardiowersję i elektrostymulację zewnętrzną serca	C.U47
IRCU80 stosować skale ciężkości obrażeń	C.U54
IRCU81 zaopatrywać krwawienie zewnętrzne	C.U60
IRCU82 wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku obrażeń czaszkowo – mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy	C.U63
IRCU83 wykonywać procedury medyczne pod nadzorem lub na zlecenie lekarza	C.U65
IRCU84 dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta	C.U66
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):	

IRE3 dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	III.1.3.2
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej	III.1.3.3
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
IRE6 organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

1. Podstawy wywiadu ratowniczego i badania ABCDE. Badanie podmiotowe, badanie przedmiotowe.
2. Ocena podstawowych parametrów życiowych w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego.
3. Zasady ewakuacji poszkodowanych z pojazdu w różnych sytuacjach.
4. Kwalifikacja poszkodowanego do zabiegów resuscytacyjnych.
5. Zasady układania przytomnego i nieprzytomnego poszkodowanego.
6. Przywrócenie, podtrzymanie, stabilizacja podstawowych funkcji życiowych.
7. Zapewnienie komfortu cieplnego, spokoju i bezpieczeństwa.
8. Etyczne aspekty kiedy nie podejmować i przerwać resuscytację.
9. Wspieranie krewnych osoby resuscytowanej.
10. Przygotowanie i podaż leków w trakcie resuscytacji.
11. Zasady przygotowania do zabiegów medycznych w stanach zagrożenia życia.
12. Ćwiczenia zdarzeń symulowanych.
13. Krwotoki, przyczyny, rodzaje, objawy, zagrożenia, postępowanie ratownicze.
14. Urazy narządu ruchu przyczyny, rodzaje, objawy, zagrożenia, postępowanie ratownicze.
15. Obrażenia głowy, klatki piersiowej brzucha i miednicy, rodzaje, objawy, zagrożenia, postępowanie. Odrębności w postępowaniu ratowniczym w obrażeniach ciała u dzieci, kobiet ciężarnych, pacjentów geriatrycznych.
16. Kwalifikowanie pacjenta do centrum urazowego. Funkcjonowanie centrów urazowych.
17. Patofizjologia nagłego zatrzymania krążenia u dorosłych i u dzieci.
18. Podstawy anatomiczno-fizjologiczne resuscytacji krążeniowo-oddechowo-mózgowej.
19. Jakość i monitorowanie resuscytacji krążeniowo – oddechowej.
20. Algorytmy resuscytacji krążeniowo - oddechowej u dorosłych i dzieci, farmakoterapia i elektroterapia.
21. Potencjalnie odwracalne przyczyny nagłego zatrzymania krążenia.
22. Państwowe Ratownictwo Medyczne – zasady działania systemu.
23. Lotnicze Pogotowie Ratunkowe.

Zajęcia praktyczne:

1. Ocena pacjenta wg dostępnych skal.
2. Technika, dawki, drogi podawania leków i płynów w resuscytacji.
3. Analiza rytmów serca na podstawie zapisu EKG.
4. Elektroterapia: defibrylacja, kardiowersja, elektrostymulacja.
5. Farmakoterapia: dobór leków, dawkowanie i przygotowywanie w zależności od stanu pacjenta.
6. Przywrócenie i utrzymanie drożności dróg oddechowych: intubacja dotchawicza i zabezpieczenia alternatywne.
7. Monitorowanie czynności układu oddechowego z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii.
8. Tlenoterapia bierna, nebulizacja oraz tlenoterapia wspomaganą w NZK.
9. Odwracalne przyczyny zatrzymania krążenia 4H i 4T.
10. Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne w asystolii i rozkojarzeniu elektromechanicznym, według zaleceń ERC.
11. Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne w migotaniu komór i częstoskurczu bez tętna, według zaleceń ERC.
12. Algorytmy postępowania w zatrzymaniu krążenia u dzieci: noworodek, niemowlę, dziecko starsze.
13. Odrębności resuscytacji u kobiet ciężarnych, osób zatrutych, podtopionych, wychłodzonych.
14. Postępowanie w częstoskurczu komorowym z tętnem, według zaleceń ERC.

15. Postępowania w bradykardii, według zaleceń ERC.
16. Kierowanie zespołem resuscytacyjnym, obserwacja i ocena medycznych czynności ratunkowych wykonywanych przez kolegów.
17. Postępowania w OZW według obowiązujących zaleceń ERC i ESC: badanie podmiotowe wg schematu SAMPLE, badanie przedmiotowe pacjenta, interpretacja zapisu EKG, farmakoterapia w fazie przedszpitalnej.
18. Postępowanie w udarze mózgu według obowiązujących zaleceń AHA i ASA, badanie podmiotowe wg SAMPLE, badanie przedmiotowe pacjenta, interpretacja zapisu EKG, farmakoterapia w fazie przedszpitalnej.
19. Interpretowanie wyników badań.
20. Obrażenia klatki piersiowej. Niedrożność dróg oddechowych.
21. Prowadzenie dokumentacji medycznej pacjenta, formułowanie diagnozy ratowniczej.
22. Dokumentowanie działań ratowniczych.
23. Prowadzenie medycznych czynności ratunkowych u nowo narodzonego - ćwiczenia symulowane.
24. Prowadzenie medycznych czynności u dzieci - ćwiczenia symulowane.
25. Prowadzenie medycznych czynności ratunkowych w sytuacjach szczególnych – tonięcie, hipotermia, odma płučna, złamanie, uraz kręgosłupa, zatrucia, niewydolność oddechowa, tamponada osierdza, zator płucny - ćwiczenia symulowane

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW70	Test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW71	Test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW72	Test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW73	Test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW74	Test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW75	Test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW76	Test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW118	Test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW119	Test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW120	Test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW121	Test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW122	Test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW123	Test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Umiejętności	IRCU60	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU61	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU62	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU63	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU64	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU65	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU66	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU67	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU68	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU69	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU70	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU71	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU72	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU73	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU74	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU75	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU76	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU77	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU78	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU79	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU80	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU81	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU82	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU83	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU84	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE1	Zaliczenie na podstawie obserwacji na zajęciach praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE2	Zaliczenie na podstawie obserwacji na zajęciach praktycznych

Kompetencje społeczne	IRE3	Zaliczenie na podstawie obserwacji na zajęciach praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie obserwacji na zajęciach praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie obserwacji na zajęciach praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE6	Zaliczenie na podstawie obserwacji na zajęciach praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie obserwacji na zajęciach praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie obserwacji na zajęciach praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie obserwacji na zajęciach praktycznych

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5];
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów			
Ocena dobra: 10 – 8 punktów			
Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów			
Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Campbell J.E.: International Trauma Life Support. Ratownictwo przedszpitalne w urazach. Medycyna Praktyczna, Kraków 2017
2. Driscoll P., Skinner D., Earlam R. (red. wyd. pol. J. Jakubaszko): ABC postępowania w urazach. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2010
3. Wytuczne resuscytacji Europejskiej Rady Resuscytacji. On-line: cprguidelines.eu
4. Kleszczynski J.: Leki w ratownictwie medycznym. PZWL, Warszawa 2017

5. Kleszczyński J.: Stany nagłe u dzieci. PZWL, Warszawa 2017
6. Smereka J. (red. wyd. pol.): Diagnostyka i postępowanie w ratownictwie medycznym. Procedury zabiegowe, Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2013
7. Brongel L.: Algorytmy diagnostyczne i lecznicze w praktyce SOR. PZWL 2017
8. Jakubaszko J. (wyd. pol.): ABC resuscytacji. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2016.
9. Flake F., Runggaldier K.: Ratownictwo medyczne: procedury od A do Z, (red. wyd. pol. Maślanka M.), Wydawnictwo Medyczne Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2012
10. Atkinson P. et al: Medycyna ratunkowa (red. wyd. pol. Jakubaszko J.), Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław
11. Jakubaszko J.: Ratownik medyczny. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2010
12. Zawadzki A. (red): Medycyna ratunkowa i katastrof, podręcznik dla studentów uczelni medycznych, wyd. PZWL, 2011

B. Literatura uzupełniająca:

1. Aehlert B.: RAPID: zabiegi ratujące życie, (red. wyd. pol. Jakubaszko J.), Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław 2012
2. Barcikowska M.: Neurologia: podręcznik dla studentów medycyny. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014
3. Brongel L.: Złota godzina. Wyd. med. Kraków 2007
4. Cejnajek - Musioł D., Okulicz - Kozaryn I, Grześkowiak M.: Stany zagrożenia życia - postępowanie lecznicze i leki stosowane w ratownictwie medycznym. AM Poznań 2004
5. Łukasik - Głębocka M.: Ostre zatrucia w praktyce ratownika medycznego. PZWL, Warszawa 2018
6. Sefrin P., Schua R.: Postępowanie w nagłych zagrożeniach zdrowotnych, (red. wyd. pol. Jakubaszko J.) Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław 2007

Kontakt

Nazwa przedmiotu NEUROCHIRURGIA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) lek med. Andrzej Florczak, mgr Marzena Baran				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Procedury ratunkowe wewnątrzszpitalne, Chirurgia				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	45	2,25	
Rok / semestr	III / 5			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW110 przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach wymagających interwencji neurochirurgicznej			-	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU99 zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe w stanach nagłych wymagających interwencji neurochirurgicznej			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	
Treści programowe:				
Zajęcia teoretyczne:				
1. Podstawowe jednostki chorobowe ośrodkowego układu nerwowego – diagnostyka.				

2. Podstawowe jednostki chorobowe ośrodkowego układu nerwowego – leczenie.
3. Podstawowe jednostki chorobowe rdzenia kręgowego – diagnostyka.
4. Podstawowe jednostki chorobowe rdzenia kręgowego – leczenie.
5. Postępowanie w urazach ośrodkowego układu nerwowego. Przyszłość w neurotraumatologii.

Zajęcia praktyczne:

1. Stany zagrożenia życia w neurochirurgii.
2. Krwawienie podpajęczynówkowe.
3. Malformacje naczyniowe.
4. Wzmożone ciśnienie śródczaszkowe.
5. Zespoły wkliniwania mózgu.
6. Wodogłowie.
7. Urazy rdzenia kręgowego.
8. Urazy nerwów obwodowych.
9. Podstawy neuropsychologii.
10. Rokowanie i śmiertelność w neurotraumatologii.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW110	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRCU99	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie samooceny

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje

zawodową

się z rolą zawodową

Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa

Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów

Ocena dobra: 10 – 8 punktów

Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów

Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów

A. Literatura podstawowa:

1. Garden J., Bradbury A. W., Forsythe J. L. R., Parks R. W.: Chirurgia. Podręcznik dla studentów. Wydawnictwo Edra Urban & Partner, Wrocław 2015
2. Noszczyk W.: Chirurgia – repetytorium. PZWL, Warszawa 2019
3. Lindsley K.W., Bone I. (red. W. Kozubski): Neurologia i Neurochirurgia. Wydawnictwo Urban & Partner Wrocław 2006

B. Literatura uzupełniająca:

1. Greenber M. S.: Handbook of Neurosurgery. Georg Thieme 2019

Kontakt

Nazwa przedmiotu NEUROLOGIA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr hab. Zyta Banecka - Majkutewicz, mgr Marlena Kubach, mgr Kazimiera Subocz				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej,				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	45	2,25	
Rok / semestr	I i II / 2,3			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW13 przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach układu nerwowego			C.W36	
IRCW14 leki stosowane w nagłych chorobach neurologicznych			C.W35	
IRCW15 przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w bólach głowy i chorobach naczyniowych mózgu, w szczególności w udarze mózgu oraz padaczce			C.W37	
IRCW16 przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zakażeniach układu nerwowego, w szczególności w zapaleniu opon mózgowo-rdzeniowych			C.W38	
IRCW17 przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w chorobach otępiennych			C.W39	
IRCW18 rodzaje badań obrazowych oraz obraz radiologiczny podstawowych chorób neurologicznych			C.W40	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCUI9 oceniać stan pacjenta w celu ustalenia postępowania ratunkowego w chorobach neurologicznych			C.U1	
IRCUI10 przeprowadzać badanie przemiętkowe pacjenta z chorobami neurologicznymi			C.U4	
IRCUI11 oceniać stan neurologiczny pacjenta			C.U17	
IRCUI12 podawać pacjentowi leki stosowanie w chorobach neurologicznych			C.U20	
IRCUI13 oceniać nagłe zagrożenia neurologiczne u pacjenta			C.U48	

Kompetencje społeczne (student jest gotów do):

IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

1. Etiopatogeneza zaburzeń neurologicznych.
2. Czynniki ryzyka wystąpienia chorób neurologicznych u pacjentów w różnym wieku.
3. Wpływ zaburzeń podstawowych funkcji życiowych na układ nerwowy.
4. Zaburzenia czucia, ruchu i napięcia mięśniowego.
5. Urazy mózgu i uszkodzenia rdzenia kręgowego. Choroby demielinizacyjne, guzy mózgu i choroby mięśni i nerwów obwodowych.
6. Farmakoterapia w chorobach neurologicznych, interakcje z innymi lekami.
7. Hospitalizacja i choroba – reakcje chorego w zależności od wieku i stanu zdrowia. Wsparcie psychiczne chorych neurologicznych.
8. Organizacja specjalistycznej opieki neurologicznej.
9. Patofizjologia i powikłania w chorobach neurologicznych.
10. Rodzaje badań diagnostycznych w chorobach neurologicznych.

Zajęcia praktyczne:

1. Rozpoznawanie najczęstszych klinicznych objawów i zespołów patologicznych w chorobach układu nerwowego.
2. Technika badania fizykalnego chorego neurologicznego.
3. Rozpoznawanie stanów zaburzenia przytomności i świadomości oraz zaburzenia kontaktu chorego z otoczeniem z powodu dysfunkcji mowy.
4. Ocena kliniczna chorego nieprzytomnego z powodu chorób OUN.
5. Ocena stanu pacjenta neurologicznego z zastosowaniem wybranych skal: skala Glasgow, skala NIH, skala MMSE, test Loveta, skala Barthel, skala Nortona.
6. Badania diagnostyczne w chorobach neurologicznych.
7. Podstawy farmakologii chorób ośrodkowego układu nerwowego.
8. Gromadzenie informacji, formułowanie diagnozy ratowniczej, ustalenie celu i planu postępowania ratunkowego, wdrożenie interwencji oraz ewaluacja osiągniętych celów.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW13	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW14	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW15	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW16	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW17	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Wiedza	IRCW18	Egzamin pisemny, test wielokrotnego wyboru (MCQ)
Umiejętności	IRCU9	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU10	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU11	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU12	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU13	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

		łu w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Warunki zaliczenia egzaminu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5];
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarskich. CKP PiP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Drózd A.: Neurologia w medycynie ratunkowej, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań 2011
2. Fuller G.: Badanie neurologiczne. To proste. Wyd. Med. Urban & Partner 2009
3. Henry GL., Neal L., Jagofa A., Thomas R. Pellegrino TR. (red. wyd. pol. W. Kozubski): Stany nagłe w neurologii - od objawu do rozpoznania., Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007
4. Prusiński A.: Neurologia praktyczna, PZWL, Warszawa 2007

B. Literatura uzupełniająca:

1. Barcikowska M.: Neurologia: podręcznik dla studentów medycyny, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014
2. Lindsley K. W., Bone I. (red. W. Kozubski): Neurologia i Neurochirurgia. Urban & Partner Wrocław 2006
3. Muller P. (red. wyd. pol.): Stany nagłe w medycynie, Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2014
4. Plantz S., Adler J.: Medycyna ratunkowa (NMS), Urban & Partner, Wrocław, 2007

Kontakt

Nazwa przedmiotu OKULISTYKA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) prof. dr hab. Krzysztof Oleś				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Procedury ratunkowe wewnątrzszpitalne, Chirurgia				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wyklad informacyjny, wyklad problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	45	2,25	
Rok / semestr	III / 5			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW111 wybrane stany nagłe okulistyczne i zasady postępowania przedszpitalnego w tym zakresie			C.W99	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU100 zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe w stanach nagłych okulistycznych			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	
Treści programowe:				
Zajęcia teoretyczne:				

1. Anatomia ,fizjologia i patologia narządu wzroku. Metodyka badania narządu wzroku (podstawowe badania diagnostyczne, badanie reakcji źrenic, ruchomość gałek ocznych, odwijanie powiek). Leki okulistyczne.
2. Zaburzenia funkcji narządu wzroku związane z urazem oczodołu, mózgu i czaszki oraz narządów odległych.
3. Urazy gałki ocznej. „Czerwone oko”.
4. Stany naglące w okulistyce.
5. Nowoczesne metody leczenia operacyjnego zaćmy i jaskry.
6. Nowoczesne leczenie operacyjne chorób siatkówki.
7. Metody operacyjnego leczenia urazów narządu wzroku.

Zajęcia praktyczne:

1. Anatomia i patologia narządu wzroku. Wykonywanie badań diagnostycznych.
2. Orientacyjne badanie ostrości wzroku, badanie pola widzenia.
3. Ocena ustawienia gałek ocznych, badanie refrakcji źrenic.
4. Ocena rozmiaru gałki ocznej.
5. Ocena przedniego odcinka gałki ocznej w stanach zapalnych i pourazowych.
6. Płukanie worka spojówkowego, zakładanie leków.
7. „Czerwone oko” – przyczyny, postępowanie, leczenie.
8. Nagła i przewlekła utrata widzenia.
9. Choroby naczyniowe siatkówki (odwarstwienie siatkówki, krwotoki do ciała szklistego, neuropatie, jaskra, zaćma, zwyrodnienie plamki związane z wiekiem).
10. Urazy narządu wzroku (rany powiek, oparzenia, rany gałki ocznej, ciała obce na powierzchni oka i wewnątrzgałkowe, urazy tępe).

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW111	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRCU100	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie samooceny

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu

komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Niżankowska H. M.: Okulistyka. Podstawy kliniczne. PZWL, Warszawa 2010
2. Romanowska-Dixon B.: Zarys onkologii okulistycznej dla studentów medycyny. Wydawnictwo Edra Urban & Partner, Wrocław 2018

B. Literatura uzupełniająca:

1. Bradford A. C.: Okulistyka. Podręcznik dla studentów. Wydawnictwo Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2006

Kontakt

Nazwa przedmiotu ORGANIZACJA RATOWNICTWA WODNEGO I TURYSTYCZNEGO				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) Mgr Przemysław Hońko, mgr Szymon Gerej				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Patologia, Medycyna ratunkowa, Techniki zabiegów medycznych				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykląd informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	3
praktyczne	ćwiczenia audytorijne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	30	2	
Rok / semestr	III / 5			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRDW4 zasady organizacji i funkcjonowania ratownictwa wodnego i turystycznego			-	
Umiejętności (student potrafi):				
IRDU4 zastosować w praktyce wiedzę dotyczącą organizacji ratownictwa wodnego i turystycznego			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	
Treści programowe:				
Zajęcia teoretyczne:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja ratownictwa wodnego w Polsce. 2. Obowiązki i uprawnienia ratowników wodnych. 3. Specyfika ratownictwa wodnego na wyznaczonych obszarach wodnych (pływalnie, parki wodne, kąpieliska śródlądowe) 				

- we, kąpieliska nadmorskie).
4. Specyfiki działania ratownika wodnego na poszczególnych obszarach wodnych (zasady bezpiecznej kąpieli, samoratownictwo, przyczyny i statystyki utonięć, mechanizmy i charakterystyka zdarzeń, działania ratunkowe na poszczególnych obszarach wodnych i w czasie powodzi, w miejscach bagnistych, na ciekach, podczas załamania lodu).
  5. Hydrologia i meteorologia
  6. Dokumentacja działań ratowniczych (dziennik pracy, procedury, regulaminy).
  7. Podstawy prawne funkcjonowania ratownictwa wodnego w Polsce (akty prawne, odpowiedzialność prawna ratownika, systemy ratownicze w Polsce).
  8. Wymogi MSW na stopień ratownika wodnego.
  9. Przyczyny i proces tonięcia.

Zajęcia praktyczne:

1. Nauka nawrotów i startu do poszczególnych stylów pływackich.
2. Doskonalenie techniki poznanych stylów pływackich.
3. Podstawowe elementy ratownictwa wodnego.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRDW4	Egzamin ustny
Umiejętności	IRDU4	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet po wskazaniu przez nauczyciela.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w

			każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPIP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Dybińska E., Wójcicki A.: Wskazówki metodyczne do nauczania pływania. AWF Katowice 2010
2. Waade B. (red.): Pływanie sportowe i ratunkowe. Teoria i metodyka. AWF Gdańsk 2003
3. Karpiński R.: Ratownictwo wodne - podręcznik dla studentów i ratowników wodnych. AWF, Katowice 2005
4. Błasik P., Kurek K., Chadaj M.: Ratownictwo wodne. Wydawnictwo Pruszyński i S-ka 2009
5. Dudziak A., Tabaczek-Bejster I., Kołodziej R.: Ratownictwo wodne .Wybrane zagadnienia. Uniwersytet Rzeszowski 2014
6. Przybylski S., Skalski D., Przybylski J.: Ratownictwo wodne. Wybrane zagadnienia. AWF Gdańsk 2015
7. Akty prawne wskazane przez prowadzącego

B. Literatura uzupełniająca:

1. Witkowski M.: Ratowanie tonących. Wydawnictwo AWF 1983

Kontakt

Nazwa przedmiotu ORTOPEDIA I TRAUMATOLOGIA NARZĄDU RUCHU				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) lek med. Michał Dąbrowski				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Procedury ratunkowe wewnątrzszpitalne, Chirurgia				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	45	2,25	
Rok / semestr	III / 5			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW103 przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w przypadku urazowego uszkodzenia narządu ruchu			-	
IRCW104 wybrane zagadnienia z zakresu traumatologii dziecięcej			C.W68	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU95 unieruchamiać kończyny po urazie			C.U51	
IRCU96 stabilizować i unieruchamiać kręgosłup			C.U52	
IRCU97 zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe w przypadku uszkodzeń narządu ruchu			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE6 organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym			III.1.3.4	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	

IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

1. Urazowe uszkodzenia kończyn górnych. Mechanizmy urazu. Rodzaje uszkodzeń.
2. Najczęściej występujące uszkodzenia.
3. Rozpoznanie uszkodzeń na podstawie badania na miejscu wypadku.
4. Unieruchomienia transportowe.
5. Ocena radiologiczna uszkodzeń.
6. Doraźne zaopatrzenie uszkodzeń. Zasady leczenia nieoperacyjnego i operacyjnego.
7. Urazowe uszkodzenia kończyn dolnych. Mechanizmy uszkodzeń. Rodzaje uszkodzeń.
8. Rozpoznawanie uszkodzeń kończyn dolnych, unieruchamianie transportowe.
9. Ocena radiologiczna uszkodzeń kończyn dolnych Zasady leczenia.
10. Urazowe uszkodzenia kręgosłupa. Mechanizmy urazu. Rodzaje uszkodzeń.
11. Postępowanie z chorymi z objawami uszkodzeń rdzeniowo – korzeniowych.
12. Rozpoznawanie uszkodzeń kręgosłupa na podstawie badania na miejscu wypadku. Unieruchamianie.
13. Ocena radiologiczna, zasady leczenia urazów kręgosłupa.
14. Urazowe uszkodzenia miednicy. Mechanizmy urazu. Rodzaje uszkodzeń.
15. Wczesne zagrożenia w przypadku złamania obręczy miedniczej.
16. Rozpoznawanie uszkodzeń miednicy na podstawie badania na miejscu wypadku.
17. Unieruchamianie transportowe i doraźna pomoc w przypadku wysokoenergetycznych urazów obręczy miedniczej.
18. Ocena radiologiczna urazów miednicy, zasady leczenia.
19. Wpływ urazowych uszkodzeń głowy, klatki piersiowej i jamy brzusznej na zaopatrzenie urazowych uszkodzeń narządu ruchu.
20. Zasady współpracy w ramach zespołu leczącego urazy wielonarządowe.
21. Specyfika uszkodzeń narządu ruchu u dzieci.

Zajęcia praktyczne:

1. Ocenia kliniczna, radiologiczna chorych z urazami narządu ruchu.
2. Bezpieczne przenoszenie i układanie chorych do badania.
3. Doraźne zaopatrywanie ran i unieruchamianie.
4. Przygotowanie znieczulenia miejscowego i wykonywanie małych zabiegów w chirurgii urazowej głowy i kończyn.
5. Nastawianie złamań.
6. Unieruchamianie doraźne i ostateczne złamań i zwichnięć.
7. Kwalifikacja do dalszego leczenia.
8. Specyfika opieki nad dziećmi z urazami narządu ruchu.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW102	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRCW103	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Umiejętności	IRCU95	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU96	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU97	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie samooceny i oceny zespołu
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie samooceny i oceny zespołu
Kompetencje społeczne	IRE6	Zaliczenie na podstawie samooceny i oceny zespołu
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie samooceny i oceny zespołu
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie samooceny i oceny zespołu
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie samooceny i oceny zespołu

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi,

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową

Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa

Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów

Ocena dobra: 10 – 8 punktów

Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów

Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów

A. Literatura podstawowa:

1. Kusz D., Bieniek T., Cholewiński J., Cielński Ł.: Kompendium traumatologii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2010
2. Sanders R.: Traumatologia narządu ruchu. Edra Urban & Partner 2009

B. Literatura uzupełniająca:

1. Pruszyński B. (red.): Diagnostyka obrazowa. Podstawy teoretyczne i metodyka badań. PZWL, 2017
2. Bontrager K., Lampignano J.: Pozycjonowanie w radiografii klasycznej podręcznik dla studentów. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2012

Kontakt

Nazwa przedmiotu PATOLOGIA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Katarzyna Ruckemann – Dziurdzińska, dr Jacek Gulczyński				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Wiedza na poziomie szkoły średniej				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	2
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, dyskusja	15	1	
Rok / semestr	I / 2			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRAW50 patofizjologię narządów i układów organizmu			A.W46	
IRAW51 szczegółowe zasady rozpoznawania i leczenia wstrząsu oraz jego rodzaje			A.W47	
IRAW52 podstawowe pojęcia z zakresu patologii ogólnej dotyczące zmian wstecznych, zmian postępowych i zapaleń			A.W48	
IRAW53 wybrane zagadnienia z zakresu patologii narządowej układu nerwowego, pokarmowego i moczowo – płciowego			A.W49	
Umiejętności (student potrafi):				
IRAU18 wiązać zmiany patologiczne stwierdzone w badaniu przedmiotowym ze zmianami zachodzącymi na poziomie komórkowym			A.U17	
IRAU19 rozpoznawać zaburzenia oddychania, krążenia oraz czynności innych układów organizmu i narządów			A.U18	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	

Treści programowe:

70. Podstawowe pojęcia: etiologia, patogeneza.
71. Czynniki genetyczne w patologii.
72. Uwarunkowania zdrowia człowieka.
73. Uszkodzenia na poziomie komórki (ostre i przewlekłe, odwracalne i nieodwracalne, apoptoza). Czynniki i mechanizmy uszkadzające komórkę.
74. Zaburzenia hemodynamiczne: wstrząs i jego rodzaje.
75. Proces zapalny i naprawa tkanek (objawy i przyczyny zapalenia, komórki biorące udział w zapaleniu, zapalenie ostre i przewlekłe).
76. Układ immunologiczny (elementy układu, mechanizmy obronne, odporność).
77. Nowotwory i zmiany poprzedzające.
78. Patologia układu krążenia.
79. Patologia układu oddechowego.
80. Patologia układu trawiennego.
81. Patologia układu hormonalnego.
82. Patologia układu metabolicznego.
83. Patologia układu moczowo-płciowego.
84. Patologia układu nerwowego.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRAW50	Raport
Wiedza	IRAW51	Raport
Wiedza	IRAW52	Raport
Wiedza	IRAW53	Raport
Umiejętności	IRAU18	Zaliczenie na zajęciach praktycznych
Umiejętności	IRAU19	Zaliczenie na zajęciach praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na zajęciach praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na zajęciach praktycznych

Kryteria oceniania.

Warunki zaliczenia (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

A. Literatura podstawowa:

1. Chosia M., Domagała W., Urańska E.: Podstawy patologii. PZWL, Warszawa 2010
2. Guzek J. W.: Patofizjologia człowieka w zarysie. PZWL, Warszawa 2015
3. Kruś S.: Patologia. Podręcznik dla licencjackich studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2003

B. Literatura uzupełniająca:

12. Adamek D.: Wybrane zagadnienia z patologii klinicznej. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2015
13. Thor P.: Podstawy patofizjologii człowieka. Vesalius, Kraków 2009

Kontakt

Nazwa przedmiotu PEDIATRIA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Jolanta Meller, mgr Barbara Głowacka				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej,				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	45	2,25	
Rok / semestr	I i II / 2,3			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW1 zasady postępowania w najczęstszych chorobach dzieci, z uwzględnieniem odrębności uzależnionych od wieku			C.W1	
IRCW2 podstawowe normy rozwojowe badania przedmiotowego dziecka			C.W2	
IRCW3 wybrane choroby układu oddechowego, układu krążenia i przewodu pokarmowego oraz choroby neurologiczne u dzieci			C.W3	
IRCW4 najczęstsze choroby zakaźne wieku dziecięcego			C.W4	
IRCW5 odrębności morfologiczno-fizjologiczne poszczególnych narządów i układów organizmu w wieku rozwojowym			C.W5	
IRCW6 fizjologię i patofizjologię okresu noworodkowego			C.W6	
IRCW7 wybrane wady wrodzone i choroby uwarunkowane genetycznie			C.W7	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU1 oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego w pediatrii			C.U1	
IRCU2 postępować z dzieckiem w oparciu o znajomość symptomatologii najczęstszych chorób dziecięcych			C.U3	
IRCU3 przeprowadzać badania przedmiotowe dziecka			C.U4	
IRCU4 dostosowywać sposób postępowania do wieku dziecka			C.U5	

IRCU5 prowadzić dokumentację medyczną w zakresie wykonywanych czynności	C.U19
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):	
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

1. Zasady organizacji opieki zdrowotnej nad pacjentem wieku rozwojowego w Polsce.
2. Czynniki ryzyka zagrożeń zdrowotnych pacjenta w wieku rozwojowym.
3. Odrębności anatomiczne i czynnościowe wieku rozwojowego.
4. Czynniki wpływające na rozwój dziecka.
5. Charakterystyka rozwoju dziecka w poszczególnych okresach życia.
6. Wykrywanie zaburzeń w rozwoju somatycznym dziecka.
7. Wady wrodzone u dzieci.
8. Charakterystyka najczęstszych chorób wieku dziecięcego.
9. Wpływ choroby na funkcjonowanie dziecka i jego rodziny.
10. Charakterystyka leków i ich wpływ na rozwijający się organizm dziecka.
11. Zasady opieki nad dzieckiem w wybranych chorobach i wadach wieku rozwojowego.
12. Choroby przewlekłe wieku dziecięcego
13. Rodzaje badań diagnostycznych w chorobach pediatrycznych.
14. Postępowanie z noworodkiem bezpośrednio po urodzeniu. Ocena noworodka. Wybrane zagadnienia z patologii noworodka. Choroby uwarunkowane genetycznie.
15. Badanie podmiotowe i przedmiotowe noworodka, niemowlęcia, dziecka młodszego i starszego.
16. Ocena stanu ogólnego, analiza podstawowych objawów chorobowych.
17. Ogólne zasady postępowania z dzieckiem zdrowym i chorym. Nawiązywanie kontaktu z dzieckiem i jego rodziną.

Zajęcia praktyczne:

1. Zapoznanie się z dokumentacją medyczną podczas przyjęcia dziecka do oddziału.
2. Umiejętność komunikacji ratownika medycznego z niemowlęciem, dzieckiem małym, dzieckiem starszym i jego rodziną – zdobycie zaufania małego pacjenta.
3. Zapewnienie potrzeb biop-sycho-społecznych noworodka i niemowlęcia, małego dziecka.
4. Parametry życiowe dziecka. Sposób pomiaru, rodzaj sprzętu stosowanego w oddziałach pediatrycznych, interpretacja wyników, dokumentacja.
5. Zapoznanie z przypadkami klinicznymi – badanie podmiotowe i przedmiotowe w każdym wieku dziecka. Ogólne zasady postępowania z dzieckiem zdrowym i chorym.
6. Ocena stanu ogólnego, analiza podstawowych objawów chorobowych, zalecane postępowanie diagnostyczno-lecznicze.
7. Odrębności anatomiczne i fizjologiczne z uwzględnieniem grup wiekowych. Rozwój dziecka.
8. Ocena wyników badań dodatkowych. Podstawy badania neurologicznego w poszczególnych okresach wieku rozwojowego w praktyce.
9. Wykonywanie podstawowych procedur diagnostycznych i terapeutycznych.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW1	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRCW2	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRCW3	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRCW4	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRCW5	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRCW6	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRCW7	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Umiejętności	IRCU1	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU2	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych

Umiejętności	IRCU3	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU4	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU5	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi,

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową

Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPIP Warszawa

Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów

Ocena dobra: 10 – 8 punktów

Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów

Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów

A. Literatura podstawowa:

- Anders. J.: Wytyczne Resuscytacji w zakresie resuscytacji noworodków i dzieci. Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2016
- Kawalec W., Kubicka K.: Repetytorium z pediatrii. PZWL, Warszawa 2004
- Krawczyński M.: Propedeutyka pediatrii. PZWL, wyd. II, Warszawa 2009
- Muller S., Thons M.: Stany zagrożenia życia u dzieci, PZWL 2012
- Plantz SH., Wipfler E J. (red. wyd. pol. Jakubaszko J.): Medycyna ratunkowa (NMS), Urban & Partner, Wrocław 2007
- Strange G.R., Ahrens W.R. i inni: Medycyna Ratunkowa wieku dziecięcego, PZWL, 2003

B. Literatura uzupełniająca:

1. Aoki B., McCloskey K.: Dziecko w stanie zagrożenia życia. Ocena, postępowanie, transport. Medycyna praktyczna, Kraków 1999
2. Kacprzak-Bergman I., Szenborn L.: Atlas chorób zakaźnych dzieci. Elsevier Urban& Partner, Wrocław 2006
3. King Ch., Henretig F.M.: Podręczny atlas zabiegów ratunkowych u dzieci, PZWL, 2003
4. Wójcik-Skierucha E., Szajner-Milart I.: Ostre zatrucia u dzieci. PZWL, Warszawa 2011

Kontakt

Nazwa przedmiotu PODSTAWOWE ZABIEGI MEDYCZNE				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) mgr Katarzyna Rychcik, mgr Piotr Sanecki, mgr Rafał Śledziński				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej,				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytorijne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	45	2,25	
Rok / semestr	I / 2			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW38 zasady aseptyki i antyseptyki			C.W51	
IRCW39 zasady zabezpieczania materiału biologicznego do badań			C.W52	
IRCW40 wskazania do podawania leków drogą dożylną, w tym przez porty naczyniowe, domięśniową, podskórną, dotchawiczą, doustną, doodbytniczą, wziewną i doszpikową oraz techniki tego podawania			C.W65	
IRCW40 wskazania do podawania leków drogą dożylną, w tym przez porty naczyniowe, domięśniową, podskórną, dotchawiczą, doustną, doodbytniczą, wziewną i doszpikową oraz techniki tego podawania			-	
IRCW42 zasady monitorowania układu oddechowego i układu krążenia metodami nieinwazyjnymi			C.W63	
IRCW43 zasady wykonywania dostępu doszpikowego przy użyciu gotowego zestawu			C.W64	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU31 monitorować czynności układu krążenia metodami nieinwazyjnymi			C.U14	
IRCU32 oceniać i opisywać stan somatyczny i psychiczny pacjenta			C.U15	
IRCU33 oznaczać stężenie glukozy z użyciem glukometru			C.U21	
IRCU34 pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych			C.U50	

IRCU35 wykonywać dostęp doszpikowy przy użyciu gotowego zestawu	C.U49
IRCU36 podawać leki metodami standardowymi i alternatywnymi	C.U20
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):	
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej	III.1.3.3
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
IRE6 organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

1. Wykonywanie i ocena Ekg.
2. Diagnostyka na podstawie obserwacji oczu.
3. Czystość bakteriologiczna a zabiegi aseptyczne.
4. Podawanie leków drogą pokarmową: p.o., s.l., p.r.
5. Podawanie leków drogą podskórną, domięśniową, dożylną.
6. Podawanie leków dożylnie we wlewie kroplowym, przez wszczepialny port naczyniowy i z wykorzystaniem pompy infuzyjnej.
7. Kaniulacja żył obwodowych i żyły szyjnej zewnętrznej z użyciem igły, venflonu, motylka.
8. Pobieranie krwi żyłnej i włosniczkowej do badań laboratoryjnych.
9. Eliminacja błędów przedlaboratoryjnych.
10. Wykorzystanie analizatora parametrów krytycznych w diagnostyce pacjentów w stanie nagłym.
11. Głukometria i insulinoterapia w stanach nagłych.
12. Wklucia doszpikowe przy użyciu gotowych zestawów i podawanie leków i.o.
13. Przeliczanie dawek leków w zależności stężenia, objętości i jednostek miar.

Zajęcia praktyczne:

1. Badanie i ocena świadomości poszkodowanych z wykorzystaniem skali AVPU i GCS.
2. Badanie i ocena oddychania poszkodowanych nieprzytomnych i przytomnych.
3. Badanie i ocena termoregulacji.
4. Badanie oczu w ocenie zaburzeń świadomości i stanów nagłych.
5. Przygotowanie do wykonywania zabiegów aseptycznych (czystość bakteriologiczna, higieniczne mycie rąk).
6. Podawanie leków drogą podskórną w sposób standardowy.
7. Podawanie leków drogą domięśniową w sposób standardowy.
8. Kaniulacja żył obwodowych z wykorzystaniem igły i venflonu.
9. Podawanie leków dożylnie przez venflon i we wlewie kroplowym.
10. Pobieranie krwi żyłnej do badań laboratoryjnych systemem zamkniętym.
11. Alternatywne sposoby wstrzyknięć domięśniowych (udo, ramię, mięsień pośladkowy po stronie brzusznej metodą Hochstettera i Sachtlebena).
12. Ćwiczenie umiejętności przeliczania dawek leków z uwzględnieniem objętości, stężenia, jednostek i masy ciała.
13. Wykorzystanie pompy infuzyjnej do podawania leków i.v.
14. Alternatywne sposoby dojścia dożylnego (żyła szyjna zewnętrzna, motylek, wszczepialny port naczyniowy).
15. Alternatywne sposoby pobierania krwi do badań laboratoryjnych z uwzględnieniem eliminowania błędów przedlaboratoryjnych (system zamknięty próżniowy, krew włosniczkowa do kapilary).
16. Alternatywne sposoby podawania leków drogą podskórną (insulina w Penie, insulinowce, heparyna drobnocząsteczkowa w ampułkostrzykawce).
17. Wykorzystanie glukometrów fotometrycznych i elektrometrycznych.
18. Pobieranie krwi do badań wykonywanych w analizatorze parametrów krytycznych.
19. Podawanie leków drogą pokarmową (p.o., s.l., p.r. w tym wlewki, lewatywy, sucha rurka do odbytu).
20. Wykonywanie wkluc doszpikowych przy użyciu gotowych zestawów i podawanie leków i.o.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW38	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW39	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW40	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW41	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW42	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW43	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRCU31	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU32	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU33	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU34	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU35	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU36	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE6	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5];
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową

Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarskich. CKP PiP Warszawa

Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów
Ocena dobra: 10 – 8 punktów
Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów
Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów

A. Literatura podstawowa:

1. Ciechaniewicz W.: Wstrzyknięcia. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007
2. Dzirba A.: Wstrzyknięcia domięśniowe. Wydawnictwo Lekarskie PZWL., Warszawa 2010
3. Hildebrand N.: Iniekcje, infuzje, pobieranie krwi. Wydawnictwo medyczne Urban & Partner, Wrocław 2001
4. Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K.: Podstawy pielęgniarstwa. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2016
5. Houghton A.R., Gray D.: EKG jasno i zrozumiale. Wydawnictwo α -medica Press, Bielsko Biała 1999
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie medycznych czynności ratunkowych i świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe, które mogą być udzielane przez ratownika medycznego (aktualne)
7. Prof. dr hab. med. Janusz Andres: Wytyczne resuscytacji 2015 Polska Rada Resuscytacji, Europejska Rada Resuscytacji Kraków 2016
8. Młynarski R.: Port dożylny. Lublin 2009

B. Literatura uzupełniająca:

1. Brożek L.: Wstrzyknięcia i wlewy dożylny. Wydawnictwo Lekarskie PZWL., Warszawa 1998
2. Nutbeam T., Daniels R.: Procedury zabiegowe. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2012.
3. Paciorek P., Patrzala A.: Medyczne czynności ratunkowe. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015

Kontakt

Nazwa przedmiotu PODSTAWY PATOFIZJOLOGII BÓLU I JEGO LECZENIE				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Andrzej Czerniewski, lek med. Anna Skalska-Wołoszyn				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Patologia, Medycyna ratunkowa, Techniki zabiegów medycznych				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	3
praktyczne	ćwiczenia audytorijne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	30	2	
Rok / semestr	III / 6			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRDW3 zasady oceny bólu w chorobach przewlekłych i nowotworowych			-	
Umiejętności (student potrafi):				
IRDU3 ocenić odczuwanie bólu i wdrożyć farmakologiczne i niefarmakologiczne metody leczenia bólu w chorobach przewlekłych i nowotworowych			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	
Treści programowe:				
Zajęcia teoretyczne:				
<ol style="list-style-type: none"> Rodzaje bólu, mechanizmy i drogi przewodzenia, czynniki wpływające na jego odczuwanie. Kategorie bólu, metody i narzędzia kontroli i oceny odczuwania bólu. Kategorie bólu w chorobach przewlekłych i nowotworowych. 				

4. Postępowanie i leczenie przeciwbólowe.
5. Mechanizmy działania leków przeciwbólowych z różnych grup.
6. Działania niepożądane leków przeciwbólowych.
7. Niefarmakologiczne metody leczenia bólu.
8. Odrębności w terapii przeciwbólowej w zależności od wieku i stanu pacjenta.

Zajęcia praktyczne:

1. Ocena bólu. Skale bólu.
2. Ocena zmian w wartościach parametrów życiowych wynikających z odczuwania bólu.
3. Podawanie leków przeciwbólowych.
4. Stosowanie niefarmakologicznych metod leczenia bólu.
5. Ból towarzyszący chorobom przewlekłym i nowotworowym.
6. Analiza wybranych przypadków.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRDW3	Egzamin ustny
Umiejętności	IRDU3	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet po wskazaniu przez nauczyciela.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu

komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Wordliczek J., Dobrogowski J.(red.): Leczenie bólu. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2012
2. Mayzner-Zawadzka Ewa (red.): Anestezjologia kliniczna z elementami intensywnej terapii i leczenia bólu . Tom 1 Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009
3. Wołowicka L., Dyk D. (red): Anestezjologia i intensywna opieka. Klinika i pielęgniarstwo. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2007
4. Rybicki Z.: Intensywna terapia dorosłych wyd. Makmed. Lublin 2010.

B. Literatura uzupełniająca:

1. Rajtar-Cynke G.: Farmakologia. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2015
2. Mitręga K. A. , Krzemiński T. F.: Farmakologia i farmakoterapia dla ratowników medycznych. Elsevier Urban & Partner, 2017

Kontakt

Nazwa przedmiotu PRAKTYKA – ODDZIAŁ ANESTEZJOLOGII I INTENSYWNEJ TERAPII				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) Opiekun praktyki				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	-	-	-	6
praktyczne	praktyki wakacyjne	164	6	
Rok / semestr	II / 4 – praktyki wakacyjne			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.				Odniesienie do standardu kształ- cenia.
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW37	skale oceny bólu i możliwości wdrożenia leczenia przeciwbólowego przez ratownika medycznego			C.W20
IRCW48	wskazania do intubacji dotchawiczej w laryngoskopii bezpośredniej przez usta bez użycia środków zwiotczających i do prowadzenia wentylacji zastępczej oraz techniki ich wykonywania			C.W60
IRCW105	problematykę ostrej niewydolności oddechowej			C.W28.
IRCW106	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zespole ostrej niewydolności oddechowej, zaostrzeniu przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, astmie, ostrych stanach zapalnych dróg oddechowych i odmie opłucnowej			C.W29.
IRCW107	przyczyny, objawy i postępowanie w ostrej niewydolności nerek			C.W30.
IRCW108	zagadnienia śpiączki metabolicznej i stanów nagłego zagrożenia w endokrynologii			C.W32.
IRCW109	wskazania do stosowania intensywnej terapii i zasady jej zastosowania			C.W69.
IRCW123	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń			C.W72
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU28	stosować leczenie przeciwbólowe			C.U29
IRCU29	oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal			C.U30
IRCU36	podawać leki metodami standardowymi i alternatywnymi			C.U20
IRCU37	przywracać drożność dróg oddechowych metodami bezprzyrządowymi			C.U39
IRCU38	przyrządowo udrażniać drogi oddechowe metodami nadgłośniowymi			C.U40
IRCU39	wykonywać intubację dotchawiczą w laryngoskopii bezpośredniej i pośredniej			C.U41
IRCU61	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe			C.U4
IRCU64	układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń			C.U9

IRCU66	monitorować czynności układu oddechowego z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii	C.U11.
IRCU69	monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi	C.U18
IRCU75	monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych	C.U28
IRCU76	monitorować czynności życiowe pacjenta podczas badania diagnostycznego	C.U32
IRCU83	wykonywać procedury medyczne pod nadzorem lub na zlecenie lekarza	C.U65
IRCU98	zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe wobec chorych ze wskazaniami do stosowania intensywnej terapii	-

Kompetencje społeczne (student jest gotów do):

IRE1 aktywnego słuchania i nawiązywania kontaktów interpersonalnych	III.1.3.1
skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	III.1.3.1
dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	III.1.3.2
samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej	III.1.3.3
holistycznego i indywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Praktyki zawodowe:

1. Struktura, specyfika i hierarchia oddziału anestezjologii i intensywnej terapii.
2. Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w oddziale anestezjologii i intensywnej terapii.
3. Zasady bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego oraz profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych w oddziale anestezjologii i intensywnej terapii.
4. Zasady aseptyki i antyseptyki w oddziale anestezjologii i intensywnej terapii.
5. Wywiad anestezjologiczny i badanie chorego.
6. Opieka nad pacjentem w oddziale intensywnej terapii.
7. Monitorowanie funkcji życiowych.
8. Opieka nad centralnym dostępem naczyniowym.
9. Wprowadzenie do znieczulenia.
10. Podaż leków. Leczenie przeciwbólowe.
11. Przyrządowe zabezpieczenie dróg oddechowych.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Umiejętności	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Kompetencje społeczne	Zaliczenie w Dzienniku praktyk

Kryteria oceniania.

Zgodnie z kryteriami określonymi w Dzienniku praktyk

A. Literatura podstawowa:

Literatura wskazana przez Opiekuna praktyk

B. Literatura uzupełniająca:

Brak

Kontakt

Nazwa przedmiotu PRAKTYKA – ODDZIAŁ CHIRURGII				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) Opiekun praktyki				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	-	-	-	2
praktyczne	praktyki śródroczne	60	2	
Rok / semestr	II / 4			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.				Odniesienie do standardu kształcenia.
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW37	skale oceny bólu i możliwości wdrożenia leczenia przeciwbólowego przez ratownika medycznego			C.W20
IRCW42	zasady monitorowania układu oddechowego i układu krążenia metodami nieinwazyjnymi			C.W63
IRCW71	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe			C.W25
IRCW96	zasady cewnikowania pęcherza moczowego			C.W97
IRCW102	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach wymagających interwencji chirurgicznej, z uwzględnieniem odrębności chorób wieku dziecięcego			C.W67
IRCW110	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach wymagających interwencji neurochirurgicznej			-
IRCW122	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń			C.W54
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU28	stosować leczenie przeciwbólowe			C.U29
IRCU29	oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal			C.U30
IRCU31	monitorować czynności układu krążenia metodami nieinwazyjnymi			C.U14
IRCU65	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu			C.U10
IRCU70	podawać pacjentowi leki i płyny			C.U20
IRCU71	zakładać zgłębnik dożołądkowy			C.U22
IRCU72	zakładać cewnik do pęcherza moczowego			C.U26
IRCU87	układać pacjenta do badania obrazowego			C.U2

IRCU89	monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego	C.U67
IRCU93	asystować przy czynnościach przygotowawczych do transplantacji narządów	C.U24
IRCU94	zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe w stanach nagłych wymagających interwencji chirurgicznej	-
IRCU99	zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe w stanach nagłych wymagających interwencji neurochirurgicznej	-

Kompetencje społeczne (student jest gotów do):

IRE1 aktywnego słuchania i nawiązywania kontaktów interpersonalnych	III.1.3.1
skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	III.1.3.1
dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	III.1.3.2
samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej	III.1.3.3
holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Praktyki zawodowe:

1. Struktura, specyfika i hierarchia oddziału chirurgii.
2. Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w oddziale chirurgii.
3. Zasady bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego oraz profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych w oddziale chirurgii.
4. Zasady aseptyki i antyseptyki w oddziale chirurgii.
5. Zasady ułożenia pacjenta do badania obrazowego w zależności od stanu zdrowia i celu badania: RTG, USG, TK, MR.
6. Przeprowadzanie badania podmiotowego.
7. Przeprowadzanie wywiadu z pacjentem.
8. Zasady układania pacjenta w pozycji właściwej do stanu chorobowego lub odniesionych obrażeń.
9. Monitorowanie wydolności układu oddechowego.
10. Ocena czynności układu krążenia.
11. Monitorowanie akcji serca, oddechu, pomiar ciśnienia tętniczego, saturacja, kapnometria, kapnografia, pomiar temperatury w tym temperatury głębokiej, ocena czynności wydalniczej nerek – diureza.
12. Prowadzenie farmakoterapii i płynoterapii.
13. Zakładanie zgłębnika dożołądkowego zgodnie z zasadami.
14. Cewnikowanie pęcherza moczowego zgodnie z zasadami.
15. Leczenie przeciwbólowe. Skale nasilenia bólu.
16. Wykonywanie procedur medycznych pod nadzorem lekarza lub na jego zlecenie.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Umiejętności	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Kompetencje społeczne	Zaliczenie w Dzienniku praktyk

Kryteria oceniania.

Zgodnie z kryteriami określonymi w Dzienniku praktyk

A. Literatura podstawowa:

Literatura wskazana przez Opiekuna praktyk

B. Literatura uzupełniająca:

Brak

Kontakt

Nazwa przedmiotu PRAKTYKA – ODDZIAŁ CHOROÓB WEWNĘTRZNYCH				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) Opiekun praktyki				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	-	-	-	2
praktyczne	praktyki śródroczne	50	2	
Rok / semestr		II / 3		
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny		obowiązkowy		
Język, w jakim prowadzone są zajęcia		polski		
Efekty uczenia się.				Odniesienie do standardu kształcenia.
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW8	uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne najczęstszych nowotworów			C.W14.
IRCW9	stany zagrożenia w chorobach nowotworowych i hematologicznych, zaburzeniach układu krzepnięcia, zespole wykrzepiania wewnątrznaczyniowego i ostrej białaczce			C.W23.
IRCW10	wybrane choroby przewodu pokarmowego			C.W31.
IRCW11	leki stosowane w nagłych chorobach internistycznych			C.W35.
IRCW12	rodzaje badań obrazowych oraz obraz radiologiczny podstawowych chorób wewnętrznych i onkologicznych			C.W40.
IRCW42	zasady monitorowania układu oddechowego i układu krążenia metodami nieinwazyjnymi			C.W63
IRCW71	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe			C.W25
IRCW122	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń			C.W54
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU6	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego w chorobach wewnętrznych			C.U1.
IRCU7	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta z chorobami wewnętrznymi			C.U4.
IRCU8	podawać pacjentowi leki stosowane w chorobach wewnętrznych			C.U20
IRCU28	stosować leczenie przeciwbólowe			C.U29
IRCU29	oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal			C.U30
IRCU31	monitorować czynności układu krążenia metodami nieinwazyjnymi			C.U14
IRCU65	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu			C.U10
IRCU70	podawać pacjentowi leki i płyny			C.U20

IRCU87	układać pacjenta do badania obrazowego	C.U2
IRCU89	monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego	C.U67

Kompetencje społeczne (student jest gotów do):

IRE1 aktywnego słuchania i nawiązywania kontaktów interpersonalnych	III.1.3.1
skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	III.1.3.1
dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	III.1.3.2
samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej	III.1.3.3
holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Praktyki zawodowe:

1. Struktura, specyfika i hierarchia oddziału chorób wewnętrznych.
2. Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w oddziale chorób wewnętrznych.
3. Zasady bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego oraz profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych w oddziale chorób wewnętrznych.
4. Zasady aseptyki i antyseptyki w oddziale chorób wewnętrznych
5. Zasady ułożenia pacjenta do badania obrazowego w zależności od stanu zdrowia i celu badania: RTG, USG, TK, MR.
6. Przeprowadzanie badania podmiotowego.
7. Przeprowadzanie wywiadu z pacjentem.
8. Zasady układania pacjenta w pozycji właściwej do stanu chorobowego lub odniesionych obrażeń.
9. Monitorowanie wydolności układu oddechowego.
10. Ocena czynności układu krążenia.
11. Monitorowanie akcji serca, oddechu, pomiar ciśnienia tętniczego, saturacja, kapnometria, kapnografia, pomiar temperatury w tym temperatury głębokiej, ocena czynności wydalniczej nerek – diureza.
12. Prowadzenie farmakoterapii.
13. Leczenie przeciwbólowe. Skale nasilenia bólu.
14. Wykonywanie procedur medycznych pod nadzorem lekarza lub na jego zlecenie.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Umiejętności	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Kompetencje społeczne	Zaliczenie w Dzienniku praktyk

Kryteria oceniania.

Zgodnie z kryteriami określonymi w Dzienniku praktyk

A. Literatura podstawowa:

Literatura wskazana przez Opiekuna praktyk

B. Literatura uzupełniająca:

Brak

Kontakt

Nazwa przedmiotu PRAKTYKA – ODDZIAŁ KARDIOLOGII				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) Opiekun praktyki				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	-	-	-	2
praktyczne	praktyki śródroczne	50	2	
Rok / semestr	III / 5			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.				Odniesienie do standardu kształcenia.
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW28	przyczyny i rodzaje bólu w klatce piersiowej oraz jego diagnostykę			C.W26.
IRCW29	problematykę ostrego zespołu wieńcowego, zawału serca, nadciśnienia tętniczego, rozwarstwienia aorty, niewydolności krążenia, ostrego niedokrwienia kończyny, obrzęku płuc i zatokowości płucnej			C.W27.
IRCW42	zasady monitorowania układu oddechowego i układu krążenia metodami nieinwazyjnymi			C.W63
IRCW59	przyczyny i objawy nagłego zatrzymania krążenia			C.W55
IRCW71	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe			C.W25
IRCW122	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń			C.W54
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU21	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego w chorobach kardiologicznych			C.U1.
IRCU22	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta z chorobami kardiologicznymi			C.U4.
IRCU23	podawać pacjentowi leki stosowane w chorobach kardiologicznych			C.U20.
IRCU28	stosować leczenie przeciwbólowe			C.U29
IRCU29	oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal			C.U30
IRCU31	monitorować czynności układu krążenia metodami nieinwazyjnymi			C.U14
IRCU65	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu			C.U10
IRCU70	podawać pacjentowi leki i płyny			C.U20
IRCU87	układać pacjenta do badania obrazowego			C.U2

IRCU89	monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego	C.U67
--------	--	-------

Kompetencje społeczne (student jest gotów do):

IRE1 aktywnego słuchania i nawiązywania kontaktów interpersonalnych	III.1.3.1
skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	III.1.3.1
dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	III.1.3.2
samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej	III.1.3.3
holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Praktyki zawodowe:

1. Struktura, specyfika i hierarchia oddziału kardiologii.
2. Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w oddziale kardiologii.
3. Zasady bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego oraz profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych w oddziale kardiologii.
4. Zasady aseptyki i antyseptyki w oddziale kardiologii
5. Zasady ułożenia pacjenta do badania obrazowego w zależności od stanu zdrowia i celu badania.
6. Przeprowadzanie badania podmiotowego.
7. Przeprowadzanie wywiadu z pacjentem.
8. Zasady układania pacjenta w pozycji właściwej do stanu chorobowego lub odniesionych obrażeń.
9. Monitorowanie wydolności układu oddechowego.
10. Ocena czynności układu krążenia.
11. Prowadzenie farmakoterapii.
12. Leczenie przeciwbólowe. Skale nasilenia bólu.
13. Postępowanie w przypadku ostrej niewydolności krążeniowej.
14. Wykonywanie procedur medycznych pod nadzorem lekarza lub na jego zlecenie.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Umiejętności	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Kompetencje społeczne	Zaliczenie w Dzienniku praktyk

Kryteria oceniania.

Zgodnie z kryteriami określonymi w Dzienniku praktyk

A. Literatura podstawowa:

Literatura wskazana przez Opiekuna praktyk

B. Literatura uzupełniająca:

Brak

Kontakt

Nazwa przedmiotu PRAKTYKA – ODDZIAŁ NEUROLOGII				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) Opiekun praktyki				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	-	-	-	2
praktyczne	praktyki śródroczne	50	2	
Rok / semestr	III / 5			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.				Odniesienie do standardu kształ- cenia.
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW13	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych chorobach układu nerwowego			C.W36.
IRCW14	leki stosowane w nagłych chorobach neurologicznych			C.W35.
IRCW15	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w bólach głowy i chorobach naczyniowych mózgu, w szczególności w udarze mózgu oraz padaczkę			C.W37.
IRCW16	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w zakażeniach układu nerwowego, w szczególności w zapaleniu opon mózgowo-rdzeniowych			C.W38.
IRCW17	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w chorobach otępiennych			C.W39.
IRCW18	rodzaje badań obrazowych oraz obraz radiologiczny podstawowych chorób neurologicznych			C.W40.
IRCW42	zasady monitorowania układu oddechowego i układu krążenia metodami nieinwazyjnymi			C.W63
IRCW71	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe			C.W25
IRCW122	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń			C.W54
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU9	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia postępowania ratunkowego w chorobach neurologicznych			C.U1.
IRCU10	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta z chorobami neurologicznymi			C.U4.
IRCU11	oceniać stan neurologiczny pacjenta			C.U17.
IRCU12	podawać pacjentowi leki stosowane w chorobach neurologicznych			C.U20.
IRCU13	oceniać nagłe zagrożenia neurologiczne u pacjenta			C.U48.
IRCU28	stosować leczenie przeciwbólowe			C.U29

IRCU29	oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal	C.U30
IRCU31	monitorować czynności układu krążenia metodami nieinwazyjnymi	C.U14
IRCU65	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu	C.U10
IRCU70	podawać pacjentowi leki i płyny	C.U20
IRCU87	układać pacjenta do badania obrazowego	C.U2
IRCU89	monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego	C.U67

Kompetencje społeczne (student jest gotów do):

IRE1 aktywnego słuchania i nawiązywania kontaktów interpersonalnych	III.1.3.1
skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	III.1.3.1
dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	III.1.3.2
samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej	III.1.3.3
holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Praktyki zawodowe:

1. Struktura, specyfika i hierarchia oddziału neurologii.
2. Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w oddziale neurologii.
3. Zasady bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego oraz profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych w oddziale neurologii.
4. Zasady aseptyki i antyseptyki w oddziale neurologii.
5. Zasady ułożenia pacjenta do badania obrazowego w zależności od stanu zdrowia i celu badania.
6. Przeprowadzanie badania podmiotowego.
7. Przeprowadzanie wywiadu z pacjentem.
8. Zasady układania pacjenta w pozycji właściwej do stanu chorobowego lub odniesionych obrażeń.
9. Monitorowanie wydolności układu oddechowego.
10. Ocena czynności układu krążenia.
11. Prowadzenie farmakoterapii.
12. Leczenie przeciwbólowe. Skale nasilenia bólu.
13. Wykonywanie procedur medycznych pod nadzorem lekarza lub na jego zlecenie.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Umiejętności	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Kompetencje społeczne	Zaliczenie w Dzienniku praktyk

Kryteria oceniania.

Zgodnie z kryteriami określonymi w Dzienniku praktyk

A. Literatura podstawowa:

Literatura wskazana przez Opiekuna praktyk

B. Literatura uzupełniająca:

Brak

Kontakt

Nazwa przedmiotu PRAKTYKA – ODDZIAŁ ORTOPEDYCZNO - URAZOWY				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) Opiekun praktyki				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	-	-	-	2
praktyczne	praktyki śródroczne	50	2	
Rok / semestr	III / 5			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.				Odniesienie do standardu kształcenia.
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW37	skale oceny bólu i możliwości wdrożenia leczenia przeciwbólowego przez ratownika medycznego			C.W20
IRCW62	procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków			C.W73
IRCW42	zasady monitorowania układu oddechowego i układu krążenia metodami nieinwazyjnymi			C.W63
IRCW71	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe			C.W25
IRCW122	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń			C.W54
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU28	stosować leczenie przeciwbólowe			C.U29
IRCU29	oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal			C.U30
IRCU31	monitorować czynności układu krążenia metodami nieinwazyjnymi			C.U14
IRCU57	identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo – mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy			C.U63
IRCU65	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu			C.U10
IRCU70	podawać pacjentowi leki i płyny			C.U20
IRCU87	układać pacjenta do badania obrazowego			C.U2
IRCU89	monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego			C.U67
IRCU95	unieruchamiać kończyny po urazie			C.U51

IRCU96	stabilizować i unieruchamiać kręgosłup	C.U52
--------	--	-------

Kompetencje społeczne (student jest gotów do):

IRE1 aktywnego słuchania i nawiązywania kontaktów interpersonalnych	III.1.3.1
skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	III.1.3.1
dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	III.1.3.2
samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej	III.1.3.3
holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Praktyki zawodowe:

1. Struktura, specyfika i hierarchia oddziału ortopedyczno – urazowego.
2. Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w oddziale ortopedyczno – urazowym.
3. Zasady bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego oraz profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych w oddziale ortopedyczno – urazowym.
4. Zasady aseptyki i antyseptyki w oddziale ortopedyczno – urazowym.
5. Zasady ułożenia pacjenta do badania obrazowego w zależności od stanu zdrowia i celu badania: RTG, USG, TK, MR.
6. Przeprowadzanie badania podmiotowego.
7. Przeprowadzanie wywiadu z pacjentem.
8. Zasady układania pacjenta w pozycji właściwej do stanu chorobowego lub odniesionych obrażeń.
9. Monitorowanie wydolności układu oddechowego.
10. Ocena czynności układu krążenia.
11. Monitorowanie akcji serca, oddechu, pomiar ciśnienia tętniczego, saturacja, kapnometria, kapnografia, pomiar temperatury w tym temperatury głębokiej, ocena czynności wydalniczej nerek – diureza.
12. Prowadzenie farmakoterapii i płynoterapii.
13. Leczenie przeciwbólowe. Skale nasilenia bólu.
14. Unieruchamianie kończyn po urazie.
15. Zabezpieczanie krwotoków.
16. Stabilizacja i unieruchomienie kręgosłupa.
17. Wykonywanie procedur medycznych pod nadzorem lekarza lub na jego zlecenie.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Umiejętności	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Kompetencje społeczne	Zaliczenie w Dzienniku praktyk

Kryteria oceniania.

Zgodnie z kryteriami określonymi w Dzienniku praktyk

A. Literatura podstawowa:

Literatura wskazana przez Opiekuna praktyk

B. Literatura uzupełniająca:

Brak

Kontakt

Nazwa przedmiotu PRAKTYKA – ODDZIAŁ PEDIATRII				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) Opiekun praktyki				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	-	-	-	2
praktyczne	praktyki śródroczne	50	2	
Rok / semestr	III / 6			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.				Odniesienie do standardu kształcenia.
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW1	zasady postępowania w najczęstszych chorobach dzieci, z uwzględnieniem odrębności uzależnionych od wieku			C.W1.
IRCW2	podstawowe normy rozwojowe badania przedmiotowego dziecka			C.W2.
IRCW3	wybrane choroby układu oddechowego, układu krążenia i przewodu pokarmowego oraz choroby neurologiczne u dzieci			C.W3.
IRCW4	najczęstsze choroby zakaźne wieku dziecięcego			C.W4.
IRCW5	odrębności morfologiczno-fizjologiczne poszczególnych narządów i układów organizmu w wieku rozwojowym			C.W5.
IRCW6	fizjologię i patofizjologię okresu noworodkowego			C.W6.
IRCW7	wybrane wady wrodzone i choroby uwarunkowane genetycznie			C.W7.
IRCW42	zasady monitorowania układu oddechowego i układu krążenia metodami nieinwazyjnymi			C.W63
IRCW71	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe			C.W25
IRCW122	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń			C.W54
Umiejętności (student potrafi):				
IRCUI1	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego w pediatrii			C.U1.
IRCUI2	postępować z dzieckiem w oparciu o znajomość symptomatologii najczęstszych chorób dziecięcych			C.U3.
IRCUI3	przeprowadzać badania przedmiotowe dziecka			C.U4.
IRCUI4	dostosowywać sposób postępowania do wieku dziecka			C.U5.
IRCUI5	prowadzić dokumentację medyczną w zakresie wykonywanych czynności			C.U19.
IRCUI28	stosować leczenie przeciwbólowe			C.U29

IRCU29	oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal	C.U30
IRCU31	monitorować czynności układu krążenia metodami nieinwazyjnymi	C.U14
IRCU70	podawać pacjentowi leki i płyny	C.U20
IRCU87	układać pacjenta do badania obrazowego	C.U2
IRCU89	monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego	C.U67

Kompetencje społeczne (student jest gotów do):

IRE1 aktywnego słuchania i nawiązywania kontaktów interpersonalnych	III.1.3.1
skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	III.1.3.1
dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	III.1.3.2
samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej	III.1.3.3
holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Praktyki zawodowe:

1. Struktura, specyfika i hierarchia oddziału pediatrii.
2. Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w oddziale pediatrii.
3. Zasady bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego oraz profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych w oddziale pediatrii.
4. Zasady aseptyki i antyseptyki w oddziale pediatrii.
5. Zasady ułożenia pacjenta do badania obrazowego w zależności od stanu zdrowia i celu badania.
6. Przeprowadzanie badania podmiotowego.
7. Przeprowadzanie wywiadu z pacjentem.
8. Zasady układania pacjenta w pozycji właściwej do stanu chorobowego lub odniesionych obrażeń.
9. Monitorowanie wydolności układu oddechowego.
10. Ocena czynności układu krążenia.
11. Prowadzenie farmakoterapii.
12. Leczenie przeciwbólowe. Skale nasilenia bólu.
13. Wykonywanie procedur medycznych pod nadzorem lekarza lub na jego zlecenie.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Umiejętności	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Kompetencje społeczne	Zaliczenie w Dzienniku praktyk

Kryteria oceniania.

Zgodnie z kryteriami określonymi w Dzienniku praktyk

A. Literatura podstawowa:

Literatura wskazana przez Opiekuna praktyk

B. Literatura uzupełniająca:

Brak

Kontakt

Nazwa przedmiotu PRAKTYKA – SZPITALNY ODDZIAŁ RATUNKOWY (SOR)				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) Opiekun praktyki				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	-	-	-	10
praktyczne	praktyki wakacyjne	168	6	
	praktyki śródroczne	100	4	
Rok / semestr	II / 4 – praktyki wakacyjne I i II / 2,3 – praktyki śródroczne			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.				Odniesienie do standardu kształcenia.
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW86	rodzaje terapii inwazyjnej stosowane w SOR			C.W80.
IRCW87	postępowanie w SOR w stanach zagrożenia w chorobach nowotworowych			C.W81.
IRCW88	procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia wewnętrznego, w szczególności takie jak: elektrostymulacja, kardiowersja, pierwotna przezskórna interwencja wieńcowa (Percutaneous coronary interwention, PCI), kontrapulsacja wewnątrzaoortalna (Intra-aortic balloon pump, IABP), dializa, sztuczna wentylacja i formy krążenia pozaustrojowego			C.W83.
IRCW89	wskazania do leczenia hiperbarycznego			C.W84.
IRCW90	zasady postępowania w SOR w przypadku zaburzenia równowagi kwasowo – zasadowej i wodno – elektrolitowej			C.W89.
IRCW91	zasady postępowania profilaktycznego zakażeń w SOR			C.W90.
IRCW92	zasady monitorowania stanu pacjenta w SOR			C.W91.
IRCW93	procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia urazowego stosowane w SOR			C.W92.
IRCW94	zasady postępowania w SOR w obrażeniach: czaszkowo – mózgowych, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej oraz w przypadku wstrząsu			C.W95.
IRCW95	procedurę kardiowersji elektrycznej i elektrostymulacji zewnętrznej			C.W96.
IRCW96	zasady cewnikowania pęcherza moczowego			C.W97.
IRCW97	procedurę zakładania sondy żołądkowej i płukania żołądka			C.W98.
IRCW98	zasady wysuwania podejrzenia i rozpoznawania śmierci mózgu			C.W104.
IRCW99	podstawowe techniki obrazowe			C.W105.
IRCW100	wskazania, przeciwwskazania i przygotowanie pacjentów do poszczególnych rodzajów badań obrazowych oraz przeciwwskazania do stosowania środków kontrastujących			C.W106.
Umiejętności (student potrafi):				
IRCW87	układać pacjenta do badania obrazowego			C.U2.

IRCU88	transportować pacjenta w warunkach wewnątrzszpitalnych	C.U61.								
IRCU89	monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego	C.U67.								
IRCU90	stosować procedury i zasady postępowania w SOR	-								
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):										
IRE1	aktywnego słuchania i nawiązywania kontaktów interpersonalnych	III.1.3.1								
	skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	III.1.3.1								
	dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	III.1.3.2								
	samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej	III.1.3.3								
	holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3								
	organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4								
	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5								
	dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5								
	kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6								
Treści programowe:										
Praktyki zawodowe:										
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zasady funkcjonowania Szpitalnego Oddziału Ratunkowego (SOR). 2. Rola ratownika medycznego podczas interwencji medycznej w SOR. 3. Organizacja stanowiska pracy ratownika medycznego na dyspozytorni oraz w salach: obserwacyjnej, zabiegowo – resuscytacyjnej, intensywnego nadzoru medycznego. 4. Zasady prowadzenia dokumentacji medycznej w SOR. 5. Sprzęt ratowniczy i leki będące na wyposażeniu Szpitalnego Oddziału Ratunkowego. 6. Procedury postępowania medycznego obowiązujące w SOR. 7. Zasady postępowania ratowniczego u chorych w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego. 8. Udział w zabiegach medycznych wykonywanych we wszystkich obszarach Szpitalnego Oddziału Ratunkowego. 9. Prowadzenie wywiadu z pacjentem. 10. Nagłe stany zagrożenia życia – rozpoznawanie, postępowanie. Procedury w SOR. 11. Ocena stanu chorego nieprzytomnego. 12. Asystowanie przy czynnościach wykonywanych na SOR. 13. Wykonywanie pod nadzorem czynności diagnostycznych, leczniczych i pielęgnacyjnych. 										
Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.										
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Rodzaj efektu</th> <th style="text-align: center;">Metoda weryfikacji</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Wiedza</td> <td>Zaliczenie w Dzienniku praktyk</td> </tr> <tr> <td>Umiejętności</td> <td>Zaliczenie w Dzienniku praktyk</td> </tr> <tr> <td>Kompetencje społeczne</td> <td>Zaliczenie w Dzienniku praktyk</td> </tr> </tbody> </table>			Rodzaj efektu	Metoda weryfikacji	Wiedza	Zaliczenie w Dzienniku praktyk	Umiejętności	Zaliczenie w Dzienniku praktyk	Kompetencje społeczne	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Rodzaj efektu	Metoda weryfikacji									
Wiedza	Zaliczenie w Dzienniku praktyk									
Umiejętności	Zaliczenie w Dzienniku praktyk									
Kompetencje społeczne	Zaliczenie w Dzienniku praktyk									
Kryteria oceniania.										
Zgodnie z kryteriami określonymi w Dzienniku praktyk										
A. Literatura podstawowa:										
Literatura wskazana przez Opiekuna praktyk										
B. Literatura uzupełniająca:										
Brak										

Kontakt

Nazwa przedmiotu PRAKTYKA – ZESPÓŁ RATOWNICTWA MEDYCZNEGO				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) Opiekun praktyki				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	-	-	-	8
praktyczne	praktyki wakacyjne	168	6	
	praktyki śródroczne	50	2	
Rok / semestr	I / 2 – praktyki wakacyjne III / 6 – praktyki śródroczne			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.				Odniesienie do standardu kształcenia.
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW19	problemy wynikające z niepełnosprawności i chorób przewlekłych			C.W8.
IRCW20	symptomatologię ogólną zaburzeń psychicznych i zasady ich klasyfikacji według głównych systemów klasyfikacyjnych			C.W9.
IRCW21	objawy najczęstszych chorób psychicznych, zasady ich diagnozowania i postępowania terapeutycznego			C.W10.
IRCW22	specyfikę zaburzeń psychicznych u dzieci, młodzieży i osób starszych			C.W11.
IRCW23	regulacje prawne dotyczące ochrony zdrowia psychicznego, ze szczególnym uwzględnieniem zasad przyjęcia do szpitala psychiatrycznego			C.W12.
IRCW24	rodzaje środków przymusu bezpośredniego i zasady ich stosowania w systemie ochrony zdrowia			C.W13.
IRCW25	leki stosowane w nagłych chorobach psychiatrycznych			C.W35.
IRCW26	mechanizmy, cele i zasady leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych			C.W107.
IRCW27	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania profilaktycznego w najczęstszych chorobach bakteryjnych, wirusowych, pasożytniczych i grzybicach, w tym zakażeniach pneumokokowych i meningokokowych, wirusowym zapaleniu wątroby, nabytym niedoborze odporności AIDS, sepsie i zakażeniach szpitalnych			C.W34.
IRCW28	przyczyny i rodzaje bólu w klatce piersiowej oraz jego diagnostykę			C.W26.
IRCW29	problematykę ostrego zespołu wieńcowego, zawału serca, nadciśnienia tętniczego, rozwarstwienia aorty, niewydolności krążenia, ostrego niedokrwienia kończyny, obrzęku płuc i zatokowości płucnej			C.W27.
IRCW30	zasady dekontaminacji personelu, poszkodowanych oraz sprzętu w czasie zdarzeń mnogich i masowych oraz katastrof			C.W21.
IRCW31	zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała doznanymi w czasie zdarzeń mnogich i masowych oraz katastrof			C.W82.

IRCW32	zagrożenia środowiskowe	C.W85.
IRCW33	rodzaje katastrof, procedury medyczne i działania ratunkowe podejmowane w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach, a także w zdarzeniach z wystąpieniem zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych lub nuklearnych	C.W86.
IRCW34	etyczne aspekty postępowania ratowniczego w zdarzeniach mnogich i masowych oraz katastrofach	C.W87.
IRCW35	mechanizmy działania podstawowych grup leków i leków podawanych samodzielnie przez ratownika medycznego	C.W18.
IRCW36	metody ograniczania bólu, ze szczególnym uwzględnieniem farmakoterapii dzieci	C.W19.
IRCW37	skale oceny bólu i możliwości wdrożenia leczenia przeciwbólowego przez ratownika medycznego	C.W20.
IRCW38	zasady aseptyki i antyseptyki	C.W51.
IRCW39	zasady zabezpieczania materiału biologicznego do badań	C.W52.
IRCW40	wskazania do podawania leków drogą dożylną, w tym przez porty naczyniowe, domięśniową, podskórną, dotchawiczą, doustną, doodbytniczą, wziewną i doszpikową oraz techniki tego podawania	C.W65.
IRCW41	zasady i metody pobierania krwi oraz zabezpieczania materiału do badań	-
IRCW42	zasady monitorowania układu oddechowego i układu krążenia metodami nieinwazyjnymi	C.W63
IRCW43	zasady wykonywania dostępu doszpikowego przy użyciu gotowego zestawu	C.W64
IRCW44	techniki zabiegów medycznych wykonywanych samodzielnie przez ratownika medycznego	C.W50.
IRCW45	wskazania do odsysania dróg oddechowych i techniki jego wykonywania	C.W57.
IRCW46	wskazania do przyrządowego i bezprzyrządowego przywracania drożności dróg oddechowych i techniki ich wykonywania	C.W58.
IRCW47	wskazania do podjęcia tlenoterapii biernej lub wentylacji zastępczej powietrzem lub tlenem, ręcznie lub mechanicznie – z użyciem respiratora i techniki ich wykonywania	C.W59.
IRCW48	wskazania do intubacji dotchawiczej w laryngoskopii bezpośredniej przez usta bez użycia środków zwiotczających i do prowadzenia wentylacji zastępczej oraz techniki ich wykonywania	C.W60.
IRCW49	wskazania do wykonania defibrylacji manualnej, zautomatyzowanej i półautomatycznej oraz techniki ich wykonania	C.W61.
IRCW50	wskazania do wykonania kaniulacji żył obwodowych kończyn górnych i dolnych oraz żyły szyjnej zewnętrznej, a także technikę jej wykonania	C.W62.
IRCW52	zastosowanie symulacji medycznej do nauczania procedur zabiegowych	C.W88.
IRCW53	wybrane skale oceny śpiączki oraz skale urazowe i rokownicze	C.W66.
IRCW54	mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia	C.W17.
IRCW55	zasady postępowania ratunkowego w przypadku pacjenta w stanie terminalnym	C.W16.
IRCW56	przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w najczęstszych problemach medycyny paliatywnej	C.W15.
IRCW57	metody oceny stanu odżywienia	C.W33.
IRCW58	zasady łańcucha przeżycia	C.W41.
IRCW59	przyczyny i objawy nagłego zatrzymania krążenia	C.W55.
IRCW60	objawy i rodzaje odmy płucnej	C.W70.
IRCW61	objawy krwaka opłucnej, wiotkiej klatki piersiowej i złamania żeber	C.W71.
IRCW62	procedury medyczne stosowane przez ratownika medycznego, w szczególności zaopatrywanie ran i oparzeń, tamowanie krwotoków, unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń oraz unieruchamianie kręgosłupa, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego, a także podawanie leków	C.W73.
IRCW63	zasady podejmowania działań zabezpieczających w celu ograniczenia skutków zdrowotnych zdarzenia	C.W74.
IRCW64	zasady segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej	C.W75.
IRCW65	rodzaje obrażeń ciała, ich definicje oraz zasady kwalifikacji do centrum urazowego i centrum urazowego dla dzieci	C.W93.
IRCW69	zasady prowadzenia podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo – oddechowej u osób dorosłych i dzieci	C.W56.
IRCW70	zasady badania podmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych	C.W24.
IRCW71	zasady badania przedmiotowego w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynno-	C.W25.

	ści ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe	
IRCW72	zasady udzielania pierwszej pomocy pacjentom nieurazowym	C.W42.
IRCW73	zasady ewakuacji poszkodowanych z pojazdu	C.W43.
IRCW74	zasady udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków	C.W44.
IRCW75	zasady i technikę wykonywania opatrunków	C.W45.
IRCW76	zasady przygotowywania do zabiegów medycznych w stanach zagrożenia życia	C.W46.
IRCW77	zasady postępowania przedszpitalnego w stanach zagrożenia w chorobach nowotworowych i hematologicznych, zaburzeniach układu krzepnięcia, zespole wykrzepiania wewnątrznaczyniowego i ostrej białaczce	C.W23.
IRCW78	techniki przygotowania pacjenta do transportu i opieki medycznej podczas transportu	C.W76.
IRCW79	techniki przyjęcia porodu nagłego w warunkach pozaszpitalnych	C.W77.
IRCW80	postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci	C.W78.
IRCW81	rodzaje terapii inwazyjnej stosowane w ramach postępowania przedszpitalnego	C.W79.
IRCW82	zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała	C.W82.
IRCW83	zasady postępowania przedszpitalnego w przypadku zaburzenia równowagi kwasowo- zasadowej i wodno – elektrolitowej	C.W89.
IRCW84	procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia urazowego stosowane w ramach postępowania przedszpitalnego	C.W92.
IRCW85	zasady postępowania przedszpitalnego w obrażeniach: czaszkowo – mózgowych, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej oraz w przypadku wstrząsu	C.W95
IRCW101	stany zagrożenia zdrowotnego w ginekologii i położnictwie	C.W101
IRCW111	wybrane stany nagłe okulistyczne i zasady postępowania przedszpitalnego w tym zakresie	C.W99.
IRCW112	wybrane stany nagłe laryngologiczne i zasady postępowania przedszpitalnego w tym zakresie	C.W100.
IRCW113	wybrane stany nagłe urologiczne i zasady postępowania przedszpitalnego w tym zakresie	-
IRCW118	zasady postępowania z pacjentem z założonym cewnikiem zewnętrznym	C.W47.
IRCW119	zasady wykonywania toalety drzewa oskrzelowego u pacjenta zaintubowanego	C.W48.
IRCW120	zasady wykonywania toalety u pacjenta z założoną rurką tracheostomijną i pielęgnacji tracheostomii	C.W49.
IRCW121	zasady oceny stanu pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania i podjęcia albo odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych, w tym w przypadku rozpoznania zgonu	C.W53
IRCW122	wskazania do układania pacjenta w pozycji właściwej dla jego stanu lub odniesionych obrażeń	C.W54.
IRCW123	technikę oznaczania stężeń parametrów krytycznych	C.W72.

Umiejętności (student potrafi):

IRCU14	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego w chorobach psychicznych	C.U1.
IRCU15	przeprowadzać badanie pacjenta z chorobami psychicznymi, z uwzględnieniem wieku pacjenta	C.U4.
IRCU16	podawać pacjentowi leki stosowane w chorobach psychicznych	C.U20.
IRCU17	stosować przepisy prawa dotyczące osób z chorobami psychicznymi	-
IRCU18	oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego w chorobach zakaźnych	C.U1.
IRCU19	przeprowadzić badanie przedmiotowe pacjenta z chorobami zakaźnymi	C.U4.
IRCU20	podawać pacjentowi leki stosowane w chorobach zakaźnych	C.U20.
IRCU24	podjąć właściwe działania ratunkowe podczas zdarzeń mnogich i masowych oraz katastrof	-
IRCU25	podjąć działania w zakresie dekontaminacji, transportu i ewakuacji pacjenta z obszaru katastrofy	-
IRCU26	podjąć właściwe działania w czasie skażeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych i nuklearnych	-
IRCU27	przeprowadzać analizę ewentualnych działań niepożądanych poszczególnych leków oraz interakcji między nimi	C.U16.
IRCU28	stosować leczenie przeciwbólowe	C.U29.
IRCU29	oceniać stopień nasilenia bólu według znanych skal	C.U30.

IRCU30	szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych i w różnych stanach klinicznych	C.U36.
IRCU31	monitorować czynności układu krążenia metodami nieinwazyjnymi	C.U14.
IRCU32	oceniać i opisywać stan somatyczny i psychiczny pacjenta	C.U15.
IRCU33	oznaczać stężenie glukozy z użyciem glukometru	C.U21.
IRCU34	pobierać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych	C.U50.
IRCU35	wykonywać dostęp doszpikowy przy użyciu gotowego zestawu	C.U49.
IRCU36	podawać leki metodami standardowymi i alternatywnymi	C.U20.
IRCU37	przywracać drożność dróg oddechowych metodami bezprzyrządowymi	C.U39.
IRCU38	przyrządowo udrażniać drogi oddechowe metodami nadgłośniowymi	C.U40.
IRCU39	wykonywać intubację dotchawiczą w laryngoskopii bezpośredniej i pośredniej	C.U41.
IRCU40	wykonywać konikopunkcję	C.U42.
IRCU41	wdrażać tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomagać oddech	C.U43.
IRCU42	stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki, zaopatrzyć prostą ranę, zakładać i zmieniać jałowy opatrunek chirurgiczny	C.U44.
IRCU43	przewodzą w wentylację zastępczą z użyciem worka samorozprężalnego i respiratora transportowego	C.U45.
IRCU44	wykonywać defibrylację elektryczną z użyciem defibrylatora manualnego i zautomatyzowanego	C.U46.
IRCU45	tamować krwotoki zewnętrzne	C.U51.
IRCU46	przewodzą dokumentację medyczną w zakresie wykonywanych czynności, w tym w przypadku zgonu pacjenta, urodzenia dziecka martwego i odstąpienia od medycznych czynności ratunkowych	C.U19.
IRCU47	identyfikować na miejscu zdarzenia sytuację narażenia na czynniki szkodliwe i niebezpieczne	C.U25.
IRCU48	rozpoznawać stan zagrożenia życia u pacjenta po przeszczepie narządu	C.U31.
IRCU49	rozpoznawać toksydromy	C.U34.
IRCU50	oceniać wskazania do transportu pacjenta do ośrodka toksykologicznego, hiperbarycznego, replantacyjnego i kardiologii inwazyjnej oraz centrum leczenia oparzeń, centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci	C.U35.
IRCU51	wdrażać odpowiednie postępowanie w odmie opłucnowej zagrażającej życiu	C.U53.
IRCU52	decydować o niepodejmowaniu resuscytacji krążeniowo – oddechowej lub o odstąpieniu od jej przeprowadzenia	C.U56.
IRCU53	rozpoznawać pewne znamiona śmierci	C.U57.
IRCU54	dokonywać segregacji medycznej przedszpitalnej pierwotnej i wtórnej oraz segregacji szpitalnej	C.U58.
IRCU55	działać zespołowo, udzielając pomocy w trudnych warunkach terenowych w dzień i w nocy oraz w warunkach znacznego obciążenia fizycznego i psychicznego	C.U59.
IRCU56	identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego	C.U62.
IRCU57	identyfikować zagrożenia obrażeń: czaszkowo – mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy	C.U63.
IRCU58	identyfikować wskazania do transportu do centrum urazowego lub centrum urazowego dla dzieci i zgłaszać obecność kryteriów kwalifikacji kierownikowi zespołu urazowego lub kierownikowi zespołu urazowego dziecięcego	C.U64.
IRCU59	przewodzą podstawowe i zaawansowane czynności resuscytacyjne u osób dorosłych, dzieci, niemowląt i noworodków, z uwzględnieniem prawidłowego zastosowania urządzeń wspomagających resuscytację (urządzenia do kompresji klatki piersiowej, respiratora)	C.U38.
IRCU60	oceniać stan pacjenta w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych	C.U1.
IRCU61	przeprowadzać badanie przedmiotowe pacjenta w zakresie niezbędnym do prowadzenia medycznych czynności ratunkowych i udzielania świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe	C.U4.
IRCU62	przeprowadzać wywiad medyczny z pacjentem dorosłym w zakresie niezbędnym do podjęcia medycznych czynności ratunkowych	C.U7.
IRCU63	oceniać stan świadomości pacjenta	C.U8.
IRCU64	układać pacjenta w pozycji właściwej dla rodzaju choroby lub odniesionych obrażeń	C.U9.
IRCU65	przeprowadzać badanie fizykalne pacjenta dorosłego w zakresie niezbędnym do ustalenia jego stanu	C.U10.

IRCU66	monitorować czynności układu oddechowego z uwzględnieniem pulsoksymetrii, kapnometrii i kapnografii	C.U11.
IRCU67	interpretować wyniki badań pacjenta z przewlekłą niewydolnością oddechową	C.U12.
IRCU68	wykonywać elektrokardiogram i interpretować go w podstawowym zakresie	C.U13.
IRCU69	monitorować stan pacjenta metodami nieinwazyjnymi	C.U18.
IRCU70	podawać pacjentowi leki i płyny	C.U20.
IRCU71	zakładać zgłębnik dożołądkowy	C.U22.
IRCU72	zakładać cewnik do pęcherza moczowego	C.U23.
IRCU73	przygotowywać pacjenta do transportu	C.U26.
IRCU74	identyfikować błędy i zaniedbania w praktyce ratownika medycznego	C.U27.
IRCU75	monitorować stan pacjenta podczas czynności medycznych i transportowych	C.U28.
IRCU76	monitorować czynności życiowe pacjenta podczas badania diagnostycznego	C.U32.
IRCU77	interpretować wyniki podstawowych badań toksykologicznych	C.U33.
IRCU78	wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby	C.U37.
IRCU79	wykonywać kardiowersję i elektrostymulację zewnętrzną serca	C.U47.
IRCU80	stosować skale ciężkości obrażeń	C.U54.
IRCU81	zaopatrywać krwawienie zewnętrzne	C.U60.
IRCU82	wdrażać postępowanie ratunkowe w przypadku obrażeń czaszkowo – mózgowych, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn, kręgosłupa i rdzenia kręgowego oraz miednicy	C.U63.
IRCU83	wykonywać procedury medyczne pod nadzorem lub na zlecenie lekarza	C.U65.
IRCU84	dostosowywać postępowanie ratunkowe do stanu pacjenta	C.U66.
IRCU85	transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych i międzyszpitalnych	C.U61
IRCU86	stosować poznane procedury przedszpitalne	-
IRCU91	oceniać stan noworodka w skali APGAR	C.U6.
IRCU92	przyjmować poród nagły w warunkach pozaszpitalnych	C.U55.
IRCU100	zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe w stanach nagłych okulistycznych	-
IRCU101	zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe w stanach nagłych laryngologicznych	-
IRCU102	zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe w stanach nagłych urologicznych	-
IRCU103	wykorzystać w praktyce wiedzę z zakresu medycyny sądowej	-
IRCU104	zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby tropikalnej	-
IRCU105	wykorzystać w praktyce wiedzę z zakresu medycyny taktycznej	-
IRCU106	samodzielnie przygotować się do egzaminu dyplomowego	-

Kompetencje społeczne (student jest gotów do):

IRE1 aktywnego słuchania i nawiązywania kontaktów interpersonalnych	III.1.3.1
skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem	III.1.3.1
dostrzegania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta	III.1.3.2
samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej	III.1.3.3
holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Praktyki zawodowe:

1. Zasady funkcjonowania i organizacja pracy zespołów ratownictwa medycznego.

2. Specyfika pracy dyspozytora medycznego.
3. Zasady przyjmowanie wezwań pod nadzorem dyspozytora medycznego.
4. Dokumentacja medyczna prowadzona przez zespoły ratownictwa medycznego i u dysponenta zespołów ratownictwa medycznego.
5. Sprzęt ratowniczy oraz leki będące na wyposażeniu ambulansów.
6. Specyfika pracy ratownika medycznego podczas wyjazdowych interwencji ambulansów.
7. Medyczne czynności ratunkowe wykonywane u osób w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego
8. Wykonywanie zabiegów ratowniczych w wybranych sytuacjach wobec poszkodowanego/ chorego.
9. Udział w wyjazdach interwencyjnych.
10. Uczestniczenie w czynnościach wykonywanych przez ratowników medycznych.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Umiejętności	Zaliczenie w Dzienniku praktyk
Kompetencje społeczne	Zaliczenie w Dzienniku praktyk

Kryteria oceniania.

Zgodnie z kryteriami określonymi w Dzienniku praktyk

A. Literatura podstawowa:

Literatura wskazana przez Opiekuna praktyk

B. Literatura uzupełniająca:

Brak

Kontakt

Nazwa przedmiotu PRAWO MEDYCZNE				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Katarzyna Ziejka				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, dyskusja, praca w grupach, analiza przypadku	30	3	3
praktyczne	-	0	0	
Rok / semestr	I / 1			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRBW24 prawne i organizacyjnej uwarunkowania wykonywania zawodu ratownika medycznego, z uwzględnieniem miejsca zatrudnienia i pełnionej funkcji			B.W17	
IRBW25 aspekty prawne, organizacyjne i społeczne związane z przeszczepianiem tkanek, komórek i narządów			B.W23	
IRBW26 przepisy prawa dotyczące ratownictwa medycznego, w tym zasady odpowiedzialności cywilnej, karnej oraz zawodowej ratownika medycznego			B.W24	
IRBW27 strukturę i organizację systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne			B.W25	
IRBW28 regulacje prawne dotyczące żywności i żywienia, higieny środowiska, higieny pracy, higieny dzieci i młodzieży			B.W30	
IRBW29 regulacje prawne w zakresie chorób zakaźnych			B.W31	
IRBW30 zadania nadzoru sanitarno-epidemiologicznego i Państwowej Inspekcji Sanitarnej			B.W38	
IRBW31 prawne uwarunkowania zarządzania kryzysowego			B.W43	
Umiejętności (student potrafi):				
IRBU12 dbać o bezpieczeństwo własne, pacjentów, otoczenia i środowiska, przestrzegając zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów i zasad regulujących postępowanie w przypadku różnych rodzajów zagrożeń			B.U3	
IRBU13 przestrzegać praw pacjenta			B.U6	

IRBU14 wykonywać czynności z zakresu ratownictwa medycznego i udzielać świadczeń zdrowotnych z zachowaniem regulacji prawnych dotyczących wykonywania zawodu ratownika medycznego	B.U20
---	-------

Kompetencje społeczne (student jest gotów do):

IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
---	-----------

Treści programowe:

1. Wprowadzenie do prawa - dziedzina, prawa, system prawa, podmioty prawa, stosowanie prawa, źródła prawa, wykładnia prawa, przepis a norma.
2. Podstawy prawa pracy (świadczenia przysługujące pracownikowi, obowiązki pracownika i pracodawcy).
3. Prawa człowieka (polskie i międzynarodowe akty prawne - rozwój praw człowieka, podział, rodzaj praw i obowiązków obywatela).
4. Prawa pacjenta.
5. Prawa dziecka.
6. Zasady wykonywania zawodu ratownika medycznego w Polsce i krajach UE, odpowiedzialność i samorządność zawoda.
7. Przepisy prawne dotyczące zakładów opieki zdrowotnej oraz ubezpieczeń zdrowotnych.
8. Prawne aspekty transplantologii.
9. Elementy prawa cywilnego, karnego handlowego mającego zastosowanie w pracy ratownika medycznego.
10. Zasady odpowiedzialności cywilnej, karnej i zawodowej ratownika medycznego.
11. Organizacja systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne.
12. Przepisy prawa dotyczące chorób zakaźnych.
13. Organizacja nadzoru sanitarno-epidemiologicznego.
14. Regulacje prawne dotyczące żywności i żywienia, higieny środowiska, higieny pracy, higieny dzieci i młodzieży.
15. Prawne uwarunkowania zarządzania kryzysowego.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRBW24	Test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRBW25	Test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRBW26	Test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRBW27	Test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRBW28	Test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRBW29	Test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRBW30	Test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRBW31	Test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRBU12	Dwa kazusy
Umiejętności	IRBU13	Dwa kazusy
Umiejętności	IRBU14	Dwa kazusy
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie samooceny

Kryteria oceniania.

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Warunki zaliczenia kazusów:

Opanowanie całego materiału programowego, powiązanie wiedzy w logiczny układ, wyjaśnianie zjawisk oraz rozumienie związków między nimi, umiejętne wykorzystanie wiadomości, posługiwanie się poprawnym językiem i terminologią – bdb.

Opanowanie materiału programowego w znacznym stopniu, powiązanie wiedzy w logiczny układ, posługiwanie się poprawnym językiem i terminologią – db.

Opanowanie materiału programowego w podstawowym zakresie, wiedza niepowiązana logicznie, nieporadny styl, trudności w formułowaniu odpowiedzi i posługiwaniu się terminologią – dst.

Opanowanie materiału programowego poniżej podstawowego zakresu, brak powiązania wiedzy w logiczny układ, nieumiejęt-

ność wyjaśniania zjawisk, liczne błędy i duże trudności w formułowaniu odpowiedzi i posługiwaniu się terminologią – ndst.

A. Literatura podstawowa:

1. Balicki M.: Prawa pacjenta – wybrane zagadnienia. Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa 1996
2. Paździoch S.: Prawo zdrowia publicznego. Zarys problematyki. Zdrowie i Zarządzanie, Kraków 2004
3. Nowacki J., Tobor Z.: Wstęp do prawoznawstwa. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1993
4. Fiutak A.: Prawo w medycynie, C.H. Beck 2011
5. Konstytucja RP
6. Kodeks pracy (aktualny)
7. Wybrane akty prawne krajowe i międzynarodowe wskazane przez prowadzącego

B. Literatura uzupełniająca:

1. Kuźniar R.: Prawa człowieka. Prawo, instytucje, stosunki międzynarodowe. Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2002
2. Karkowska D.: Prawa pacjenta. Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 2004

Kontakt

Nazwa przedmiotu PROCEDURY RATUNKOWE PRZEDSZPITALNE				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Przemysław Wołoszyn, mgr Rafał Śledziński, mgr Przemysław Hońko				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej,				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	20	1,3	4
praktyczne	ćwiczenia audytorjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	75	2,7	
Rok / semestr	II /3			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW77 zasady postępowania przedszpitalnego w stanach zagrożenia w chorobach nowotworowych i hematologicznych, zaburzeniach układu krzepnięcia, zespole wykrzepiania wewnątrznaczyniowego i ostrej białaczce			C.W23	
IRCW78 techniki przygotowania pacjenta do transportu i opieki medycznej podczas transportu			C.W76	
IRCW79 techniki przyjęcia porodu nagłego w warunkach pozaszpitalnych			C.W77	
IRCW80 postępowanie przedszpitalne w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u osób dorosłych i dzieci			C.W78	
IRCW81 rodzaje terapii inwazyjnej stosowane w ramach postępowania przedszpitalnego			C.W79	
IRCW82 zasady transportu pacjentów z obrażeniami ciała			C.W82	
IRCW83 zasady postępowania przedszpitalnego w przypadku zaburzenia równowagi kwasowo- zasadowej i wodno – elektrolitowej			C.W89	
IRCW84 procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia urazowego stosowane w ramach postępowania przedszpitalnego			C.W92	
IRCW85 zasady postępowania przedszpitalnego w obrażeniach: czaszkowo – mózgowych, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej oraz w przypadku wstrząsu			C.W95	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCW85 transportować pacjenta w warunkach przedszpitalnych i międzyszpitalnych			C.U61	

IRCU86 stosować poznane procedury przedszpitalne	-
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):	
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej	III.1.3.3
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
IRE6 organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6
Treści programowe:	
<p>Zajęcia teoretyczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zasady postępowania przedszpitalnego w wybranych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego u chorego z zachowanymi funkcjami życiowymi z uwzględnieniem poszkodowanego po urazie. 2. Wsparcie psychiczne chorego. Zapewnienie komfortu termicznego chorego oraz ułożenie go w optymalnej dla niego pozycji. Zasady tamowania krwotoku zewnętrznego oraz unieruchamiania kończyn. 3. Rozpoznawanie i leczenie przedszpitalne stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego u poszkodowanego na podstawie przeprowadzonego badania urazowego oraz wywiadu medycznego. Charakterystyka obrażeń i towarzyszących im objawów w podziale na poszczególne partie ciała i układy narządów. 4. Unieruchomienie poszkodowanego po urazie. Standard postępowania przedszpitalnego w przypadku podejrzenia urazu w odcinku szyjnym kręgosłupa. 5. Terapie inwazyjne stosowane w ramach procedur przedszpitalnych. 6. Ewakuacja i transport poszkodowanego po urazie z uwzględnieniem organizacji i zastosowania transportu prowizorycznego. Prawidłowy sposób przekazywania poszkodowanego, informacji o nim oraz o podjętych medycznych czynnościach ratunkowych personelowi podmiotów leczniczych, z uwzględnieniem prawidłowo wypełnionej dokumentacji medycznej. 7. Zasady transportu poszkodowanego. 8. Tlenoterapia i nebulizacja. <p>Zajęcia praktyczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Postępowanie przedszpitalne w wybranych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego (w chorobach nowotworowych i hematologicznych, zaburzeniach układu krzepnięcia, zespole wykrzepiania wewnątrznaczyniowego i ostrej białaczce) 2. Układanie pacjenta w optymalnej dla niego pozycji. Tamowanie krwotoku zewnętrznego oraz unieruchamianie kończyn. 3. Zaburzenia równowagi kwasowo- zasadowej i wodno – elektrolitowej. 4. Zaopatrywanie obrażeń. Tamowanie krwotoków z kończyn, tułowia i okolic stawów 5. Unieruchomienie poszkodowanego po urazie. 6. Terapie inwazyjne stosowane w ramach procedur przedszpitalnych. 7. Obrażenia czaszkowo – mózgowo, kręgosłupa i rdzenia kręgowego – procedury przedszpitalne. 8. Obrażenia kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej – procedury przedszpitalne. 9. Postępowanie w przypadku wstrząsu. 10. Ewakuacja i transport poszkodowanego po urazie z uwzględnieniem organizacji i zastosowania transportu prowizorycznego. 11. Transport w warunkach międzyszpitalnych. 12. Prowadzenie dokumentacji medycznej. 	

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW77	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW78	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW79	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW80	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW81	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW82	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW83	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW84	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW85	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRCU85	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU86	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE6	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5];
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową

Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPiP Warszawa

Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów
----

A. Literatura podstawowa:

1. Flake F., Runggaldier K.: Ratownictwo medyczne: procedury od A do Z, (red. wyd. pol. Maślanka M.), Wydawnictwo Medyczne Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2012
2. Guła P., Machała W.: Postępowanie przedszpitalne w obrażeniach ciała. PZWL, Warszawa 2015
3. Ustawa o Polskim Ratownictwie Medycznym
4. Wytyczne resuscytacji

B. Literatura uzupełniająca:

1. Mitreğa K.A., Krzemiński T.F.: Farmakologia i farmakoterapia dla ratowników medycznych. Elsevier Urban & Partner, 2017
2. Kleszczyński J., Zawadzki M.: Leki w ratownictwie medycznym. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2017
3. Plantz SH, Wipfler EJ, Jakubaszko J (red. wyd. pol.): NMS: Medycyna Ratunkowa. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2008.
4. Gaszyński W.: Intensywna terapia i medycyna ratunkowa. PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2019.

Kontakt

Nazwa przedmiotu PROCEDURY RATUNKOWE WEWNĄTRZSZPITALNE				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Andrzej Czerniewski, mgr Grzegorz Łuński				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej,				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	35	2,25	
Rok / semestr	II / 3			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW86 rodzaje terapii inwazyjnej stosowane w SOR			C.W80	
IRCW87 postępowanie w SOR w stanach zagrożenia w chorobach nowotworowych			C.W81	
IRCW88 procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia wewnętrznego, w szczególności takie jak: elektrostymulacja, kardiowersja, pierwotna przezskórna interwencja wieńcowa (Percutaneous coronary interwention, PCI), kontrapulsacja wewnątrzaoortalna (Intra-aortic balloon pump, IABP), dializa, sztuczna wentylacja i formy krążenia pozaustrojowego			C.W83	
IRCW89 wskazania do leczenia hiperbarycznego			C.W84	
IRCW90 zasady postępowania w SOR w przypadku zaburzenia równowagi kwasowo – zasadowej i wodno – elektrolitowej			C.W89	
IRCW91 zasady postępowania profilaktycznego zakażeń w SOR			C.W90	
IRCW92 zasady monitorowania stanu pacjenta w SOR			C.W91	
IRCW93 procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia urazowego stosowane w SOR			C.W92	
IRCW94 zasady postępowania w SOR w obrażeniach: czaszkowo – mózgowych, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej oraz w przypadku wstrząsu			C.W95	
IRCW95 procedurę kardiowersji elektrycznej i elektrostymulacji zewnętrznej			C.W96	

IRCW96 zasady cewnikowania pęcherza moczowego	C.W97
IRCW97 procedurę zakładania sondy żołądkowej i płukania żołądka	C.W98
IRCW98 zasady wysuwania podejrzenia i rozpoznawania śmierci mózgu	C.W104
IRCW99 podstawowe techniki obrazowe	C.W105
IRCW100 wskazania, przeciwwskazania i przygotowanie pacjentów do poszczególnych rodzajów badań obrazowych oraz przeciwwskazania do stosowania środków kontrastujących	C.W106
Umiejętności (student potrafi):	
IRCU87 układać pacjenta do badania obrazowego	C.U2
IRCU88 transportować pacjenta w warunkach wewnątrzszpitalnych	C.U61
IRCU89 monitorować stan pacjenta podczas badania obrazowego	C.U67
IRCU90 stosować procedury i zasady postępowania w SOR	-
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):	
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej	III.1.3.3
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
IRE6 organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6
Treści programowe:	
Zajęcia teoretyczne:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia wewnętrznego (PCI, IABP i inne). 2. Procedury specjalistyczne w stanach nagłych pochodzenia urazowego. 3. Rodzaje terapii inwazyjnej stosowane w SOR. 4. Profilaktyka zakażeń w SOR. 5. Zasady monitorowania pacjenta w SOR. 6. Zasady postępowania w SOR w obrażeniach: czaszkowo – mózgowych, kręgosłupa i rdzenia kręgowego, kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej oraz w przypadku wstrząsu. 7. Zasady cewnikowania pęcherza. 8. Zasady zakładania sondy żołądkowej i płukania żołądka. 9. Techniki obrazowe i procedury ich wykonywania. 10. Drobne zabiegi chirurgiczne- zadania ratownika. 	
Zajęcia praktyczne:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Postępowanie w stanach nagłych pochodzenia wewnętrznego. 2. Postępowanie w stanach nagłych pochodzenia urazowego. 3. Układanie pacjenta do badania obrazowego. 4. Monitorowanie pacjenta podczas badania obrazowego. 5. Zaburzenia równowagi kwasowo- zasadowej i wodno – elektrolitowej – postępowanie w SOR. 6. Terapie inwazyjne stosowane w ramach procedur szpitalnych. 	

7. Cewnikowanie pęcherza, zakładanie sondy żołądkowej, płukanie żołądka.
8. Obrażenia czaszkowo – mózgowo, kręgosłupa i rdzenia kręgowego – postępowanie w SOR.
9. Obrażenia kończyn, jamy brzusznej i klatki piersiowej – postępowanie w SOR.
10. Segregacja medyczna (TRIAGE) szpitalna.
11. Transport w warunkach wewnątrzszpitalnych.
12. Prowadzenie dokumentacji medycznej.
13. Analiza dokumentacji medycznej.
14. Zakładanie zgłębnika dożołądkowego.
15. Zakładanie cewnika.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW86	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW87	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW88	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW89	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW90	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW91	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW92	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW93	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW94	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW95	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW96	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW97	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW98	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW99	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW100	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRCU87	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU88	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU89	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU90	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE6	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5];
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastano-	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno

		wieniu	
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Ustawa o Państwowym Ratownictwie Medycznym
2. Wytoczne resuscytacji krążeniowo-oddechowej. ERC-PRR
3. Ładny J. R., Wojewódzka M. (red.): Medycyna Ratunkowa w pytaniach i odpowiedziach. Medipage 2016
4. Gula P, Machała W.: Postępowanie w obrażeniach ciała w praktyce SOR. PZWL, Warszawa 2015

B. Literatura uzupełniająca:

5. Mitreęga K.A., Krzemiński T.F.: Farmakologia i farmakoterapia dla ratowników medycznych. Elsevier Urban & Partner, 2017
6. Kleszczyński J., Zawadzki M.: Leki w ratownictwie medycznym. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2017
7. Plantz SH, Wipfler EJ, Jakubaszko J (red. wyd. pol.): NMS: Medycyna Ratunkowa. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2008.
8. Gaszyński W.: Intensywna terapia i medycyna ratunkowa. PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2019.

Kontakt

Nazwa przedmiotu PRZYGOTOWANIE DO EGZAMINU DYPLOMOWEGO				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Przemysław Wołoszyn, dr Andrzej Czerniewski, mgr Przemysław Hońko, dr Rafał Śledziński				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	-	-	-	5
praktyczne	ćwiczenia audytorijne, dyskusja	90	5	
Rok / semestr	II i III / 4,5,6			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW117 zakres merytoryczny egzaminu dyplomowego oraz zasady jego przeprowadzenia			-	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCUI06 samodzielnie przygotować się do egzaminu dyplomowego			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
Treści programowe:				
Zajęcia praktyczne:				
Przedstawienie zakresu egzaminu dyplomowego i warunków jego przeprowadzenia. Samodzielna ocena posiadanej wiedzy i umiejętności. Systematyzowanie wiedzy z poszczególnych modułów.				
Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.				
Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji		
Wiedza	IRCW117	Zaliczenie pisemne, test		
Umiejętności	IRCUI06	Zaliczenie pisemne, test		
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji		

Kryteria oceniania.

Warunki zaliczenia (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

A. Literatura podstawowa:

Literatura wskazana przez prowadzącego

B. Literatura uzupełniająca:

Kontakt

Nazwa przedmiotu PSYCHIATRIA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) lek med. Rafał Łuczak, mgr Katarzyna Rubaj, mgr Adriana Pilarska				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej,				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	45	2,25	
Rok / semestr	I i II / 2,3			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW19 problemy wynikające z niepełnosprawności i chorób przewlekłych			C.W8	
IRCW20 symptomatologię ogólną zaburzeń psychicznych i zasady ich klasyfikacji według głównych systemów klasyfikacyjnych			C.W9	
IRCW21 objawy najczęstszych chorób psychicznych, zasady ich diagnozowania i postępowania terapeutycznego			C.W10	
IRCW22 specyfikę zaburzeń psychicznych u dzieci, młodzieży i osób starszych			C.W11	
IRCW23 regulacje prawne dotyczące ochrony zdrowia psychicznego, ze szczególnym uwzględnieniem zasad przyjęcia do szpitala psychiatrycznego			C.W12	
IRCW24 rodzaje środków przymusu bezpośredniego i zasady ich stosowania w systemie ochrony zdrowia			C.W13	
IRCW25 leki stosowane w nagłych chorobach psychiatrycznych			C.W35	
IRCW26 mechanizmy, cele i zasady leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych			C.W107	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU14 oceniać stan pacjenta w celu ustalenia sposobu postępowania ratunkowego w chorobach psychicznych			C.U1	
IRCU15 przeprowadzać badanie pacjenta z chorobami psychicznymi, z uwzględnieniem wieku pacjenta			C.U4	
IRCU16 podawać pacjentowi leki stosowane w chorobach psychicznych			C.U20	

IRCU17 stosować przepisy prawa dotyczące osób z chorobami psychicznymi	-
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):	
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

1. Elementy psychopatologii ogólnej i szczegółowej. Ogólne wskazówki dotyczące oceny stanu psychicznego.
2. Najczęstsze choroby psychiczne, diagnoza, postępowanie terapeutyczne.
3. Ostre zaburzenia psychiczne. Zaburzenia świadomości i dezorientacja zaburzenia ruchowe.
4. Zasady postępowania z pacjentami z zaburzeniami spostrzegania (omamy) i zaburzeniami myślenia (urojenia).
5. Różnicowanie zespołów czynnościowych od zespołów „organicznych”.
6. Zaburzenia dysocjacyjne pod postacią somatyczną.
7. Sytuacje traumatyczne, wypadkowe, urazowe – ocena świadomości, stanu emocjonalnego oraz funkcji poznawczych.
8. Zaburzenia nerwicowe pod postacią somatyczną. Zaburzenia somatyzacyjne. Zaburzenia hipochondryczne. Zaburzenia autonomiczne występujące pod postacią somatyczną. Uporczywe bóle psychogenne.
9. Zaburzenia psychiczne występujące wśród dzieci i młodzieży.
10. Rodzaje badań diagnostycznych w chorobach psychiatrycznych.
11. Zagadnienia etyczne i prawne postępowania wobec chorego psychicznie. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.
12. Problemy wynikające z niepełnosprawności i chorób przewlekłych.
13. Klasyfikacje zaburzeń psychicznych.
14. Uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

Zajęcia praktyczne:

1. Wywiad, ocena stanu somatycznego i psychicznego.
2. Ocena objawów psychopatologicznych u wybranych schorzeniach psychiatrycznych.
3. Rozpoznanie i postępowanie w stanach nagłych w psychiatrii.
4. Udział w procesie zdrowienia pacjenta z zaburzeniami psychicznymi.
5. Zastosowanie przymusu bezpośredniego.
6. Zapoznanie się z dokumentacją medyczną.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW19	Egzamin ustny
Wiedza	IRCW20	Egzamin ustny
Wiedza	IRCW21	Egzamin ustny
Wiedza	IRCW22	Egzamin ustny
Wiedza	IRCW23	Egzamin ustny
Wiedza	IRCW24	Egzamin ustny
Wiedza	IRCW25	Egzamin ustny
Wiedza	IRCW26	Egzamin ustny
Umiejętności	IRCU14	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU15	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU16	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU17	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału

		łu w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Opanowanie całego materiału programowego, powiązanie wiedzy w logiczny układ, wyjaśnianie zjawisk oraz rozumienie związków między nimi, posługiwanie się poprawnym językiem i terminologią – bdb.

Opanowanie materiału programowego w znacznym stopniu, powiązanie wiedzy w logiczny układ, posługiwanie się poprawnym językiem i terminologią – db.

Opanowanie materiału programowego w podstawowym zakresie, wiedza niepowiązana logicznie, nieporadny styl, trudności w formułowaniu odpowiedzi i posługiwaniu się terminologią – dst.

Opanowanie materiału programowego poniżej podstawowego zakresu, brak powiązania wiedzy w logiczny układ, nieumiejętność wyjaśniania zjawisk, liczne błędy i duże trudności w formułowaniu odpowiedzi i posługiwaniu się terminologią – ndst.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową

Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa

Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów

Ocena dobra: 10 – 8 punktów

Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów

Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów

A. Literatura podstawowa:

1. Bilikiewicz A., Dąbrowski S., Bogusław H.: Psychiatria. PZWL 2009
2. Jaracz J, Patrzala A.: Psychiatria w praktyce ratownika medycznego, Wyd. PZWL, Warszawa 2019
3. Klasyfikacja zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania w ICD-10. Opisy kliniczne i wskazówki diagnostyczne. Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne „Vesalius”. IPiN, Warszawa, 1997
4. Petit J.R.: Psychiatria ratunkowa. (Redakcja wydania I polskiego Sławomir K. Sidorowicz). Urban & Partner. Wrocław, 2007.
5. Neu P.: Stany nagłe w psychiatrii, Wyd. PZWL, Warszawa 2013

B. Literatura uzupełniająca:

1. Feyberg H .J., Schnajder W., Stieglitz R. D. Kompendium psychiatrii, psychoterapii, medycyny psychosomatycznej. (Redakcja naukowa tłumaczenia Adam Bilikiewicz). Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 2005

2. Bryant R.A., Harvey A.G.: Zespół ostrego stresu. Teoria, pomiar, terapia. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.
3. Plantz SH., Wipfler EJ. (red. wyd. pol. Jakubaszko J.): Medycyna ratunkowa (NMS), Urban & Partner, Wrocław 2007

Kontakt

Nazwa przedmiotu PSYCHOLOGIA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE		stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Anna Skuzińska, dr Ryszard Makarowski, mgr Joanna Kawiecka				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Wiedza z zagadnień psychologicznych na poziomie szkoły średniej				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, dyskusja, scenka, pokaz, praca w grupach	30	3	3
praktyczne	-	0	0	
Rok / semestr	I/ 1			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRBW8 znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentami oraz pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem			B.W7	
IRBW9 psychospołeczne konsekwencje hospitalizacji i choroby przewlekłej			B.W8	
IRBW10 podstawowe psychologiczne mechanizmy funkcjonowania człowieka w zdrowiu i chorobie			B.W10	
IRBW11 rolę stresu w etiopatogenezie i przebiegu chorób oraz mechanizmy radzenia sobie ze stresem			B.W12.	
IRBW12 zasady motywowania pacjentów do prozdrowotnych zachowań i informowania o niepomyślnym rokowaniu			B.W13	
IRBW13 zasady komunikacji w sytuacjach typowych dla wykonywania zawodu ratownika medycznego			B.W19	
IRBW14 pojęcia emocji, motywacji i osobowości, zaburzenia osobowości, istotę i strukturę zjawisk zachodzących w procesie przekazywania i wymiany informacji oraz modele i style komunikacji interpersonalnej			B.W20	
IRBW15 zagadnienia dotyczące zespołu stresu pourazowego, reakcji fizjologicznych i emocjonalnych, poznawczych oraz interpersonalnych, a także mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych			B.W21	
IRBW16 techniki redukcji lęku i sposoby relaksacji oraz mechanizmy powstawania i objawy zespołu wypalenia zawodowego, a także metody zapobiegania powstaniu tego zespołu			B.W22	
IRBW17 problematykę postępowania w sytuacjach interwencji kryzysowych oraz zasady i metody radzenia sobie ze stresem przy wykonywaniu zawodu ratownika medycznego			B.W35	

Umiejętności (student potrafi):

IRBU3 stosować – w podstawowym zakresie – psychologiczne interwencje motywujące i wspierające	B.U10
IRBU4 komunikować się ze współpracownikami w ramach zespołu, udzielając im informacji zwrotnej i wsparcia	B.U11
IRBU5 zapobiegać zespołowi stresu pourazowego po traumatycznych wydarzeniach, w tym przeprowadzać podsumowanie zdarzenia traumatycznego (debriefing) w zespole	B.U13
IRBU6 radzić sobie ze stresem przy wykonywaniu zawodu ratownika medycznego	B.U14
IRBU7 oceniać funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, konflikt, frustracja)	B.U15

Kompetencje społeczne (student jest gotów do):

IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

1. Obszary zastosowania wiedzy psychologicznej w ratownictwie medycznym.
2. Aktywne słuchanie w procesie zbierania informacji i jego funkcje (potwierdzenie zrozumienie przez słuchającego, przekazanie empatii i akceptacji, rozwijanie wypowiedzi przez pacjenta).
3. Komunikacja werbalna i niewerbalna. Udział świadomych i nieświadomych procesów przetwarzania informacji w aktach emisji i recepcji komunikatu. Zakres wolicjonalnej kontroli zachowań pełniących funkcję komunikatów. Problem komunikatów podprogowych.
4. Komunikacja w sytuacjach typowych dla ratownika medycznego.
5. Bariery w komunikacji (ganień, upominanie, groźenie, ignorowanie i przerywanie, osądzanie, obwinianie, moralizowanie, nadmierne wypytywanie, nakazywanie, nieadekwatne pocieszanie).
6. Psychiczne i społeczne konsekwencje choroby.
7. Pojęcie emocji i motywacji.
8. Etapy rozwoju psychicznego człowieka.
9. Typy osobowości. Zaburzenia osobowości.
10. Psychologiczne koncepcje człowieka
11. Stres. Przejście od modelu medycznego w stronę psychologicznego. Poznawcza koncepcja stresu R. Lazarusa. Pojęcie sytuacji trudnej wg. T. Tomaszewskiego. Style i strategie radzenia sobie ze stresem.
12. Choroba jako źródło stresu i kryzysu psychicznego. Przebieg reakcji adaptacyjnej w chorobie – koncepcja S. Taylor. Antycypowana utrata – koncepcja E. Kubler – Ross. Subiektywny obraz choroby – znaczenie przypisywane chorobie.
13. Zależności somatopsychiczne i psychosomatyczne w chorobie.
14. Techniki redukcji lęku i metody relaksacji.
15. Modele motywacji. Źródła motywacji. Proces zmian behawioralnych.
16. Kryzysy psychologiczne. Interwencja kryzysowa.
17. Wypalenie zawodowe. Objawy, źródła i zapobieganie.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRBW8	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRBW9	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRBW10	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRBW11	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRBW12	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRBW13	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRBW14	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRBW15	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRBW16	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Wiedza	IRBW17	Egzamin pisemny, krótkie ustrukturyzowane pytania
Umiejętności	IRBU3	Projekt grupowy – przedstawienie zadanej sytuacji i sposobów jej rozwiązania

Umiejętności	IRBU4	
Umiejętności	IRBU5	Projekt grupowy – przedstawienie zadanej sytuacji i sposobów jej rozwiązania
Umiejętności	IRBU6	Projekt grupowy – przedstawienie zadanej sytuacji i sposobów jej rozwiązania
Umiejętności	IRBU7	Projekt grupowy – przedstawienie zadanej sytuacji i sposobów jej rozwiązania
Kompetencje społeczne	IRE7	Projekt grupowy – przedstawienie zadanej sytuacji i sposobów jej rozwiązania
Kompetencje społeczne	IRE9	Projekt grupowy – przedstawienie zadanej sytuacji i sposobów jej rozwiązania

Kryteria oceniania.

Egzamin pisemny:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi.

Projekt:

Warunki zaliczenia (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny [3,0]

61-70% punktów – dostateczny plus [3,5]

71-80% punktów – dobry [4,0]

81-90% punktów – dobry plus [4,5]

91-100% punktów – bardzo dobry [5,0]

Za projekt można uzyskać w sumie 100 pkt: 50 – prawidłowe przedstawienie problemu, 50 – prawidłowe zaproponowanie i wykonanie rozwiązania

A. Literatura podstawowa:

1. Gordon T.: Rozmawiać z pacjentem: podręcznik doskonalenia umiejętności komunikacyjnych i budowania partnerskich relacji, Warszawa, Wydawnictwo Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej "Academica", 2009
2. Myerscough, P. R.: Jak rozmawiać z pacjentem, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2001
3. Kubacka-Jasiecka D.: Kryzys, interwencja i pomoc psychologiczna. Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2003
4. Dolińska-Zygmunt G.: Podstawy psychologii zdrowia. Wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2001
5. Strelau J.(red.): Psychologia. T. 1 i T.3., GWP, Gdańsk 2016

B. Literatura uzupełniająca:

1. McKay M.: Sztuka skutecznego porozumiewania się, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2004
2. Badura-Madej W.: Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej, Biblioteka Pracownika Socjalnego, Katowice 1999
3. James, R. K., Gilliland B.E.: Strategie interwencji kryzysowej. PARPA, Warszawa 2004
4. Hobfoll S.:Stres, kultura i społeczność. Psychologia i filozofia stresu. GWP, Gdańsk 2008

Kontakt

Nazwa przedmiotu SOCJOLOGIA MEDYCZYNY				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE		stopień PIERWSZY		profil PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Magdalena Lemska				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Wiedza z zagadnień socjologicznych na poziomie szkoły średniej				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, dyskusja	30	3	3
praktyczne	-	0	0	
Rok / semestr	I/ 1			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRBW1 wybrane teorie i metody modelowania rzeczywistości z perspektywy socjologii mające zastosowanie w ratownictwie medycznym			B.W1	
IRBW2 społeczny wymiar zdrowia i choroby, wpływ środowiska społecznego (rodziny, sieci relacji społecznych) oraz różnic społeczno – kulturowych na stan zdrowia			B.W3	
IRBW3 rolę stresu społecznego w zachowaniach zdrowotnych i autodestrukcyjnych			B.W4	
IRBW4 formy przemocy, modele wyjaśniające przemoc w rodzinie i w wybranych instytucjach oraz społeczne uwarunkowania różnych form przemocy			B.W5	
IRBW5 postawy społeczne wobec znaczenia zdrowia, choroby, niepełnosprawności i starości, konsekwencje społeczne choroby i niepełnosprawności oraz bariery społeczno – kulturowe, a także koncepcję jakości życia uwarunkowaną stanem zdrowia			B.W6	
IRBW6 społeczna rola ratownika medycznego			B.W9	
IRBW7 rola rodziny w procesie leczenia			B.W11	
Umiejętności (student potrafi):				
IRBU1 uwzględniać podczas medycznych czynności ratunkowych oczekiwania pacjenta wynikające z uwarunkowań społeczno – kulturowych			B.U7	
IRBU2 identyfikować czynniki ryzyka wystąpienia przemocy, rozpoznawać przemoc i odpowiednio na nią reagować			B.U9	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	

Treści programowe:

1. Podstawowe pojęcia z zakresu socjologii.
2. Socjologia medycyny i jej związki z socjologią ogólną.
3. Zasady funkcjonowania grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu.
4. Interakcje społeczne. Socjalizacja.
5. Dewiacje, zaburzenia i patologie – rodzaje, przyczyny, działania zapobiegające.
6. Dyskryminacja – rodzaje, przyczyny, działania zapobiegające.
7. Pojęcie zdrowia i choroby w wymiarze psychospołecznym. Zdrowie jako element jakości życia. Socjologiczne koncepcje choroby, choroba jako rola społeczna, choroba jako zachowanie dewiacyjne.
8. Subiektywny wymiar zdrowia i choroby. Percepcja zdrowia a szukanie fachowej pomocy medycznej. Modele zachowań w zdrowiu i chorobie. Kulturowe wyznaczniki postaw i zachowań w chorobie.
9. Wpływ grup społecznych na stan zdrowia. Pojęcie grupy społecznej, klasyfikacja grup, grupy odniesienia. Proces socjalizacji a kształtowanie osobowości. Społeczne uwarunkowania choroby. Nierówności społeczne a stan zdrowia. Stres społeczny - zasoby społeczne, wsparcie a zmiany w stanie zdrowia.
10. Rodzina jako grupa społeczna i jako instytucja społeczna. Struktura rodziny i funkcje rodziny. Wpływ rodziny na stan zdrowia, patogenna rola rodziny. Występowanie choroby przewlekłej, niepełnosprawności a funkcjonowanie rodziny. Choroba przewlekła, niepełnosprawność a opiekuńczo-zabezpieczająca funkcja rodziny. Patologia życia rodzinnego.
11. Niepełnosprawność w perspektywie koncepcji socjologicznych. Wpływ choroby, niepełnosprawności na psychospołeczną aktywność jednostki. Psychospołeczne konsekwencje chorób przewlekłych, niepełnosprawności, procesu starzenia się. Choroba, niepełnosprawność a pozycja społeczna chorego.
12. Pojęcie stigmaty. Teoria naznaczenia społecznego a sytuacja osób chorych, niepełnosprawnych, starszych.
13. Jakości życia uwarunkowana stanem zdrowia. Obiektywne i subiektywne wyznaczniki jakości życia osób przewlekle chorych, niepełnosprawnych w podeszłym wieku. Socjomedyczne wskaźniki jakości życia (skale aktywności funkcjonalnej, aktywności społecznej, samopoczucia psychicznego).
14. Społeczna rola ratownika medycznego.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRBW1	Egzamin ustny
Wiedza	IRBW2	Egzamin ustny
Wiedza	IRBW3	Egzamin ustny
Wiedza	IRBW4	Egzamin ustny
Wiedza	IRBW5	Egzamin ustny
Wiedza	IRBW6	Egzamin ustny
Wiedza	IRBW7	Egzamin ustny
Umiejętności	IRBU1	Egzamin ustny
Umiejętności	IRBU2	Egzamin ustny
Kompetencje społeczne	IRE7	Egzamin ustny
Kompetencje społeczne	IRE9	Egzamin ustny

Kryteria oceniania.

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet po wskazaniu przez nauczyciela.

A. Literatura podstawowa:

1. Barański J., Piątkowski W. (red.): Zdrowie i choroba. Wybrane problemy socjologii medycyny. Wydawnictwo ATUT, Warszawa 2002
2. Piątek Z.: Zdrowie, choroba, społeczeństwo – studia z socjologii medycyny. Wydawnictwo UMCS, Lublin 2004

3. Błęzyńska K., Niepełnosprawność a struktura identyfikacji społecznych, Wydawnictwo Akademickie ŻAK, Warszawa 2001
4. Ostrowska A. (red.), Wstęp do socjologii medycyny, Warszawa 1990

B. Literatura uzupełniająca:

1. Szacka B.: Wprowadzenie do socjologii. Oficyna Naukowa, Warszawa 2003
2. Szczepański J.: Elementarne pojęcia socjologii. PWN, Warszawa 1970
3. Aronson E.: Człowiek – istota społeczna. PWN, Warszawa 1997
4. Jasińska-Kania A. (red.): Współczesne teorie socjologiczne. Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, 2006

Kontakt

Nazwa przedmiotu SPECYFIKA FUNKCJONOWANIA RATOWNICTWA GÓRSKIEGO I JASKINIOWEGO				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) mgr Rafał Śledziński				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Patologia, Medycyna ratunkowa, Techniki zabiegów medycznych				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	3
praktyczne	ćwiczenia audytorijne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	30	2	
Rok / semestr	III / 6			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRDW6 techniki i sprzęt stosowane w ratownictwie górskim i jaskiniowym			-	
Umiejętności (student potrafi):				
IRDU6 stosować poznane techniki oraz posługiwać się sprzętem stosownym w ratownictwie górskim i jaskiniowym			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	
Treści programowe:				
Zajęcia teoretyczne:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe pojęcia z zakresu ratownictwa górskiego i jaskiniowego. 2. Prawne aspekty ratownictwa górskiego i jaskiniowego. 3. Specjalistyczne służby ratownicze nakierowane na wypadki wspinaczkowe. 				

4. Analiza zagrożeń i wypadków w górach w warunkach zimowych i letnich.
5. Analiza zagrożeń jaskiniowych.
6. Zasady zapewnienia bezpieczeństwa w trakcie akcji ratowniczej.
7. Zasady transportowania poszkodowanych.

Zajęcia praktyczne:

1. Podstawowe zagadnienia dotyczące wspinanie: między innymi rodzaje, formy, miejsca wspinaczki
2. Rodzaje asekuracji.
3. Najczęściej spotykane kontuzje wspinaczkowe.
4. Nauka korzystania z podstawowych przyrządów wspinaczkowych takich jak :uprząże, kaski, karabinki, liny, buty, przyrządy asekuracyjne.
5. Podstawy wspinaczki na sztucznych obiektach.
6. Nauka asekuracji górnej.
7. Blokowanie przyrządu - węzeł flagowy.
8. Techniki działań w jaskiniach.
9. Symulacja akcji ratowniczych.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRDW6	Egzamin ustny
Umiejętności	IRDU6	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet po wskazaniu przez nauczyciela.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga

		ukierunkowaniu	celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Mrozowicz K., Halemba P.: Ratownictwo górskie. Psychologiczne i organizacyjne aspekty zarządzania bezpieczeństwem w górach. Wydawnictwo AWF Katowice 2012
2. Mateja W.: Ratownictwo z powietrza w Tatrach. Podręcznik śmigłowcowych technik ratowniczych, Wydawnictwo STAPIS, Katowice 2013
3. Marasek A.: Bezpieczeństwo w górach. Wyd. SITN, 2002. Craig L.: Wspinaczka w skale. Galaktyka, 2011
4. Long J.: Wspinaczka praktyczny podręcznik. Wydawnictwo RM. 2017
5. Shepherd N.: Wspinaczka skałkowa. Wydawnictwo Wiedzy Powszechnej 2016

B. Literatura uzupełniająca:

1. Horst E., Trening wspinaczkowy. 2018
2. Sas-Nowosielski W., Sonelski W.: Zasady wspinaczkowe. „W skale” OU PTTK Politechniki Śląskiej, 1987

Kontakt

Nazwa przedmiotu SPRZĘT I TECHNIKI STOSOWANE W RATOWNICTWIE WODNYM I TURYSTYCZNYM				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) mgr Przemysław Hońko, mgr Szymon Gerej				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Patologia, Medycyna ratunkowa, Techniki zabiegów medycznych				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	3
praktyczne	ćwiczenia audytorijne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	30	2	
Rok / semestr	III / 6			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRDW5 techniki i sprzęt stosowane w ratownictwie wodnym i turystycznym			-	
Umiejętności (student potrafi):				
IRDU5 stosować poznane techniki oraz posługiwać się sprzętem stosownym w ratownictwie wodnym i turystycznym			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	
Treści programowe:				
Zajęcia teoretyczne:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pływanie i techniki ratownictwa wodnego. 2. Cechy czynności w stylach i sposobach pływania oraz sposobach wejścia i wyjścia z wody stosowanych w ratownictwie wodnym. 				

3. Dobór stylów i sposobów pływania oraz sposobów wejścia i wyjścia z wody w zależności od podejmowanych działań ratowniczych.
4. Samoratownictwo (wyziębienie, zmęczenie, prądy, wiry, wodorosty, kurcze mięśni, wywrotka jednostki pływającej, załamanie lodu).
5. Pływanie pod wodą i nurkowanie (zasady bezpieczeństwa podczas nurkowania i pływania pod wodą, dobór technik w zależności od obszaru wodnego, wykorzystanie sprzętu ABC, metody prowadzenia poszukiwań podwodnych).
6. Holowanie osoby zagrożonej bez sprzętu i z użyciem sprzętu ratunkowego (SP, pas ratunkowy „węgorz”).
7. Bezpieczeństwo ratownika podczas holowania osoby uszkodzonej.
8. Postępowanie z osobą tonącą pasywną i aktywną.
9. Zasady uwalniania się od chwytów i objęć.
10. Sprzęt ratowniczy i pływający wykorzystywany w ratownictwie wodnym i jego zastosowania (rodzaje, budowa, zalety i wady sprzętu ratowniczego i pływającego).
11. Podstawowe prace bosmańskie (przygotowanie, przechowywanie i konserwacja sprzętu podręcznego i pływającego, węzły).
12. Taktyka działań ratowniczych; prowadzenie akcji ratunkowych (pośrednich i bezpośrednich) z wykorzystaniem sprzętu do ratownictwa wodnego (rzutka rękawowa, SP. pas „węgorz”, koło ratunkowe, lina asekuracyjna, sprzęt ABC, deska, kajak, łódź wiosłowa, żerdź).

Zajęcia praktyczne:

1. Techniki holowania. Pierwszy wdech w wodzie. Techniki wynoszenia i transportu. Taktyka ratowania przy masowych tonięciach. Nauka i doskonalenie scyzoryka.
2. Nauka i doskonalenie holowania tonącego.
3. Nauka skoków ratowniczych.
4. Sposoby pływania stosowane w ratownictwie wodnym.
5. Samoratownictwo (sposoby utrzymywania się na powierzchni wody, skurcze mięśniowe, wypływanie z wodorostów, pływanie w ubraniu, zakładanie kamizelek asekuracyjnych i ratunkowych w wodzie).
6. Skoki ratunkowe i inne sposoby bezpiecznego wejścia do wody.
7. Pływanie pod wodą i nurkowanie z wykorzystaniem sprzętu ABC.
8. Prowadzenie poszukiwań podwodnych.
9. Holowanie osoby zagrożonej bez sprzętu i z użyciem sprzętu ratunkowego (SP, pas „węgorz”).
10. Sposoby ewakuacji z wody i na lądzie.
11. Sposoby opanowania osoby tonącej pasywnej i ułożenia jej w pozycji do holowania.
12. Postępowanie z osobą tonącą aktywną, zasady uwalniania się od chwytów i objęć
13. Podstawowe prace bosmańskie (przygotowanie, przechowywanie i konserwacja sprzętu podręcznego i pływającego, węzły).
14. Nauka i doskonalenie pływania łodzią wiosłową.
15. Prowadzenia akcji ratunkowych (pośrednich i bezpośrednich) z wykorzystaniem sprzętu do ratownictwa wodnego (rzutka rękawowa, SP. pas „węgorz”, koło ratunkowe, lina asekuracyjna, sprzęt ABC, deska, kajak, łódź wiosłowa, żerdź).

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRDW5	Egzamin ustny
Umiejętności	IRDU5	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet po wskazaniu przez nauczyciela.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

8. Dybińska E., Wójcicki A.: Wskazówki metodyczne do nauczania pływania. AWF Katowice 2010
9. Waade B. (red.): Pływanie sportowe i ratunkowe. Teoria i metodyka. AWF Gdańsk 2003
10. Karpiński R.: Ratownictwo wodne - podręcznik dla studentów i ratowników wodnych. AWF, Katowice 2005
11. Błasiak P., Kurek K., Chadaj M.: Ratownictwo wodne. Wydawnictwo Pruszyński i S-ka 2009
12. Dudziak A., Tabaczek-Bejster I., Kołodziej R.: Ratownictwo wodne. Wybrane zagadnienia. Uniwersytet Rzeszowski 2014
13. Przybylski S., Skalski D., Przybylski J.: Ratownictwo wodne. Wybrane zagadnienia. AWF Gdańsk 2015

B. Literatura uzupełniająca:

2. Witkowski M.: Ratowanie tonących. Wydawnictwo AWF 1983

Kontakt

Nazwa przedmiotu TECHNIKI ZABIEGÓW MEDYCZNYCH				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Andrzej Czerniewski, mgr Przemysław Hońko, mgr Rafał Śledziński				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej,				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	10	1,25	5
praktyczne	ćwiczenia audytorijne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	60	3,75	
Rok / semestr	I / 2			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW44 techniki zabiegów medycznych wykonywanych samodzielnie przez ratownika medycznego			C.W50	
IRCW45 wskazania do odsysania dróg oddechowych i techniki jego wykonywania			C.W57	
IRCW46 wskazania do przyrządowego i bezprzyrządowego przywracania drożności dróg oddechowych i techniki ich wykonywania			C.W58	
IRCW47 wskazania do podjęcia tlenoterapii biernej lub wentylacji zastępczej powietrzem lub tlenem, ręcznie lub mechanicznie – z użyciem respiratora i techniki ich wykonywania			C.W59	
IRCW48 wskazania do intubacji dotchawiczej w laryngoskopii bezpośredniej przez usta bez użycia środków zwiotczających i do prowadzenia wentylacji zastępczej oraz techniki ich wykonywania			C.W60	
IRCW49 wskazania do wykonania defibrylacji manualnej, zautomatyzowanej i półautomatycznej oraz techniki ich wykonania			C.W61	
IRCW50 wskazania do wykonania kaniulacji żył obwodowych kończyn górnych i dolnych oraz żyły szyjnej zewnętrznej, a także technikę jej wykonania			C.W62	
IRCW51 techniki symulacji medycznej w niezabiegowych dziedzinach medycyny			C.W22	
IRCW52 zastosowanie symulacji medycznej do nauczania procedur zabiegowych			C.W88	
IRCW53 wybrane skale oceny śpiączki oraz skale urazowe i rokownicze			C.W66	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU37 przywracać drożność dróg oddechowych metodami bezprzyrządowymi			C.U39	

IRCU38 przyrządowo udrażniać drogi oddechowe metodami nadgłośniowymi	C.U40
IRCU39 wykonywać intubację dotchawiczą w laryngoskopii bezpośredniej i pośredniej	C.U41
IRCU40 wykonywać konikopunkcję	C.U42
IRCU41 wdrażać tlenoterapię zależnie od potrzeb pacjenta i wspomagać oddech	C.U43
IRCU42 stosować się do zasad aseptyki i antyseptyki, zaopatrzyć prostą ranę, zakładać i zmieniać jałowy opatrunek chirurgiczny	C.U44
IRCU43 prowadzić wentylację zastępczą z użyciem worka samorozprężalnego i respiratora transportowego	C.U45
IRCU44 wykonywać defibrylację elektryczną z użyciem defibrylatora manualnego i zautomatyzowanego	C.U46
IRCU45 tamować krwotoki zewnętrzne	C.U51

Kompetencje społeczne (student jest gotów do):

IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej	III.1.3.3
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw	III.1.3.3
IRE6 organizowania pracy własnej i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	III.1.3.4
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń	III.1.3.5
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta	III.1.3.6

Treści programowe:

Zajęcia teoretyczne:

1. Oparzenia, odmrożenia, porażenie prądem przyczyny, rodzaje, stopnie, zagrożenia, postępowanie ratownicze.
2. Transport medyczny, pozycje ułożeniowe chorych i poszkodowanych, monitorowanie stanu.
3. Dokumentacja medyczna. Skale urazowe w ratownictwie.
4. Prowadzenie dokumentacji medycznych czynności ratunkowych.

Zajęcia praktyczne:

1. Techniki bandażowania.
2. Alternatywne opatrywanie ran.
3. Tamowanie krwotoków.
4. Zaopatrywanie ran oparzeniowych, odmrożeniowych.
5. Unieruchamianie urazów narządu ruchu.
6. Badanie i ocena krążenia bez i z wykorzystaniem sprzętu (pulsoksymetru, aparatu do mierzenia RR, aparatu Ekg, stetoskopu)
7. Przygotowanie poszkodowanego do transportu - techniki układania i przemieszczania poszkodowanych.
8. Symulacja działań ratowniczych w obrażeniach ciała: krwotoki, oparzenia, odmrożenia, obrażenia głowy, klatki piersiowej, kończyn, brzucha, kręgosłupa, miednicy.
Asystowanie przy drobnych zabiegach chirurgicznych (szycie rany, nacięcie, usunięcie ciała obcego, drenaż opłucnej).

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW44	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW45	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW46	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW47	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW48	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW49	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW50	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW51	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW52	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Wiedza	IRCW53	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRCU37	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU38	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU39	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU40	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU41	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU42	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU43	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU44	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Umiejętności	IRCU45	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE6	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5];
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić	ma trudności w krytycznej	nie potrafi krytycznie

	swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPIP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Gucwa J., Ostrowski M. (red): Zaawansowane zabiegi resuscytacyjne i wybrane stany nagłe. Medycyna Praktyczna Kraków 2018
2. Campbell J.E.: International Trauma Life Support Ratownictwo przedszpitalne w urazach. Medycyna Praktyczna, Kraków 2016.
3. Budynek M., Nowicki C. Opatrywanie ran. MAKMED Lublin 2008
4. Ślusarska. B., Zarzycka D., Zahradniczek K.: Podstawy pielęgniarstwa. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2007
5. Styka L.: Transport w ratownictwie medycznym. Wrocław Górnicki 2010
6. Paciorek P.: Patrzala A.: Medyczne czynności ratunkowe. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015.

B. Literatura uzupełniająca:

1. Huber A., Karasek-Kreutzinger B., Jobin-Howald U.: Kompendium pielęgniarstwa. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1995.
2. Zahradniczek K.: Wprowadzenie do pielęgniarstwa. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2005. Kózka M., Płaszewska-Żywko L.: Procedury pielęgniarstwa. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009.

Kontakt

Nazwa przedmiotu TRANSPORT PACJENTA W STANIE CIĘŻKIM				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Przemysław Wołoszyn, lek. med. Ignacy Bamberg, mgr Przemysław Hońko				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Patologia, Medycyna ratunkowa, Techniki zabiegów medycznych				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	3
praktyczne	ćwiczenia audytorijne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	30	2	
Rok / semestr	III / 6			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRDW2 zasady transportowania pacjenta w stanie ciężkim			-	
Umiejętności (student potrafi):				
IRDU2 prawidłowo postępować z pacjentem w stanie ciężkim w czasie transportu			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	
Treści programowe:				
Zajęcia teoretyczne:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie chorego w stanie ciężkim do transportu. 2. Czynniki ryzyka związane z transportem chorego w stanie ciężkim. 3. Bezpieczne przenoszenie i układanie chorego w stanie ciężkim. 				

4. Monitorowanie układu krążenia.
5. Monitorowanie układu oddechowego.

Zajęcia praktyczne:

1. Przygotowanie chorego w stanie ciężkim do transportu.
2. Wyposażenie transportowe.
3. Bezpieczne przenoszenie i układanie chorego w stanie ciężkim.
4. Postępowanie z chorym w stanie ciężkim w czasie transportu.
5. Analiza wybranych przypadków.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRDW2	Egzamin ustny
Umiejętności	IRDU2	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet po wskazaniu przez nauczyciela.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić	ma trudności w krytycznej	nie potrafi krytycznie

	swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPIP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Gaszyński W.: Intensywna Terapia i wybrane zagadnienia medycyny ratunkowej. Repetytorium. PZWL, Warszawa 2013
2. Jakubaszko J.: ABC postępowania w urazach. Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2003
3. Hanson C. W. (red. wydania polskiego E. Mayzner – Zawadzka): Procedury w intensywnej terapii. Mediapage, Warszawa 2009

B. Literatura uzupełniająca:

1. Krajewska-Kułak E., Rolka H., Jankowiak B.: Standardy i procedury pielęgnowania chorych w stanach zagrożenia życia. Podręcznik dla studiów medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009
2. Zawadzki A.: Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. PZWL, Warszawa 2011

Kontakt

Nazwa przedmiotu ULTRASONOGRAFIA W MEDYCYNIE RATUNKOWEJ				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) Dr Andrzej Czerniewski, lek. med. Michał Dąbrowski				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Patologia, Medycyna ratunkowa, Techniki zabiegów medycznych				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	1	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	30	2	
Rok / semestr	III / 5			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRDW1 zastosowanie ultrasonografii w stanach nagłych			-	
Umiejętności (student potrafi):				
IRDU1 zastosować badanie ultrasonograficzne w procedurach diagnostycznych i ratunkowych			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	
Treści programowe:				
Zajęcia teoretyczne:				
1. Stany nagłe w chorobach przewlekłych i nowotworowych.				

2. Wskazania do wykonania badań obrazowych.
3. Interpretacja wyników badań obrazowych.
4. Wykorzystanie ultrasonografii w chorobach przewlekłych i nowotworowych.
5. Prawidłowe i nieprawidłowe obrazy USG.

Zajęcia praktyczne:

1. Wykorzystanie USG do wykonywania zabiegów leczniczych i dostępów dożylnych.
2. Interpretacja badań obrazowych.
3. USG złamań kości długich i uszkodzeń stawowych.
4. Badania przepływowe USG.
5. Punkcja pod monitorem USG.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRDW1	Egzamin ustny
Umiejętności	IRDU1	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie aktywności na zajęciach i udziału w dyskusji

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Bardzo dobry - wyczerpujące przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, właściwe zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry plus - pełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, pełne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na zadane pytania.

Dobry – niepełne przedstawienie zagadnienia, wiadomości powiązane ze sobą w logiczny układ, poprawne zrozumienie tematu, trafne i jasne odpowiedzi na pytania.

Dostateczny plus - podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, niezbyt jasne formułowanie odpowiedzi,

Dostateczny – podstawowe przedstawienie zagadnienia, wiadomości podstawowe luźno ze sobą zestawione, podstawowe zrozumienie tematu, ograniczona umiejętność odpowiadania na pytania, błędy w odpowiedzi poprawiane pod wskazaniu ich przez nauczyciela.

Niedostateczny – brak odpowiedzi na zadane pytanie lub rażące błędy w odpowiedzi, które nie zostały poprawione nawet po wskazaniu przez nauczyciela.

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem

postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współpracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania, we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępowania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPiP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			

A. Literatura podstawowa:

1. Brooks A., Connolly J., Chan O.: Ultrasonografia w medycynie ratunkowej. Redakcja wydania polskiego: D.
2. Sokołowska - Dąbek i J. Jakubaszko. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2009
3. Atkinson P. et al: Medycyna ratunkowa (red. wyd. pol. Jakubaszko J.), Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław
4. Jakubaszko J.: Ratownik medyczny. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2010

B. Literatura uzupełniająca:

1. Chan O.: ABC Radiologii w Medycynie Ratunkowej. Redakcja wydania polskiego U. Zaleska - Dorobisz, Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2009
2. Aehlert B.: RAPID: zabiegi ratujące życie. (red. wyd. pol. Jakubaszko J.) Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław 2012

Kontakt

Nazwa przedmiotu UROLOGIA				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) lek. med. Tomasz Kazik				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Anatomia, Fizjologia z elementami fizjologii klinicznej, Procedury ratunkowe wewnątrzszpitalne, Chirurgia				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna	15	0,75	3
praktyczne	ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia w pracowni, pokaz, analiza i interpretacja wyników, dyskusja	45	2,25	
Rok / semestr	III / 6			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRCW113 wybrane stany nagłe urologiczne i zasady postępowania przedszpitalnego w tym zakresie			-	
Umiejętności (student potrafi):				
IRCU102 zaplanować i wdrożyć postępowanie ratunkowe w stanach nagłych urologicznych			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE4 samodzielnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej			III.1.3.3	
IRE5 holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw			III.1.3.3	
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych			III.1.3.5	
IRE9 kierowania się dobrem pacjenta			III.1.3.6	
Treści programowe:				
Zajęcia teoretyczne:				
13. Wprowadzenie do urologii.				

14. Przyczyny, objawy i postępowanie w ostrej zanerkowej niewydolności nerek (ostra kolka nerkowa, kamica nerki, kamica moczowodu, kamica pęcherza moczowego, kamica cewki moczowej).
15. Przyczyny, objawy i postępowanie w ostrej zanerkowej niewydolności nerek (nowotwory układu moczowego w tym rak nerki, rak urotelialny górnych dróg moczowych, rak pęcherza moczowego, rak gruczołu krokowego, rak jądra, rak cewki moczowej, rak prącia, inne nowotwory przestrzeni zaotrzewnowej i miednicy).
16. Przyczyny, objawy i postępowanie w ostrej zanerkowej niewydolności nerek (łagodny rozrost gruczołu krokowego, neurogenna dysfunkcja dolnych dróg moczowych, urazy układu moczowego i płciowego).

Zajęcia praktyczne:

11. Podstawowe zasady badania urologicznego..
12. Ocena stanu ogólnego i miejscowego chorego.
13. Podstawowe badania dodatkowe (w tym badania obrazowe) w urologii.
14. Postępowanie w przypadku ostrej kolki nerkowej, kamicy.
15. Postępowanie w przypadku nowotworów układu moczowego i innych nowotworów przestrzeni zaotrzewnowej i miednicy.
16. Postępowanie w przypadku rozrostu gruczołu krokowego, dysfunkcji dróg moczowych oraz urazów układu moczowego i płciowego.
17. Postępowanie doraźne w przypadkach stanów zagrażających życiu spotykanych w urologii.
18. Podstawowe jednostki chorobowe, z którymi może mieć do czynienia ratownik medyczny.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRCW113	Egzamin pisemny, test jednokrotnego wyboru
Umiejętności	IRCU102	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE4	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE5	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE7	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie samooceny
Kompetencje społeczne	IRE9	Zaliczenie na podstawie samooceny

Kryteria oceniania.

Zaliczenie wiedzy:

Warunki zaliczenia testu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Zaliczenie umiejętności:

punkty	2	1	0
zasady	przestrzega zasad, właściwa technika i kolejność wykonywania czynności	przestrzega zasad po ukierunkowaniu	nie przestrzega zasad, chaotycznie wykonuje czynności
sprawność	czynności wykonuje sprawnie, energicznie	czynności wykonuje mało pewnie, po krótkim zastanowieniu	czynności wykonuje niepewnie, bardzo wolno
skuteczność	postępowanie uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel	nie zawsze uwzględnia sytuację pacjenta, osiąga cel po ukierunkowaniu	nie bierze pod uwagę sytuacji pacjenta, nie osiąga celu
samodzielność	działania wykonuje całkowicie samodzielnie	wymagani ukierunkowania w niektórych działaniach	wymaga stałego naprowadzania i przypominania w każdym działaniu
komunikowanie się	poprawny, samodzielny, skuteczny dobór treści	wymaga ukierunkowania w wyborze treści	nie potrafi utrzymać kontaktu werbalnego z pacjentem
postawa	potrafi krytycznie ocenić swoje postępowanie, współ-	ma trudności w krytycznej ocenie swojego postępowania,	nie potrafi krytycznie ocenić swojego postępo-

	pracuje z zespołem, identyfikuje się z rolą zawodową	we współpracy z zespołem oraz w identyfikacji z rolą zawodową	wania, nie współpracuje z zespołem, nie identyfikuje się z rolą zawodową
Źródło: Ciechaniewicz W.: Kształtowanie umiejętności praktycznych słuchaczy szkół pielęgniarstwa. CKPPIP Warszawa			
Ocena bardzo dobra: 12-11 punktów Ocena dobra: 10 – 8 punktów Ocena dostateczna: 7 – 6 punktów Ocena niedostateczna: 5 – 0 punktów			
A. Literatura podstawowa:			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Borkowski A.: Urologia - podręcznik dla studentów medycyny. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015 2. Bar K.: Podręcznik Urologii. Diagnostyka i leczenie. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2006 3. Bar K.: Oksfordzki Podręcznik Urologii. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2011 			
B. Literatura uzupełniająca:			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Cambell-Walsh Urology 11th Edition, Elsevier 2015 			
Kontakt			

Nazwa przedmiotu WYCHOWANIE FIZYCZNE				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
	kierunek	stopień	profil	
	RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY	
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) Mgr Robert Malentowicz				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Brak przeciwwskazań do udziału w zajęciach				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	-	-	-	0
praktyczne	ćwiczenia fizyczne	60	-	
Rok / semestr	I / 1,2			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRAW54 wpływ różnych ćwiczeń fizycznych na organizm			-	
Umiejętności (student potrafi):				
IRAU20 prawidłowo wykonywać różne ćwiczenia fizyczne			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE8 dokonywania samooceny deficytów			III.1.3.5	
Treści programowe:				
<p>85. Wstęp. Podstawowe pojęcia - wysiłek fizyczny: rodzaje, cechy, adaptacja organizmu do wysiłku. Pojęcie motoryczności, rozwój cech motorycznych w toku rozwoju osobniczego.</p> <p>86. Charakterystyka cech motorycznych: siła – pojęcie i uwarunkowanie.</p> <p>87. Charakterystyka cech motorycznych: szybkość – pojęcie i uwarunkowanie.</p> <p>88. Charakterystyka cech motorycznych: wytrzymałość – pojęcie i uwarunkowanie.</p> <p>89. Charakterystyka cech motorycznych: gibkość – pojęcie i uwarunkowanie.</p> <p>90. Charakterystyka cech motorycznych: skoczność – pojęcie i uwarunkowanie.</p> <p>91. Charakterystyka cech motorycznych: koordynacja ruchowa – pojęcie i uwarunkowanie.</p> <p>92. Metody kształtowania cech motorycznych: trening szybkości, metody kształtowania siły mięśniowej, metody kształtowania wytrzymałości, ćwiczenia rozwijające skoczność, ćwiczenia rozwijające koordynację ruchową.</p> <p>93. Organizacja, bezpieczeństwo i higiena zajęć ruchowych.</p>				

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRAW54	Zaliczenie na podstawie aktywnego udziału w zajęciach
Umiejętności	IRAU20	Zaliczenie na podstawie aktywnego udziału w zajęciach
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie na podstawie aktywnego udziału w zajęciach

Kryteria oceniania.

zaliczenie na podstawie aktywnego udziału w zajęciach

A. Literatura podstawowa:

1. Fidelus K., Kocjasz L.: Atlas ćwiczeń fizycznych. Polska federacja sportu wyczynowego.
2. Nowotny J.: Kształtowanie umiejętności ruchowych – podstawy teoretyczne oraz aspekty praktyczne, Śl. A.M. Katowice 2002.
3. Marciszewska B.: Sport dla wszystkich: rekreacja dla każdego. Cz. 1,2,3. 1996.

B. Literatura uzupełniająca:

-

Kontakt

Nazwa przedmiotu ZAJĘCIA SPRAWNOŚCIOWE Z ELEMENTAMI RATOWNICTWA SPECJALISTYCZNEGO				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek	stopień	profil
		RATOWNICTWO MEDYCZNE	PIERWSZY	PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) mgr Przemysław Hońko, mgr Rafał Śledziński, mgr Piotr Sanecki				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	-			5
praktyczne	zajęcia sprawnościowe: ćwiczenia, pokaz, praca w grupach i w parach	120	5	
Rok / semestr	I i II / 1,2,3,4			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRBW53 sposoby zwiększania sprawności fizycznej			B.W42	
Umiejętności (student potrafi):				
IRBU26 zwiększać swoją sprawność fizyczną			-	
IRBU27 stosować poznane techniki stosowane w ratownictwie specjalistycznym			-	
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):				
IRE7 dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń			III.1.3.5	
Treści programowe:				
13. Organizacja, bezpieczeństwo i higiena zajęć sprawnościowych. 14. Zajęcia terenowe z wykorzystaniem istniejących elementów krajobrazu. 15. Zajęcia poprawiające siłę, wytrzymałość i wydolność organizmu. 16. Treningi obwodowe. 17. Marsze i marszobiegi. 18. Elementy ratownictwa specjalistycznego (ratownictwo górskie, ratownictwo wodne).				

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRBW53	Zaliczenie w czasie zajęć praktycznych
Umiejętności	IRBU26	Zaliczenie w czasie zajęć praktycznych
Umiejętności	IRBU27	Zaliczenie w czasie zajęć praktycznych
Kompetencje społeczne	IRE8	Zaliczenie w czasie zajęć praktycznych

Kryteria oceniania.

Warunki zaliczenia (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

A. Literatura podstawowa:

1. Ambroży T., Kaganek K., Kost M., Pilch W.: Ćwiczenia siłowe i odżywianie w treningu fitness. EAS, Kraków 2008
2. Waade B. (red.): Pływanie sportowe i ratunkowe. Teoria i metodyka. AWF Gdańsk 2003
3. Karpiński P., Kurek K., Chadaj M.: Ratownictwo wodne. Wydawnictwo Pruszyński i S-ka 2009

B. Literatura uzupełniająca:

2. Brzózka T.: Fitness dla mężczyzn. Siedmioróg, Wrocław 2010
3. Brzózka T., Bernatek – Brzózka P.: Fitness dla kobiet. Siedmioróg, Wrocław 2020

Kontakt

Nazwa przedmiotu ZDROWIE PUBLICZNE				
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU				
Studia				
		kierunek RATOWNICTWO MEDYCZNE	stopień PIERWSZY	profil PRAKTYCZNY
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących) dr Marzena Zarzeczna - Baran				
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi brak				
Rodzaje zajęć, metody dydaktyczne, liczba godzin oraz liczba punktów ECTS				
Rodzaj zajęć	Metody dydaktyczne	Liczba go- dzin	Liczba punktów ECTS	Łączna liczba punktów ECTS
teoretyczne	wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, dyskusja, praca w grupach	30	3	3
praktyczne	-	0	0	
Rok / semestr	I / 1			
Przedmiot obowiązkowy / fakultatywny	obowiązkowy			
Język, w jakim prowadzone są zajęcia	polski			
Efekty uczenia się.			Odniesienie do standardu kształcenia.	
Wiedza (student zna i rozumie):				
IRBW32 podstawowe zagadnienia dotyczące światowych problemów zdrowotnych			B.W15	
IRBW33 pojęcie zdrowia i jego determinanty oraz choroby cywilizacyjne i zawodowe			B.W26	
IRBW34 skutki zdrowotne wywołane działaniem szkodliwych czynników fizycznych, chemicznych, biologicznych na organizm, w tym zasady bezpieczeństwa własnego ratownika medycznego			B.W27	
IRBW35 zasady promocji zdrowia i profilaktykę chorób			B.W29	
IRBW36 problematykę żywności i żywienia, higieny środowiska, higieny pracy, higieny dzieci i młodzieży			B.W30	
IRBW37 epidemiologię chorób zakaźnych			B.W31	
IRBW38 podstawowe pojęcia epidemiologiczne i podstawowe metody badań epidemiologicznych			B.W32	
IRBW39 podstawowe zagadnienia z zakresu ergonomii, w tym zasady ergonomicznej organizacji pracy			B.W33.	
IRBW40 podstawy ekologii i ochrony środowiska, rodzaje zanieczyszczeń i sposoby ochrony środowiska			B.W34.	
IRBW41 profilaktykę zachowań antyzdrowotnych przejawiających się w postaci używania środków odurzających lub substancji psychoaktywnych, spożywania alkoholu i palenia tytoniu oraz profilaktykę chorób cywilizacyjnych i psychicznych			B.W36	
IRBW42 wpływ czynników środowiskowych na zdrowie człowieka i społeczeństwa, politykę zdrowotną państwa, programy zdrowotne oraz zagrożenia zdrowia, przy uwzględnieniu			B.W37	

zmiennych takich jak wiek, miejsce zamieszkania, nauki lub pracy	
IRBW43 rodzaje zagrożeń terrorystycznych oraz zasady przeciwstawiania się atakom terrorystycznym i bioterrorystycznym	B.W43
Umiejętności (student potrafi):	
IRBU15 wdrażać właściwe do sytuacji procedury epidemiologiczne	B.U1
IRBU16 rozpoznawać sytuacje, które wymagają konsultacji z przedstawicielem innego zawodu medycznego lub koordynatorem medycznym	B.U2.
IRBU17 stosować się do zasad bezpieczeństwa sanitarno – epidemiologicznego oraz profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych	B.U8
IRBU18 oceniać narażenie na substancje szkodliwe w środowisku człowieka i stosować zasady monitoringu ergonomicznego	B.U17
IRBU19 stosować działania na rzecz ochrony środowiska	B.U18
IRBU20 określać wzajemne relacje między człowiekiem a środowiskiem	B.U19
Kompetencje społeczne (student jest gotów do):	
IRE8 dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	III.1.3.5

Treści programowe:

1. Zdrowie i choroba - pojęcie, koncepcje, modele.
2. Zdrowie publiczne – pojęcie, zakres, funkcje, strategie działania na poziomie krajowym, regionalnym, międzynarodowym.
3. Czynniki warunkujące zdrowie - społeczne, kulturowe, środowiskowe.
4. Zachowania antyzdrowotne, ich źródła, sposoby zapobiegania.
5. Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna.
6. Zanieczyszczenia środowiska i żywności jako czynnik patogenny.
7. Choroby cywilizacyjne i sposoby zapobiegania im.
8. Praca jako czynnik patogenny – choroby zawodowe.
9. Pomiar zdrowia, zagrożenia zdrowotne w Polsce i na świecie, wybrane problemy zdrowotne.
10. Wybrane choroby cywilizacyjne stanowiące problem zdrowia publicznego - epidemiologia, czynniki ryzyka, działania prewencyjno – profilaktyczne.
11. System ochrony zdrowia w Polsce i na świecie - organizacja, funkcjonowanie.
12. Higiena - człowieka, środowiska zamieszkania, nauczania, pracy, żywienia i żywności.
13. Organizacje krajowe i międzynarodowe działające na rzecz zdrowia.
14. Światowe trendy dotyczące ochrony zdrowia.
15. Zagrożenia terrorystyczne i bioterrorystyczne.

Metody weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Rodzaj efektu	Kod efektu	Metoda weryfikacji
Wiedza	IRBW32	Projekt grupowy na zadany temat
Wiedza	IRBW33	Projekt grupowy na zadany temat
Wiedza	IRBW34	Projekt grupowy na zadany temat
Wiedza	IRBW35	Projekt grupowy na zadany temat
Wiedza	IRBW36	Projekt grupowy na zadany temat
Wiedza	IRBW37	Projekt grupowy na zadany temat
Wiedza	IRBW38	Projekt grupowy na zadany temat
Wiedza	IRBW39	Projekt grupowy na zadany temat
Wiedza	IRBW40	Projekt grupowy na zadany temat

Wiedza	IRBW41	Projekt grupowy na zadany temat
Wiedza	IRBW42	Projekt grupowy na zadany temat
Wiedza	IRBW43	Projekt grupowy na zadany temat
Umiejętności	IRBU15	Projekt grupowy na zadany temat
Umiejętności	IRBU16	Projekt grupowy na zadany temat
Umiejętności	IRBU17	Projekt grupowy na zadany temat
Umiejętności	IRBU18	Projekt grupowy na zadany temat
Umiejętności	IRBU19	Projekt grupowy na zadany temat
Umiejętności	IRBU20	Projekt grupowy na zadany temat
Kompetencje społeczne	IRE8	Projekt grupowy na zadany temat

Kryteria oceniania.

Warunki zaliczenia projektu (>50% maksymalnej liczby punktów):

51-60% punktów – dostateczny	[3,0]
61-70% punktów – dostateczny plus	[3,5]
71-80% punktów – dobry	[4,0]
81-90% punktów – dobry plus	[4,5]
91-100% punktów – bardzo dobry	[5,0]

Za projekt można uzyskać maksymalnie 60 punktów: 30 za zawartość merytoryczną, 10 za sposób prezentacji, 10 za nowatorskie podejście do tematu.

A. Literatura podstawowa:

1. Czupryna A.: Zdrowie publiczne. Wydawnictwo Uniwersyteckie Vesalius, Kraków 2001
2. Litwiejko A.: Podstawy zdrowia publicznego w aspekcie prawnospołecznym. Wyd. Atut, Warszawa 2010
3. Kulig T., Latański M.: Zdrowie publiczne. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2002
4. Karski J.B., Pawlak J.: Środowisko i zdrowie. Centrum Organizacji i Ekonomiki Zdrowia, Warszawa 1995
5. Wskazane przez prowadzącego artykuły, raporty o stanie zdrowia, akty normatywne

B. Literatura uzupełniająca:

1. Korczak C.W. (red.): Higiena ochrony zdrowia. PZWL, Warszawa 1990
2. Kolarzyk E. (red.): Wybrane problemy higieny i ekologii człowieka. Wydawnictwo UJ, Kraków 2000
3. Jethon Z., Grzybowski A.: Medycyna zapobiegawcza i środowiskowa. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2000
4. Marcinkowski J. T.: Higiena. Profilaktyka w zawodach medycznych. Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 1997
5. Wojtczak A.: Zdrowie Publiczne wyzwaniem dla systemów zdrowia XXI wieku. Wyd. Lek. PZWL, 2009.

Kontakt